

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӨГАРИФ ҺӘМ ФӘН МИНИСТРЛЫГЫ
ӨСТӘМӨ ПРОФЕССИОНАЛЬ БЕЛЕМ БИРҮ
ДӨҮЛӘТ АВТОНОМ МӨГАРИФ УЧРЕЖДЕНИЕСЕ
«ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӨГАРИФНЕ ҮСТЕРҮ ИНСТИТУТЫ»

**ЭШ ПРОГРАММАЛАРЫН ТӨЗҮ БУЕНЧА
МЕТОДИК ТӘКЪДИМНӘР**

**(5 НЧЕ СЫЙНЫФ ӨЧЕН “ТАТАР ТЕЛЕ” ПРЕДМЕТЫ
БУЕНЧА ЭШ ПРОГРАММАСЫ)**

Казан
2015

Проект житәкчесе:

Хәмитов Р. Г., Татарстан Республикасы Мәгарифне үстерү институты ректоры, педагогика фәннәре кандидаты, доцент

Төзүче-авторлар:

Шәмсетдинова Р. Р., Татарстан Республикасы Мәгарифне үстерү институтының татар теле һәм әдәбияты кафедрасы мөдире, филология фәннәре кандидаты, доцент (Проект группасы житәкчесе)

Хадиева Г. К., филология фәннәре кандидаты, татар теле һәм уку методикасы кафедрасы доценты (КФУ ИМФИ)

Фатхуллова К. С., педагогика фәннәре кандидаты, гомуми лингвистика, лингвокультурология һәм тәржемә белеме кафедрасы доценты (КФУ ИМФИ)

Денмухаметова Э. Н., филология фәннәре кандидаты, гомуми лингвистика, лингвокультурология һәм тәржемә белеме кафедрасы доценты (КФУ ИМФИ)

Муллахмәтова Р. К., Казан шәһәре Киров районы 137 нче урта гомуми белем бирү мәктәбенең татар теле һәм әдәбияты укытучысы

Валиева М. Н., Казан шәһәре Идел буе районы 24 нче урта гомуми белем бирү мәктәбенең татар теле һәм әдәбияты укытучысы

Гыйниятуллина А. Р., Казан шәһәре Идел буе районы 16 нчы урта гомуми белем бирү мәктәбенең татар теле һәм әдәбияты укытучысы

Сафиуллина Ф. С., Казан шәһәре Идел буе районы 16 нчы урта гомуми белем бирү мәктәбенең татар теле һәм әдәбияты укытучысы

Сиражетдинова З. П., Казан шәһәре Авиатөзелеш районы 49 нчы урта гомуми белем бирү мәктәбенең татар теле һәм әдәбияты укытучысы

Дәүләтшина Л. А., Казан шәһәре Авиатөзелеш районы 49 нчы урта гомуми белем бирү мәктәбенең татар теле һәм әдәбияты укытучысы

“Татар теле” предметының эш программасын төзү буенча методик тәкъдимнәр “Россия Федерациясендә Мәгариф турында”гы Федераль законы (№ 273-ФЗ, 29.12.2012), федераль дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә һәм гомуми белем бирүнең төп белем бирү үрнәк программаларын исәпкә алып эшләнде.

Методик тәкъдимнәрдә бирелгән материал белем бирү оешмалары житәкчеләре, татар теле һәм әдәбияты укытучылары, методистлар өчен файдалы булачак.

КЕРЕШ

Федераль дэүлэт белем бирү стандартларын гамәлгә кую Россия Федерациясенен гомуми белем бирү системасында зур үзгәрешләр тудырды. Әлеге документ барлык төр белем бирү оешмалары өчен мәжбүри саналган кагыйдә һәм таләпләрне үз эченә алган һәм укуыту программаларының нигезен тәшкит иткән төп норматив-хокукый акт булып тора.

Белем бирү процессын Федераль дэүлэт белем стандартлары таләпләре буенча оештырганда «төп гомуми белем бирүнең эчтәлеген укучы нәрсә белергә (истә калдырырга, кабатларга) тиеш дигән сорауга җавап кына түгел, уку эшчәнлеген мөстәкыйль оештыруны тәмин итә торган шәхескә кагылышлы, коммуникатив, танып белү, регулятив универсаль уку гамәлләрен формалаштыруны да» исәпкә алырга кирәк. Шуңа бәйле рәвештә бөтен уку-укуыту процессы универсаль уку гамәлләрен формалаштыру һәм бәяләүгә корыла. Татар телен укуытуга килгәндә, телгә кагылышлы теоретик материалны яхшы үзләштергән, үз туган телендә камил итеп сөйләшә, үз фикерен дәрәс итеп формаштыра, башка телләр белән кызыксынучы, аларны ихтирам итүче, ТР ике дэүлэт телендә аралаша ала торган билингваль һәм полилингваль шәхес тәрбияләү максаты куела.

Мәгълүм булганча, һәр уку предметының эчтәлеге укуытучы тарафыннан төзелгән эш программасында чагылыш таба.

Укуыту предметы буенча төзелгән эш программасы укуытучының белем бирү эшчәнлеген оештыру системасын характерлый торган норматив-идарә итү документы(аңлатма язуы, уку предметының эчтәлеге, программаның бүлек һәм темаларны үз эченә алган календарь-тематик план, белем бирүнең планлаштырылган нәтижәләре, әлеге нәтижәләргә ирешүне бәяләү юллары һәм формалары) булып тора. Ул укуытучы тарафыннан үрнәк эш программасына нигезләнеп төзелә. Программаларны эшләү гомуми белем бирү оешмаларының уку-укуыту, методик һәм норматив эшчәнлекнең аерылгысыз бер өлеше булып санала. Шул ук вакытта “Россия Федерациясендә Мәгариф турында”гы 273 нче номерлы Федераль законы уку предметы, курсы, дисциплинасының (модуленен) эш программасы дигән төшенчәне үз эченә алса да, биредә әлеге төр программага куела торган таләпләр билгеләнми, шул сәбәпле укуытучы эш программасын төзегән вакытта төрле сораулар белән очрашырга мөмкин.

Әлеге методик тәкъдимнәрдә татар теле предметы буенча эш программасының моделен төзү буенча киңәшләр бирелә, эш программасының структурасы, төп өлешләре, аны төзү юнәлешләре билгеләнә.

Эш программасының структурасын, өлешләрен төзүдә аерым уку предметының үрнәк программасының билгеле параметрлары хезмәт итә, чөнки үрнәк программа, югарыда билгеләп кителгәнчә, эш программасы төзү нигезләренен берсен тәшкит итә.

Эш программасын төзегәндә аның максатларын, бурычларын һәм функциясен билгеләү мөһим.

Эш программасының төп максаты – белем бирүнең билгеле бер баскычында төп белем бирү программасының, уку планында каралган сәгатъләр санына туры килгән аерым ук предметы буенча үрнәк программаның эчтәлеген, дәрәстән тыш эшләр планын, өстәмә белем бирү сәгатъләрен тормышка ашыру.

Эш программасының бурычларын түбәндәгеләр тәшкит итә:

- гомуми белем бирү оешмасының белем бирү эшчәнлегенен максатлары, бурычлары һәм укучыларның үзенчәлекләрен исәпкә алып аерым уку предметының эчтәлеген, күләмен, уку материалын өйрәнү тәртибен билгеләү;

- уку еллары һәм белем алу баскычлары эчтәлегенәң дәвамчанлыгын тәэмин итү;
- төп гомуми белем бирү оешмасының билгеле бер шартларын, уку ихтыяжларын һәм укучыларның үсеш үзенчәлекләрен исәпкә алып, педагогик эшчәнлекнең индивидуальлеген чагылдыру.

Эш программасының төп функцияләре:

- норматив (эш программасы тулы күләмдә эшләнәргә тиеш);
- билгеле бер нәтижәгә исәп тоту (уку-укуту процессына кертүнең максатларын билгели);
- эчтәлекле (укучыларның үзләштерәргә яки танышырга тиеш булган аерым уку предметы эчтәлеге элементларының составын билгели);
- аерым уку предметы буенча белем бирүнең эчтәлегендә дәвамчанлыкны булдыра;
- белем бирү эчтәлегендә интегратив юнәлеш принцибын тормышка ашыра;
- региональ предмет эчтәлегенәң модульләрен үз эченә ала;
- системалы-эшчәнлекле юнәлешне тормышка ашыру өчен шартларны тәэмин итә;
- һәр укучының планлаштырылган нәтижәләренә ирешүен тәэмин итә;
- процессуаль (эчтәлек элементларын үзләштерүнең логик эзлеклелеген, уку-укутуны оештыру формаларын, методларын, чараларын һәм шартларын билгели);
- бәяләү (ФДББСны тормышка ашыру шартларында белем бирүнең дәрәжәсенә туры килгән гомуми белем бирү программаларын үзләштерүдә предмет һәм метапредмет нәтижәләргә ирешү дәрәжәсен ачыклай; ФДББСны тормышка ашыру шартларында эчтәлекне үзләштерү дәрәжәләрен, контроль объектларын һәм укучыларның белем дәрәжәсен бәяләү критерийларын билгели).

Аерым уку предметы буенча эш программасы түбәндәге өлешләрдән гыйбарәт:

- 1) аңлатма язуы (биредә аерым уку предметы спецификасын исәпкә алып, төп гомуми белем бирүнең гомуми максатлары конкретлаштырыла);
- 2) аерым уку предметының гомуми характеристикасы;
- 3) уку предметының гомуми уку планында тоткан урыны;
- 4) аерым уку предметын үзләштерүнең шәхескә кагылышлы, метапредмет һәм предмет нәтижәләре;
- 5) аерым уку предметының эчтәлеге;
- 6) укучыларның төп уку эшчәнлегә төрләрән билгеләгән тематик планлаштыру;
- 7) уку-укуту процессының уку-методик тәэмин ителеше тасвирламасы;
- 8) аерым уку предметын өйрәнүнең планлаштырылган нәтижәләре.¹

Аерым уку предметы буенча эш программасын килештерү һәм раслауның тәртибе гомуми белем бирү оешмасының локаль норматив актлары белән билгеләнә.

¹ “Төп гомуми белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартларын раслау турында”гы Россия Федерациясе Мәгариф һәм фән министрлыгының боерыгы (№1897, 17.12.2010)

РУС ТЕЛЕНДӘ УРТА (ТУЛЫ) ГОМУМИ БЕЛЕМ БИРҮ МӘКТӘПЛӘРЕНЕҢ ТАТАР ТӨРКЕМЕНДӘГЕ 5 НЧЕ СЫЙНЫФ УКУЧЫЛАРЫ ӨЧЕН ТАТАР ТЕЛЕ БУЕНЧА БЕЛЕМ БИРҮ ПРОГРАММАСЫ

Дәреслек: Шәмсетдинова Р.Р., һадиева Г.К., һадиева Г.В. Татар теле. Рус телендә урта (тулы) гомуми белем мәктәбенең 5 нче сыйныфында укучы татар балалары өчен дәреслек. Казан – “Мәгариф – Вақыт” нәшр.. 2015.

АҢЛАТМА ЯЗУЫ

5 нче сыйныфлар өчен татар теленнән эш программасы Россия Федерациясендәге һәм Татарстан Республикасындагы мәгарифкә кагылышлы хокукый-норматив актларга һәм федераль дәүләт стандартларына нигезләнеп төзелде:

1. Россия Федерациясенең “Мәгариф турында”гы Законы (Федеральный закон от 29.12.2012 273-ФЗ “Об образовании в Российской Федерации”).

2. Татарстан Республикасының “Мәгариф турында”гы Законы (Закон Республики Татарстан “Об образовании” № 68-ЗРТ от 22 июля 2013 года, статья 8).

3. Россия Федерациясенең “Россия Федерациясе халыктелләре турында”гы 126-ФЗ нчы номерлы Законы (24.07.1998).

4. РФ Мәгариф һәм фән министрлыгы приказы, 30 нчы август, 2013 нче ел №115 (“Об утверждении Порядка организации и осуществления образовательной деятельности по основным общеобразовательным программам – начального общего, основного общего и среднего общего образования”).

5. “Татарстан Республикасының халык телләре турында” Законы (Закон Республики Татарстан от 08.07.1992 № 1560-ХІІ (ред. от 03.03.2012г.) “О государственных языках Республики Татарстан и других языках в Республике Татарстан”).

6. “Татарстан Республикасы дәүләт телләре һәм Татарстан Республикасында башка телләр турында” Татарстан Республикасы Законы, 2004нче ел, 1нче июль.

7. “2014-2020 нче елларга Татарстан Республикасы дәүләт телләрен һәм Татарстан Республикасында башка телләренә саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы дәүләт программасы”, 2013 нче ел, 25 нче октябрь, 794 нче карар.

8. Төп гомуми белем бирүнең Федераль дәүләт белем бирү стандарты (Россия Мәгариф һәм Фән министрлыгында 2010 нчы елның 17 нче декабрь боерыгы 1897 нче номер белән расланган, РФ Юстиция Министрлыгында 19644 нче регистрацион номеры белән 2011нче елның 1 нче февралендә теркәлгән).

9. Татарстан Республикасында 2012-2020 нче елларда фән һәм мәгариф үсеше турында “Дәүләт программасы”.

10. 2010-2015 нче елларда Татарстан Республикасында мәгарифне үстерү стратегиясе “Киләчәк” программасы.

5 нче сыйныф өчен "Татар теле " курсының эш программасы Федераль дәүләт белем бирү стандартларының таләпләренә туры китереп, Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан рөхсәт ителгән Татарстан Республикасы Мәгариф һәм Фән министрлыгы тарафыннан тәкъдим ителгән “Рус телендә Урта (тулы) гомуми белем бирү мәктәбендә татар телен укуы программасы (татар балалары өчен)”, (төзүче-авторлары: Ф.Ф. Харисов, Ч.М. Харисова. В.А. Гарипова – Казан, 2011.), Рус мәктәбендә укучы татар

балаларына татар теленнән үрнәк гомуми программа. V - IX сыйныфлар, (төзүче-авторлары: Ф.Ф. Харисов, Ч.М. Харисова. Г.Р. Шакирова - Казан, 2013.) 5 нче сыйныф өчен Р.Р. Шәмсетдинова, Г.К.Җадиева, Г.В. Җадиева тарафыннан төзелгән (Казан: “Мәгариф – Вақыт” – 2015.) Татарстанның Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан тәкъдим ителгән дәреслеккә нигезләнеп төзелде.

Дәреслек: Рус телендә урта (тулы) гомуми белем мәктәбенең 5 нче сыйныфында укучы татар балалары өчен дәреслек. – Казан :“Мәгариф – Вақыт” нәшр. 2015.

Рус телендә белем бирү мәктәбенең татар балаларына татар теле укытуның максаты:

Укучыларда ана телен өйрәнүгә кызыксыну, аның аркылы башка телләрне дә өйрәнү теләге уяту; үз милләтенә, аның мәдәни үзенчәлекләренә, гореф-гадәтләренә, ана теленә мәхәббәт тәрбияләү; шулар аркылы башка милләتلәргә, аларның гореф-гадәтләренә, мәданиятләренә ихтирам уяту.

Балаларда туган телгә, аның яңгырашына, сүзлек байлыгына карата кызыксыну уяту. Тел күренешләрен аңларга, эзлекле фикер йөртергә өйрәтү. Фәнни-тикшерү эшчәнлеген алып баруга мотивация тудыру, проект эшләрен башкаруны дәрәҗәләштерү. Тел берәмлекләрен урынлы кулланып, бәйләнешле сөйләм тудыру өстендә эшләү, аралашу компетенциясен булдыру.

Бурычлары:

- укучыларда, туган телгә сакчыл караш тәрбияләү;
- укучыларның сөйләм эшчәнлеген һәм фикерләү сәләтен, төрле шартларда әдәби телдә дәрәҗәләштерү аралаша белү күнекмәләрен үстерү;
- татар теленең фонетик төзелеше, орфоэпик, орфографик нормалары турында белем бирү;
- телнең лексик байлыгын анализлай, күрә, таба белү сәләтен, осталыгын булдыру, үстерү, сүз байлыгын арттыру;
- татар теленең сүз ясалыш мөмкинлекләрен үзләштерү, гамәли кулланылышка кертү;
- алынган белемне һәм осталыкны тормышта максатчан кулланырга өйрәтү;
- сүзлекләр, дәреслек, өстәмә һәм белемгә әдәбият белән эш итү, уку, язу күнекмәләрен камилләштерү;
- үз милләтенә, теленә хөрмәт белән карау, шулай ук татар теле аша башка милләт вәкилләренә, аларның рухи мирасына мәхәббәт хисе тәрбияләү.

Белем дәрәҗәсенә таләпләр:

- фонетик, сүз ясалышы һәм лексик закончалыкларны күрә белү;
- сүзгә катлаулы тел берәмлеген буларак бәяләүгә ирешү;
- төрле тип сүзлекләрнең төзелү принциптарын үзләштерү;
- татар теленең сүз ясалыш ысулларын танып һәм аера белү;
- укылган текстның эчтәлеген аңлау;
- укылган текстка үз мөнәсәбәтләрен белдерү;
- укылган текстка бәйле рәвештә телдән һәм язмача фикер белдерү;
- сыйныфташлары һәм укытучы белән фикер алышу, үз фикерен дәлилли белү;
- тәкъдим ителгән темага телдән һәм язмача бәйләнешле текст төзү.

Күнекмәләргә таләпләр:

Фонетика, орфоэпия, лексика, сүз ясалышына караган белемнән тирәнәйтү:

- авазларны классификацияли белү күнекмәләрен тирәнәйтү;

- сүзләрне ижекләргә бүлә белү, басым кую үзенчәлекләрен үзләштерү;
- жөмлэләрнең мәгънәви-интонацион үзенчәлекләрен үзләштерү юнәлешендә күнекмәләр өстендә эшләү.
- сүзләргә фонетик анализ ясый белү;
- сүзлек составын килеп чыгышы ягыннан бәяли белү;
- сүзлек составын куллану өлкәсе һәм активлыгы буенча куллана белү;
- сүзлекләр белән эшли белү;
- татарчадан русчага һәм русчадан татарчага тәржемә итү күнекмәләре булдыру;
- яңа сүзләр ясау күнекмәләрен үзләштерү.

Телдән һәм язма сөйләм осталыгы һәм күнекмәләре булдыру:

- жөмлэләр төзүгә өйрәтү, бәйләнешле сөйләм үстерү өстендә, сөйләм күнекмәләрен барлыкка китерү юнәлешендә эшләү;
- план нигезендә кечкенә хикәя төзи белү;
- репликага нигезләнеп, логик бәйләнешле диалог төзи белү;
- дәрәҗә уку һәм язу күнекмәләре булдыру, тасвирлама, хикәяләр, фикер йөртүне активлаштыруга этәргеч булырлык текстлар төзү күнекмәләрен ныгыту;
- сочинение, изложение язуга өйрәнү;
- укучыларда татар мәдәниятенә караган мәгълүматларны үстерүгә ирешү;
- картина буенча сочинение язу күнекмәләре булдыру;
- проектлар төзү күнекмәләрен ныгыту.

Уку фәненең уку планында тоткан урыны

Укыту-тәрбия эше рус телендә алып барыла торган мәктәпләрдә татар балаларына татар телен өйрәтү үз телләрен өйрәнүгә кызыксыну, омтылыш уяту, мөхәббәт хисләре тәрбияләүдә әһәмиятле роль уйный.

Укыту планында каралганча, татар теле дәрәҗәләре өчен эш программасы атнага 3 сәгать исәбеннән елга 105 сәгатькә төзелде.

Укытуның көтелгән нәтиҗәләре

Шәхескә кагылышлы нәтиҗәләр:

- шәхеснең әхлакый-рухи сыйфатларын камилләштерү;
- милли горурлык, гражданлык хисләре формалаштыру;
- әхлак нормаларын, жәмгыятьтә яшәү кагыйдәләрен үзләштерү;
- күршенә ярдәм итүдә танып-белү инициативасы күрсәтү;
- үз алдыңа максат кую, аңа ирешү юлларын эзләү;
- уңышларыңа яки уңышсызлыгыңа, аларның сәбәпләренә дәрәҗә бәя бирү;
- индивидуаль эшчәнлек стилин формалаштыру;
- төрле мәгълүмат чараларын (сүзлекләр, Интернет ресурслар һ.б.) танып-белү һәм аралашу вакытында куллану;
- актив, мөстәкыйль, ижади фикер йөртүче, фәнни-тикшеренү эшчәнлеген башкара алырлык шәхес буларак формалашуны дөвам итү;
- үзегә алган белем күнекмәләрен тормышның төрле шартларында куллана белергә өйрәнү.

Метапредмет нәтиҗәләре

Танып-белү гамәлләре:

- танып-белү юнәлешендәге максатларны билгеләү;
- укучының үз эшчәнлеген мөстәкыйль рәвештә оештыра
- белүе, бәяләве, үзенең кызыксынучанлык өлкәсен билгеләве;

- мөстәкыйль рәвештә теманы, куелган проблеманы ача белү, фикер йөртү;
- уку мәсьәләсе тирәсендә логик фикерләү;
- фикерләүдә логик чылбыр төзү;
- тема тирәсендәге төп билгеләрне аерып алу нигезендә кагыйдә формалаштыру;
- төрле мәгълүмат чаралары белән эшли, кирәкле мәгълүматны таба, анализлый һәм үз эшчәнлегендә куллана белү;
- фонетик анализ ясау күнекмәләре булдыру;
- сүз ясалыш ысулларыннан файдаланып сүзләр ясый белү, сөйләм эшчәнлегендә алардан дәрәс һәм урынлы файдалана белү;
- телне әдәбият, рәсем һәм музыка сәнгате белән бәйләп, сүз сәнгатенең кыйммәтен күрсәтү, матурлыкны танырга өйрәтү;
- тел берәмлекләренең әдәби әсәр тудырудагы ролен билгеләү;
- татарчадан русчага, русчадан татарчага тәржемә итү юлы аша фразеологик берәмлекләрнең эчтәлегендәге фәлсәфәне үзләштерү.

Коммуникатив УУГ

- тыңлый белү;
- диалог төзүдә һәм коллектив фикер алышуда катнашу;
- сыйныфташлары һәм укытучы белән уку эшчәнлеген оештыруда хезмәттәшлек итү;
- төрле фикерләрне исәпкә алып эш итү;
- үз фикерен дәлил белү, тормыштан мисаллар китерү;
- төрле җавапларны тыңлау, чагыштыру, нәтижә ясау;
- үз фикерен тулы һәм төгәл итеп әйтә белү;
- күмәк эш вакытында уртак фикергә килү;
- мәгълүмат туплауда үзара хезмәттәшлек итүдә инициативасы күрсәтү;
- укылган текстлар буенча сораулар бирә алу;
- бирелгән текстларның дәвамын үзлектән сөйләп карау, фикер әйтү автор фикере белән чагыштыру;
- үз эшен контрольдә тоту, сыйныфташларына ярдәм итү;
- коммуникатив күнекмәләрнең кеше тормышындагы ролен билгеләү;
- үз фикерләрен телдән һәм язмача җиткерә белү;
- башкаларны тыңлай, киңәш бирә белү;
- сыйныфташлары каршында төрле темаларга, башкарылган проектлар буенча чыгыш ясау;
- иптәшенең гамәлләрен бәяләү, күрше белән хезмәттәшлек итү.

Регулятив УУГ:

- дәрәснен проблемасын (тема) һәм максатларын мөстәкыйль формалаштыру;
- проблеманы аңлап гипотеза чыгару, үз фикереңне дәлилләр китереп раслый белү, телдән (диалогик, монологик) һәм язма сөйләмдә сәбәп-нәтижә бәйләнешен аерып алу, нәтижеләрне формалаштыру;
- максатка ирешү юлларын билгеләү;
- үз эшчәнлегендә нәтижәле булуына ирешү, үз эшчәнлегендә контрольгә алу;
- укытучы белән бергәләп, үз эшен, иптәшләренең җавапларын бәяләү;
- кагыйдә, күрсәтмәләрне истә тоту һәм аларга ияреп гамәлләр кылу;
- эшләнгән эшкә бәя бирү, сыйфатын һәм дәрәжәсен билгеләү.

Предмет нәтижэләр:

- фонетик, сүз төзелеше һәм лексик берәмлекләр белән эш итүне ныгыту;
- исем, орфоэпик һәм орфографик кагыйдәрне үзләштерү, гамәли куллана белү;
- сүзнең лексик мәгънәсен билгели һәм сөйләмдә урынлы куллана белү;
- тел материалы белән логик фикерләүне сорый торган эш төрләрен башкару;
- телнең сүзлек составын куллану өлкәсе, активлыгыннан чыгып урынлы файдалану;
- сүзләрнең төзелешен һәм ясалышын тикшерү;
- бирелгән темаларга, тормыштан алган фикер-карашларга, хис-кичерешләргә нигезләнеп, кечкенә хикәяләр язу;
- укучыларны ижади эшчәнлеккә тарту, проект эшләре белән кызыксындыру.

Курсның эчтәлеге

4 нче сыйныфта үткәннәрне кабатлау

Лексикология буенча үткәннәрне кабатлау.

Башлангыч сыйныфларда исем, сыйфат, сан, алмашлык, фигыль буенча үткәннәрне кабатлау.

Синтаксис буенча өйрәнгәннәрне кабатлау: сүзтезмә һәм жөмлә; жөмләнең баш кисәкләре; жәенке һәм жыйнак жөмлэләр; жөмләнең иярчен кисәкләреннән аергыч; жөмләнең тиндәш кисәкләре.

Фонетика, орфоэпия, графика, орфография

Фонетика һәм орфоэпия турында гомуми төшенчә.

Сөйләм органнары. Авазларның ясалышы. Сөйләм аппараты.

Татар телендә сузык һәм тартык авазлар.

Татар телендә сузык авазларның әйтелеше. Сингармонизм законы: рәт һәм ирен гармониясе.

Тартык авазлар классификациясе. [кь], [к] һәм [гь], [г] тартык авазлары. [һ] һәм [х] тартык авазлары. [w] һәм [в] тартык авазлары. [н] һәм [ң] тартык авазлары. ['] (һәмзә) тартыгы.

Тартык авазларның сөйләмдәге үзгәреше. Тартыклар чиратлашуы. Борын ассимиляциясе. Ирен ассимиляциясе.

Татар телендә ижек. Сүзләрне юлдан-юлга күчерү. Сүз басымы. Интонация.

Графика һәм орфография. Аваз һәм хәрәф төшенчәләре. Татар алфавиты.

Сузык аваз хәрәфләре. О, ө, е, э хәрәфләренең дәрәс язылышы. Икешәр аваз кушылмасын белдергән е, ю, я хәрәфләренең дәрәс язылышы.

Тартык аваз хәрәфләре. ь һәм ы хәрәфләренең дәрәс язылышы. В, к, г хәрәфләре.

Сүзләрне кушып, сызыкча аша һәм аерып язу. Баш һәм юл хәрәфләре.

Сүзләргә фонетик анализ ясау.

Кабатлау.

Лексикология

Лексикология. Лексика һәм лексикология турында төшенчә. Сүзнең лексик мәгънәсе, аны аңлату юлларын аңлату. Аңлатмалы сүзлекләр. Сүзләрне мәгънәләре, килеп чыгышыннан һәм кулланылышы ягыннан төркемләү.

Бер һәм күп мәгънәле сүзләр.

Сүзләрнең туры һәм күчерелмә мәгънәләре.

Синоним. Антоним. Омоним.

Килеп чыгышы ягыннан татар теленең сүзлек составы. Гомумтөрки һәм алынма сүзләр. Татар сүзләренең төркемнәре.

Куллану өлкәсе буенча татар теленең сүзлек составы. Гомуми кулланылыштагы (гомумхалык) һәм кулланылышы чикләнган (диалекталь һәм һөнәрчелек сүзләре) сүзләр.

Куллану активлыгы буенча сүзлек составы: искергән һәм тарихи сүзләр. Искергән сүзләр турында төшенчә.

Яңа сүзләр (неологизмнар).

Фразеологизмнар. Фразеологик әйтелмәләрне сөйләмдә куллану.

Сүзгә лексик анализ ясау.

Кабатлау.

Сүз төзелеше һәм сүз ясалышы

Сүзнең тамыры һәм кушымчалар. Сүзнең мәгънәле кисәкләргә бүленеше.

Мөнәсәбәт белдерә торган кушымчалар: модальлек һәм бәйләгеч кушымчалар.

Модальлек кушымчалары. Исем, сан, сыйфат, фигыльләргә ялгана торган модальлек кушымчалары.

Сүзнең нигезе. Тамыр һәм ясалма нигезле сүзләр.

Сүзләргә төзелеше буенча тикшерү.

Сүз язалу ысуллары. Ясагыч кушымча ялгау ысулы. Сүзгә кушымчалар ялгану тәртибе.

Сүзләргә кушу ысулы: кушма, парлы һәм тезмә сүзләр язалу.

Сүзләргә кыскарту ысулы.

Кабатлау.

5 нче сыйныфта үткәннәрне кабатлау

Бәйләнеше сөйләм үстерү

Төрле характердагы диктантлар язу.

Хаталар өстендә эш башкарган вакытта телдән һәм язма рәвештә анализ ясау.

Мәкаләне редакцияләү.

Әдәби текстларның эчтәлеген сөйләү.

Изложение һәм сочинение язарга өйрәнү.

Бирелгән темага, рәсемгә яки планга нигезләнеп, хикәя төзеп язу.

Бирелгән текстка план төзү.

Текстларны, мәкальләргә, фразеологик әйтелмәләрне бер телдән икенче телгә тәржемә итү.

Сүзлекләрдән файдалану.

Проектлар төзү.

Картина буенча сочинение язу (Х.Якупов «Канәфер чәчәге. Натюрморт», И. Шишкин «Имәнлек»)

Тематик планлаштыру

№	Төп темалар	Уку-укуту эшчәнлеге	Сәгатьләр саны
1.	Башлангыч сыйныфта үткәннәрне кабатлау	Сүз төркемнәре, жөмлә турында үткәннәрне системага салып кабатлату	5
2.	Фонетика, орфоэпия. Графика һәм орфография.	Графика һәм орфография. Аваз һәм хәреф төшенчәләрен аеру. Татар алфавитын үзләштерүне гамәли ныгыту. Татар теленең үзенчәлекле авазларын дөрес әйтү, язу. Аваз үзгәрешләрен таба һәм билгели белү. Сүзләргә юлдан-юлга күчәрү, ижек калыпларына нигезләнеп, сүзләргә ижекләргә бүлү.	33

		Сүз басымын дөрес кую. Текстка ярашлы интонация төрен билгеләү һәм куллану	
3.	Лексикология һәм лексикография.	Текстта, сөйләмдә сүзнең кулланылыш үзенчәлеген, лексик мәгънәсен билгеләү. Сүзләрнең актив, пассив кулланылышларын аңлату. Сүзләрнең килеп чыгышларын билгеләү, сәбәпләрен аңлау. Фразеологик берәмлекләр белдергән мәгънәне аңлату, сөйләмдә алардан урынлы куллану. Сүзлекләр белән белешмә материал буларак эшләү	14
4.	Сүз төзелеше һәм ясалышы.	Сүзләрне тамырга һәм кушымчага таркату. Төрле сүз төркемнәрен ясаучы кушымчаларны билгеләү. Мөнәсәбәт белдерүче, бәйләгеч кушымчалар, модальлек кушымчаларын аеру, урынлы куллану. Сүз ясалу ысулларын үзләштерү, тексттан табу дөрес билгеләү	23
5.	Кабатлаулар	5 нче сыйныфта үткәннәрен гомумиләштереп кабатлау	6
6.	Бәйләнешле сөйләм үстерү	Бирелгән терәк сүзләрне кулланып, бирелгән планга таянып, кечкенә хикәя төзү. Хикәя һәм сорау жөмлөләрне файдаланып, диалогик сөйләм төзү. Изложение һәм сочинение язарга өйрәнү. Төрле характердагы диктантлар язу	24

Укытуның материал-техник һәм мәгълүмати тәэмин ителеше

- белем һәм тәрбия бирү өчен барлык шартлар да тудырылган, санитария һәм янгыннан саклану нормаларына туры килгән уку бинасы булу;
- әдәбиятны өйрәнү өчен житәрлек күләмдә дәреслекләр һәм өстәмә методик ярдәмлекләр белән тәэмин ителгән китапханә;
- электрон китапханә, башка электрон ресурслар, татарча сайтлардан куллану мөмкинлеге булган компьютер классы;
- лингафон кабинеты;
- электрон һәм басма күрсәтмә әсбаплар, дәреслекләр;
- мультимедиа укыту программалары, компьютер программалары;
- укучыларының белемнәрен тикшерү программалары;
- төрле типтагы сүзлекләр, энциклопедияләр;
- белешмә материаллар;
- балалар өчен чыгарылган газета һәм журналлар;
- интерактив тикшерү программалары;
- татар сайтлары (belem.ru; tatarile.org.com).

Әдәбият исемлеге

1. Татарстан Республикасы Мәгариф һәм Фән министрлыгы тарафыннан тәкъдим ителгән “Рус телендә урта (тулы) гомуми белем бирү мәктәбендә татар телен һәм әдәбиятын укыту программасы (татар балалары өчен): 1-11 нче сыйныфлар. – Казан: Мәгариф, 2010.

2. Укыту фәннәре буенча эш программалары: татар теле: методик тәкъдимнәр. Төп гомуми белем мәктәбе. – Казан: ДБО “Белем сыйфаты мониторингының республика үзәге, 2013. – 116 б.

3. Рус телендә урта (тулы) гомуми белем бирү мәктәпләре өчен татар теле һәм әдәбиятыннан үрнәк программалар. – Казан: Татар. кит. нәшр., 2011. – 239 б.

4. Сафиуллина Ф. С. Хәзерге татар әдәби теле. Югары һәм урта уку йортлары өчен дәреслек. – Казан: “Мәгариф” нәшр., 2006.

5. Хәбибуллина З.Н., Нәбиуллина Г.Ш. Диктантлар жыентыгы: Татар урта гомуми белем бирү мәктәбенең 5 – 11 сыйныфлары өчен: Укытучылар өчен кулланма. – Казан: “Мәгариф” нәшр., 2006.

6. Шәмсетдинова Р.Р. Татар теле: Күнегүләр. Анализ үрнәкләре. Тестлар. – Казан: Татар. кит. нәшр., 2005. – 160 б.

7. Татар теле: Рус мәктәбенең төп гомуми белем бирү оешмаларында (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар белән) эшләүче укытучылар өчен методик әсбап. 5 нче сыйныф./ Р.Р.Шәмсетдинова, Г.К.Һадиева, Г.В. Һадиева. – Казан: “Мәгариф – Вақыт” нәшр., 2015.

Өстәмә әдәбият

1. Фатыйхова Р.Н. Татар теленән диктантлар, контроль эшләр, тестлар. – Казан, “Гыйлем” нәшрияты, 2009.

2. Максимов Н.В. “Урта мәктәптә татар теле укыту: Фонетика. Морфология.” Укытучылар өчен методик кулланма. – Казан: “Мәгариф” нәшрияты, 2004.

3. “Фән һәм мәктәп”, “Мәгариф” журналлары, “Мәгърифәт”, “Ачык дәрәс” газеталары.

Мәгълүмат чыганаclarы

<http://www.ed.gov.ru>

Белем бирү буенча федераль агентлык

<http://www.apkrpro.ru> РФ мәгариф хезмәткәрләренең квалификациясен күтәрү

һәм профессиональ эзерләү академиясе

<http://www.lexed.ru> Федеральний центр образовательного законодательства

<http://www.rustest.ru> Федераль тест үткәрү үзәге

<http://www.tatedu.ru> ТР Мәгариф һәм фән министрлыгы

<http://www.edu.kzn.ru> ТР Мәгариф һәм фән министрлыгы Белем порталы

<http://www.mon.tatar.ru>

<http://www.shoolexp.ru>

<http://.belem.ru>

<http://.tatar.ru> ТР рәсми серверы

<http://.Tat.Tatar-inform.ru> ТР мәгълүмат агентлыгы

<http://.intertat.ru> ТР электрон газетасы

<http://.xat.ru> Татар хат алышу хезмәте

<http://.suzlek.ru> on-line русча сүзлек

<http://.Kitarxane.at.ru> татар телендәге әдәби әсәрләр китапханәсе

<http://.Tatar.com.ru> татар теле сүзлекләр һәм үзәйрәткечләр

<http://.Tatarca.boom.ru> татарча текстлар

<http://.tataroved.ru> Татар тарихы: төрки-татар дөньясы

<http://.selet.ru> “Сәләт” яшьләр

<http://.Kitarxane.at.ru> татар телендәге әдәби әсәрләр китапханәсе

<http://.Tatarca.boom.ru> татарча текстлар

Электрон ресурслар: “Бала” китапханәсе, “Татар мультфильмнары”, мультимедиа укыту программалары; электрон китапханә; татар сайтлары (belem.ru, tatarile.org.com);

Календар-тематик план¹

Барлыгы – 105 сәгать (* билгесе белән бәйләнешле сөйләм үстерү күрсәтелде)

№	Дәрес темасы	Дәрес саны	Төп эчтәлек	Көтелгән нәтижә			Укучылар эшчәнлеге төрләре	Контроль эш төрләре	Үткөрү вакыты план / факт
				метапредмет	предмет	шәхескә кагылышлы			
Башлангыч сыйныфта үткәннәрне кабатлыйбыз, хәтердә яңартабыз (5с.+ 3с.*)									
1.	Дәреслек белән танышабыз. «Туган тел, тынычлык, дуслык» темасына әңгәмә	1*		Дәреслек белән танышу барышында уку төрләрен (танышу һәм өйрәнү характерында) куллану; тексттан фактик мәгълүматны аерып алу; төркемнәрдә эшләү.	Туган телнең кеше һәм жәмгыять тормышындагы әһәмиятен, ролен аңлау; текстның темасын билгеләү, тезисны аңлата белү.	Татар теленең байлыгын, матурлыгын тоярга өйрәнү; туган телне өйрәнүнең әһәмиятен аңлау; үзенең тыңлаучы күзлегеннән анализлау	Дәреслек, сүзлек белән эш итә белү		
2.	Лексикология	2		Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу; төркемнәрдә эшләү; үз фикереңне төгәл һәм ирекле жиккерә белү	Сүз, аның лексик мәгънәсе, туры һәм күчерелмә мәгънәле сүзләр, синоним, антоним, омонимнар төшенчәләрен белү; бирелгән сүзләр белән жөмлөләр төзи белү.	Татар теленең байлыгын, матурлыгын тоярга өйрәнү; туган телне өйрәнүнең әһәмиятен аңлау; туган телнең кешенең шәхси сыйфатларын үстерүдәге ролен аңлау	Логик фикер йөртү, гомумиләштерү, системалаштыру, нәтижә ясау	Бирем үтәү	

¹ Укыту-методик тәэмин итү буларак укытучы календарь-тематик планын бирә ала

3.	Исем, сыйфат, сан, алмашлык, фигыль сүз төркемнәре	1		Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу; төркемнәрдә эшләү; үз фикереңне төгәл һәм ирекле жиккерә белү	Исем, сыйфат, сан, алмашлык, фигыль сүз төркемнәре белү; бирелгән сүз төркемнәренә караган сораулар һәм билгеләрне аерып чыгару; сүзләрне төркемнәре буенча аера белү	Татар теленең байлыгын, матурлыгын тоярга өйрәнү; сөйләмне камилләштерүгә омтылу	Логик фикер йөртү, гомумиләштерү, системалаштыру, нәтижә ясау		
4.	Жөмлә	2		Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу; төркемнәрдә эшләү; яздагы мәгълүматның (текстның төп фикерең) дөрес аңлау.	Жөмләнең төп билгеләрен белү; жөмләнең чикләрен аера һәм тыныш билгеләрен куя белү; жөмләнең грамматик нигезен билгели белү; текстның төп фикерең билгеләү	Татар теленең эстетик кыйммәтен аңлау; сөйләмнең сәнгатьле тою	Логик фикер йөртү, гомумиләштерү, системалаштыру, нәтижә ясау	Бирем үтәү	
5.	Тикшерү характерындагы диктант	1*		Үзконтрольгә сәләтле булу	Сүзләрне дөрес язу; сүзләрне төркемне буенча аеру	Үзбәягә сәләтле булу	Үз-үзеңә контроль ясау	Диктант	
6.	Хаталар өстендә эш. Мәкаләне редакцияләү	1*		Үзконтрольгә сәләтле булу.	Текстның темасын һәм төп фикерең билгеләү; төп фикердән һәм терәк сораулардан чыгып, текстны редакцияли белү	Үзбәягә сәләтле булу	Логик фикер йөртү, чагыштыру, анализ, нәтижә ясау	Мәкаләне редакцияләү	
Фонетика (34+12*)									
7.	Фонетика һәм орфоэпия турында гомуми төшенчә	1		Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу	Фонетиканың өйрәнү предметы белү; тел белеменең фонетика һәм орфоэпиясе турында төшенчә бирә белү; сөйләмнең авазлардан торышын һәм сөйләм авазларының сүзнең мәгънәсен аеруда катнашуын белү; язуда авазларның хәрефләр белән	Телне өйрәнүгә кызыксыну уяту	Төшенчә, термин, кагыйдәләрен аңлап кабул итү, эзләнү таләп итә торган мәсьәләләрен чышү юлларын үзләштерү		

				белдерелүен белү; авазлар һәм хәрефләр турында аңлата белү; транскрипцияне, аның билгеләрен белү; сүзләрне аваз һәм хәрефләргә таркатып яза белү				
8.	Сөйләм органнары. Авазларның ясалышы	1	Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу	Сөйләм процессында катнаша торган сөйләм органнарын белү; сөйләм авазларының ясалышын, авазлар ясалганда сөйләм органнарының ничек катнашуын белү; сузык һәм тартык авазларны әйткәндә, тавыш ярыларының хезмәтен аңлата алу; телнең авазлар ясауда катнашуын аңлата белү; сузык авазларның шаудан, тартык авазларның тавыш һәм шаудан яки шаудан гына торуын аңлата белү; текстның төп фикерен формалаштыру; текстка исем бирү, текстка карата бирелгән сорауларга җавап бирә белү.	Телне өйрәнүгә кызыксыну уяту; үзеңнең сөйләмеңне камилләштерүгә омтылу; бирелгән текстның эчтәлеген язуга кызыксындыру	Логик фикер йөртү, анализ, гомумиләштерү, нәтижә ясау, тексттан мәгълүмат алу техникасын камилләштерү	Бирем үтәү	
9.	Сузык һәм тартык авазлар	1	Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу; үзеңнең сөйләмеңне камилләштерүгә омтылу	Хәзерге татар әдәби телендә сузык һәм тартык авазларның санын белү; текстка исем бирү, текстка карата бирелгән сорауларга җавап бирә белү	Телне өйрәнүгә кызыксыну уяту; үзеңнең сөйләмеңне камилләштерүгә омтылу	Схема буенча логик фикер йөртү, нәтижә ясау, тәржемә итү	Тәржемә итү	
10.	Сузык авазлар, аларның әйтелеше.	4	Тексттан фактик мәгълүматны аерып	Татар телендәге сузык авазлар, нечкә һәм калын	Татар теленең байлыгын, матурлыгын	Схема буенча логик фикер йөртү, нәтижә	Шигърьне	

	Сингармонизм законы		алу; орфографик сүзлекчәне куллану, үзәннең сөйләмеңне камилләштерүгә омтылу; тексттагы мәгълүматны төркемли белү	сузыклар, кыска һәм озын сузыкларны аерып әйтә белү; [o], [ы], [э] һәм [ō], [ы̄], [э̄] авазларының ясалышындагы һәм әйтелешендәге аерманы төшенү; сузыкларның калыңлыкта-нечкәлектә ярашулары – сингармонизм законы турында төшенчә бирә белү; рәт гармониясе һәм рәт гармониясе сакланмаган очракларны аңлата белү; сүзләргә кушымчалар ялгану үзенчәлекләрен аңлата белү; иреннәрнең хәрәкәтенә карап, сузыкларның иренләшкән-иренләшмәгән булуын аера белү; татар телендә беренче ижектә [a] авазы [o] төсмере белән әйтелүен һәм бу әйтелешнең әдәби тел әйтелеше булуын, ә рус телендәге [a] авазының ачык әйтелүен мисаллар белән дәлилли белү; ирен гармониясен аңлата белү, аның язылышта чагылыш тапмавын төшендерә белү; текстның төп фикерен формалаштыру; текстка исем бирү, текстка карата бирелгән сорауларга җавап бирә белү; планга нигезләнеп, хикәя төзеп яза	аңлау; телне өйрәнүгә кызыксыну уяту; үзәннең сөйләмеңне камилләштерүгә омтылу; план буенча хикәя төзеп язу эзлеклелен билгели белү	ясау, тексттан мәгълүмат алу техникасын камилләштерү, нәтижә ясау, термин, кагыйдә, закончалыкларны аңлап кабул итү, татар теле һәм рус теле авазларының аермалы якларын таба белү, планга нигезләнеп, хикәя төзеп язуну камилләштерү, рәсемгә карап хикәя язуну камилләштерү	хәтердән язуну (54 нче күнегү) . План буенча хикәя төзеп язуну. Рәсемгә карап, хикәя төзеп язуну Фонетик пропорцияне чишү	
--	---------------------	--	---	--	---	---	---	--

				белү; рәсемгә карап, ирен гармониясенә буйсынган сүзләрне кертеп, хикәя төзи белү; сузык авазларга характеристика бирә белү һәм фонетик пропорцияләрне чишә белү				
11.	Диктант (фонетика буенча)	1*		Дөрес язу күнекмәләрен булдыру.		Үз-үзеңә контроль ясау	Диктант	
12.	Хаталар өстендә эш. Тартык авазлар, аларның әйтелеше. Тартык авазларның сөйләмдәге үзгәреше	3	Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу; үзеңнең сөйләмеңне камилләштерүгә омтылу; тексттагы мәгълүматны төркемли белү	Яңгырау һәм саңгырау тартыклар, парлы яңгырау һәм парлы саңгырау тартыкларны белү; парсыз яңгырау һәм саңгырау тартыкларны белү; сүздә яңгырау һәм саңгырау тартыкларны аера белү; тартык авазларның яңгырау яки саңгырау булуын тәҗрибә үткәреп, аңлатып бирә белү; тел шомарткычларны дөрес, тиз һәм ачык итеп әйтә белү, авазларны дөрес әйтүдә тел шомарткычларының әһәмиятен аңлата белү; татар һәм рус телләрендә тартыкларның калын яки нечкә әйтелүе нәрсәгә нигезләнгән булуын аңлата белү; үпкәдән килә торган һаваның тоткарлану урынына бәйлә тартыкларның ясалу урыны буенча төркемнәрен, шул төркемнәргә нинди авазлар керүен әйтә белү;	Телне өйрәнүгә кызыксыну уяту; үзеңнең сөйләмеңне камилләштерүгә омтылу	Схема буенча логик фикер йөртү, нәтижә ясау, текст нигезендә тәҗрибә үткәрү, татар теле һәм рус теле тартык авазларын чагыштыра белү	Тәҗрибә үткәрү. Фонетик пропорцияне чишү	

				авыз һәм борын тартыклары аера белү				
13.	Изложение (81 нче күнегү)	1*	Укылган әдәби текстны язма формада күрсәтә алу; башлангыч текстның темасыннан чыгып, логик бәйләнешне саклай алу; текстны язганда, татар теленә дәрәҗәләрен һәм әдәби нормаларын саклау	Предметны тасвирлаганда, детальләрен ролен белү; башлангыч текстның планын төзи белү; әдәби текстның эчтәлеген сөйләгәндә структурасын саклау; үз текстның төзи белү.	Бирелгән текстның эчтәлеген язуга кызыксыну уяту.	План төзеп изложение язуга камилләштерү	Изложение	
14.	<i>[кь]</i> һәм <i>[к]</i> , <i>[гь]</i> һәм <i>[г]</i> тартык авазлары	1	Текстан фактик мәгълүматны аерып алу; үзенең сөйләмеңне камилләштерүгә омтылу; тексттагы мәгълүматны төркемле белү	<i>[кь]</i> , <i>[к]</i> , <i>[гь]</i> , <i>[г]</i> авазларының мөстәкыйль аваз булуына һәм аларның ясалыш үзенчәлекләренә төшенү; кече тел <i>[кь]</i> , <i>[гь]</i> авазлары кергән сүзләргә дәрәҗәләрен алынган сүзләрдә <i>[к]</i> авазының әйтәлеш үзенчәлеген аңлата белү; татар һәм рус сүзләрендә тартыклар чиратлашуын мисаллар ярдәмендә аңлата белү; тексттагы, күнегүләрдә сүзләрдән кече тел һәм тел арты тартыклары кергән сүзләргә аерып әйтә белү	Телне өйрәнүгә кызыксыну уяту; үзенең сөйләмеңне камилләштерүгә омтылу	Дәрәҗәлек, схема, текст белән эш итә белү, танып белү активлыгын үстерү, эзләнү таләп итә торган мәсьәләләргә үзләштерү, кагыйдә, закончалыкларны аңлап кабул итү	Бирем үтәү	
15.	<i>[һ]</i> һәм <i>[х]</i> тартык авазлары	1	Текстан фактик мәгълүматны аерып алу; үзенең сөйләмеңне камил-	Йоткылык тартыгы <i>[һ]</i> , кече тел тартыгы <i>[х]</i> авазларының мөстәкыйль аваз булуына һәм аларның яса-	Телне өйрәнүгә кызыксыну уяту; үзенең сөйләмеңне камилләштерүгә	Дәрәҗәлек, сүзлекчә, схема, текст белән эш итә белү, танып белү активлыгын үстерү,	Сүзлек диктанты (<i>[һ]</i>)	

			лэштерүгә омтылу	лыш үзенчәлекләренә төшенү; бу авазлар кәргән сүзләренә дәрәс итеп әйтә белү; [h], [x] авазлары кәргән сүзләренә язылышын хәтердә калдыру	омтылу.	эзләнү таләп итә торган мәсьәләләренә үзләштерү, кагыйдә, закончалыкларны аңлап кабул итү	һәм [x] тартык авазлары)	
16.	[w] һәм [e] тартык авазлары	2	Текстан фактик мәгълүматны аерып алу; үзеңнең сөйләмеңне камилләштерүгә омтылу	Ирен-ирен [w], ирен-геш [e] авазларының мөстәкыйль аваз булуына һәм аларның ясалыш үзенчәлекләренә төшенү; [w], [e] авазлары кәргән сүзләренә дәрәс әйтү; [e] авазының алынма сүзләрдә генә булуын белү; -ау, -әү кушылмасына беткән сүзләргә тартым кушымчасы ялганганда, тартым кушымчасы алдыннан ирен-ирен [w] авазы әйтелүен, ә язуда в хәрефе күрсәтелүен мисаллар ярдәмендә аңлата белү; бу авазлар кәргән сүзләргә дәрәс транскрипция ясый белү. Рус телендәге текстны татарчага тәржемә итеп сөйләү	Телне өйрәнүгә кызыксыну уяту; үзеңнең сөйләмеңне камилләштерүгә омтылу	Дәрәслек, схема, текст белән эш итә белү, танып белү активлыгын үстерү, эзләнү таләп итә торган мәсьәләләренә үзләштерү, кагыйдә, закончалыкларны аңлап кабул итү, текстны русчадан татарчага тәржемә итүне камилләштерү	Текстны давам итеп язучу (111 нче күнегү)	

17.	[н] һәм [ң] тартык авазлары	2	Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу; орфографик сүзлекне куллану; үзеңнең сөйләмеңне камилләштерүгә омтылу	[н], [ң] авазларының ясалыш үзенчәлекләренә төшенү һәм аларны дөрес уку, язу. [н] авазының сүз башында килмәвен белү; борын ассимиляциясен белү һәм тексттан борын ассимиляциясенә мисаллар таба белү; [н] авазы, [къ], [к], [гъ], [г] авазлары алдыннан килгәндә, [н] булып укылуын аңлата белү; ирен ассимиляциясен белү	Телне өйрәнүгә кызыксыну уяту; үзеңнең сөйләмеңне камилләштерүгә омтылу	Дәрәслек, схема, текст белән эш итә белү, танып белү активлыгын үстерү, эзләнү таләп итә торган мәсьәләләренә үзләштерү, кагыйдә, закончалыкларны аңлап кабул итү, сүзләргә транскрипция ясауны үзләштерү	Сүзлек диктанты ([н] һәм [ң] тартык авазлары)	
18.	Контроль изложение (120 нче күнегү)	2*	Укылган әдәби текстны язма формада күрсәтә алу; башлангыч текстның темасыннан чыгып, логик бәйләнешне саклай алу; текстны язганда татар теленең дөрес язу кагыйдәләрен һәм әдәби нормаларын саклау	Предметны тасвирлаганда, детальләрен ролен белү; текстка исем бирү; башлангыч текстның планын төзи белү; әдәби текстның эчтәлеген сөйләгәндә, структурасын саклау; үз текстның төзи белү.	Бирелгән текстның эчтәлеген язуга кызыксыну булу.	План төзеп изложение язуды камилләштерү	Изложение	
19.	['] (һәмзә) тартыгы	1	Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу.	['] (һәмзә) тартыгының ясалыш үзенчәлегенә төшенү; бугаз тартыгының язуда э, ь, ь хәрефләре белән язылуын аңлата белү.	Телне өйрәнүгә кызыксыну уяту; үзеңнең сөйләмеңне камилләштерүгә омтылу; сөйләмдә аерым сүзләрнең дөрес әйтелешен булдырырга омтылу	Схема белән эш итә белү, танып белү активлыгын үстерү,		
20.	Ижек. “Минем әнием – иң	2 + 1*	Тексттан фактик мәгълүматны аерып	Ижеккә билгеләмә бирә белү; ачык һәм ябык	Телне өйрәнүгә кызыксыну уяту;	Проблеманы тирәнтен өйрәнү максатыннан	Бирем үтәү.	

	матур әни” (сочинение, 138 нче күнегү)		алу	ижекләр турында белү; татар телендәге ижек калыплары, рус теленнән кәргән ижек калыплары турында белү; сүзләрне ижекләргә аерып язу һәм аларның ачык ижек яки ябык ижек булуын билгели белү; текстның төп фикерен формалаштыру; текстка исем биерү; бирелгән тексттан төп мәгълүматны аера белү һәм кечкенә хикәя төзеп яза белү	үзеңнең сөйләмеңне камилләштерүгә омтылу	өлешчә эзләнү, тикшеренү методларын кулланып мөстәкыйль эшчәнлекне оештыру, план төзеп изложение язуны камилләштерү	Сочинение	
21.	Сүзләрне юлдан-юлга күчерү. Изложение “Кечкенә тургайның сәяхәте” (143 нче күнегү)	1 + 1*	Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу	Сүзләрне юлдан-юлга күчерү кагыйдәләрен белү; тексттагы сүзләрне, юлдан-юлга күчерерлек итеп, ижекләргә таркатып яза белү; ижек калыпларына туры килә торган сүзләр уйлап, аларны юлдан-юлга күчерерлек итеп, ижекләргә таркатып яза белү; текстны кыскарту алымнарын белү; текстның төп фикерен формалаштыру; тексттагы һәр абзацка исем биерү; бирелгән тексттан төп мәгълүматны аера белү; план төзи белү; кыска текст төзи белү; изложение яза белү	Телне өйрәнүгә кызыксыну уяту; үзеңнең сөйләмеңне камилләштерүгә омтылу	Дәрәслек белән эш итә белү, биремнәрне үтәгәндә үз эшчәнлегенә планлаштыра белү, план төзеп изложение язуны камилләштерү	Изложение	
22.	Басым	2	Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу; тексттагы	Татар телендә басымның соңгы ижеккә төшүен белү; сүзгә кушымча ялганганда,	Телне өйрәнүгә кызыксыну уяту; үзеңнең сөйләмеңне	Татар һәм рус сүзләренәң басымын куя белү, танып белү	Мөстәкыйль эш	

			мәгълүматны төркемнәргә дәрәс урнаштыру	басымның соңгы ижеккә күчә баруын аңлата белү; татар телендәгә басымның рус теле белән чагыштырганда мәгънәгә тәэсире көчле булмавын аңлата белү; татар телендә сүз басымының соңгы ижеккә төшмәгән очракларын белү; тексттан сүзнең басымы соңгы ижеккә төшмәгән сүзләрне таба белү; татар теленә, рус теленнән һәм рус теле аша башка телләрдән кәргән сүзләрдә, басымның шул телдәгечә куелуын белү; басымсыз [ы], [э] сузык авазларының сөйләмдә кыскаруын мисаллар ярдәмендә аңлата белү	камилләштерүгә омтылу	активлыгын арттыру, игътибарлылык һәм кызыксынучанлыкны арттыру		
23.	Интонация	1	Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу	Әйтү максаты буенча жөмлә төрләрен белү; интонация турында белү; жөмлөләрне әйткәндә, тавышның төрлечә хәрәкәтенә карап, жөмлә төрләрен аера белү	Телне өйрәнүгә кызыксыну уяту; үзеңнең сөйләмеңне камилләштерүгә омтылу	Дәрәслек белән эш итә белү, танып белү активлыгын арттыру		
24.	Диктант	1*		Дәрәс язу күнекмәләрен булдыру		Үз-үзеңә контроль ясау	Диктант	
25.	Хаталар өстендә эш. Графика һәм орфография	1	Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу; чит сөйләмне бәяләү	Тел белеменең графика һәм орфографиясе турында төшенчә бирә белү	Телне өйрәнүгә кызыксыну уяту; үзеңнең сөйләмеңне камилләштерүгә омтылу	Дәрәслек белән эш итә белү, термин, кагыйдәне аңлап кабул итү		

26.	Алфавит	2	Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу	Алфавитның билгеле бер тәртиптә урнашкан барлык хәрефләр жыелмасы булуын белү; татарларда язу тарихын белү; алфавитны төгәл белү; тартык аваз хәрефләренең исемнәрен дәрәс әйтә белү; бер үк хәрефтән башланган сүзләргә алфавит тәртибендә яза белү; план буенча укыган китапка бәяләмә яза белү, рус телендәге текстны татар теленә тәржемә итә белү.	Телне өйрәнүгә кызыксыну уяту	Дәрәслек белән эш итә белү, сүзләргә транскрипция ясауны камилләштерү, рус телендәге текстны татар теленә тәржемә итү	Тәржемә итү	
27	Сузык аваз хәрефләре	2	Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу; орфографик сүзлекне куллану	Сузык аваз хәрефләрен белү; бер генә авазга билгә булган хәрефләргә билгә булган <i>о, ы, е</i> хәрефләре, һәркайсы икешәр авазлар жыелмасын белдергән <i>е, ю, я</i> хәрефләренен нинди авазларга билгә булуларын, кулланлыш үзенчәлекләрен белү; алынма сүзләрдә <i>е, ё, ю, я</i> хәрефләренен үзенчәлеген аңлата белү; сүздә <i>[й]</i> һәм <i>[о], [ө]</i> авазларының аерым хәрефләр белән күрсәтелүен белү; <i>о, ө</i> хәрефләренен дәрәс язылышын белү	Телне өйрәнүгә кызыксыну уяту; үзенең сөйләмеңне камилләштерүгә омтылу	Дәрәслек, сүзлекчә, схема, текст белән эш итә белү, танып белү активлыгын үстерү, сүзләргә транскрипция ясауны камилләштерү	Бирем үтәү	
28.	Диктант	1*		Дәрәс язу күнекмәләрен булдыру		Үз-үзенең контроль ясау	Диктант	

29.	Хаталар өстендә эш. Тартык аваз хәрефләре	2		Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу; орфографик сүзлекне куллану; тексттагы мәгълүматны төркемнәргә дәрәҗәләштерү	Татар телендә тартык аваз хәрефләрен белү; <i>к, г, в</i> хәрефләренә ике авазга билге булып йөрүенә төшенү; сүз һәм ижек ахырындагы <i>у, ү</i> хәрефләренә <i>[w]</i> тартык авазын белдерүен мисаллар белән аңлата белү; <i>ь</i> һәм <i>ь</i> хәрефләренә сүзләрдә нинди очракларда язылуын һәм телдәге вазифаларын төшендерү; сүзләренә дәрәҗәләштерү авазын аңлата белү	Телне өйрәнүгә кызыксыну уяту; үзенең сөйләмеңне камилләштерүгә омтылу	Дәрәҗәләштерү, сүзлекчә, схема, текст белән эш итә белү, танып белү активлыгын үстерү, сүзләргә транскрипция ясауны камилләштерү	Сүзлек диктанты (<i>ь</i> һәм <i>ь</i> хәрефләре)	
30.	Сүзләргә кушып, сызыкча аша һәм аерып язу. Баш һәм юл хәрефләре	1		Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу	Татар орфографиясенә кагылган сүзләргә кушып һәм сызыкча аша язуды, баш һәм юл хәрефләрен куллануны, сүзләргә юлдан-юлга күчүгә белү	Телне өйрәнүгә кызыксыну уяту; үзенең сөйләмеңне камилләштерүгә омтылу	Дәрәҗәләштерү, сүзлекчә, схема, текст белән эш итә белү, танып белү активлыгын үстерү, сүзгә транскрипция ясауны камилләштерү	Сүзлек диктанты (кушма һәм парлы сүзләр)	
31.	Фонетик анализ ясау	1		Эшкә эзлекле эшләү сәләте; план буенча эшләү	Фонетик анализ ясау тәртибен белү; сүзгә фонетик анализ ясау (телдән һәм язма)		Сүзгә фонетик анализ ясауны үзләштерү һәм камилләштерү		
32.	Контроль диктант	1*			Дәрәҗәләштерү күнекмәләрен булдыру		Үз-үзгә контроль ясау	Диктант	
33.	Картина буенча сочинение язу. “Харис Якупов “Канәфер чәчәге. Натюрморт”	1*		Визуаль мәгълүматны текстка әйләндерү; картинада тасвирланган күренешләр буенча үз фикереңне дәрәҗәләштерү белдерә алу; язма текст төзү; текстта та-	Картинаны аңлау өчен махсус лексика файдалана белү; картинадагы натюрмортны тасвирлау	Үз текстның төзүгә кызыксыну булу; сөйләм камилләшенә омтылу; сочинение язу барышында фикерләреңне төгәл	Картина буенча телдән сөйләм һәм язма сөйләм осталыгы, күнекмәләре булдыру	Сочинение	

			тар теленең әдәби тел нормаларын һәм дәрәс язу кагыйдәләрен саклау		һәм ирекле куллану өчен грамматик чаралар һәм сүзлек запасы житәрлек булу			
34.	Белемне тикшер. Фонетика, орфоэпия, графика, орфография буенча йомгаклау тесты	2+1*	Бирелгән мәгълүматны дәрәс аңлау	Фонетика, орфоэпия, графика, орфография бүлекләре буенча тест сорауларына җавап бирү; сүзләргә фонетик анализ һәм транскрипция ясау; сүздәге хәрәфләрне дәрәс итеп әйтү һәм авазларын дәрәс билгеләү; авазларга дәрәс характеристика бирү		Биремнәрне үтәгәндә үз эшчәнлегенә планлаштыра белү, сүзгә фонетик анализ һәм транскрипция ясауны камилләштерү, авазларга дәрәс характеристика бирү	Тест	
35.	Орфографик сүзлек төзибиз (проект төзү)	1*	Проект эшен башкаруга сәләтлелек; проект эшен башкарганда татар әдәби теленең нормаларын саклау һәм дәрәс язу кагыйдәләрен үтәү	«Фонетика, орфоэпия, графика, орфография» бүлекләре буенча белемнәрне гомумиләштерү; сүздәге хаталарны табып, дәрәс итеп язу; орфографик сүзлекчә төзи белү	Проект эшен башкаруга кызыксыну булу	Газета-журналлардан сүзләр туплап, сүзлекчә төзи белү, танып белү активлыгын арттыру	Проект төзү	
Лексикология (17 с.+5 с.*)								
36.	Лексикология. Лексика һәм лексикология турында төшенчә	3	Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу; сүзнен фикер, хисләрне белдерүдәге ролен аңлау; аңлатмалы сүзлекчәне куллану	Лексикологиянең өйрәнү предметын белү; сүзнен телдәге функциясен, «сүзнен лексик мәгънәсе», «сүзлек составы», «аңлатмалы сүзлек» төшенчәләренең эчтәлеген белү; сүзнен лексик мәгънәсен аңлату юлларын белү; төрле юлларны кулланып, сүзнен лексик мәгънәсен аңлата алу; план	Татар теленең байлыгын, матурлыгын аңлау, туган тел белән горурлану; сөйләмне камилләштерүгә омтылу	Дәрәслек, сүзлекчә, схема, таблица белән эш итә белү, тексттан мәгълүмат алу техникасын камилләштерү, текстны русчадан татарчага тәржемә итә белү	Тәржемә итү. Сүзлек турында язу	

				буенча теләгән сүзлек ту- рында хикәя төзи белү				
37.	Бер һәм күп мәгънәле сүзләр	1	Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу; сүзнең фикер, хи- сләрне белдерүдәге ролен аңлау; аңлатма- лы сүзлекчәне кулла- ну; фикеренә төгәл итеп аңлату	«Бер мәгънәле», «күп мәгънәле» төшенчәләренең эчтәлеген белү; аңлатмалы сүзлекчәдә сүзләрнең мәгънәләре бирелешенә төшенү, бер һәм күп мәгънәле сүзләрне аера белү; күп мәгънәле сүзләрнең лексик мәгънәләре арасында ур- таклыкны билгели белү	Татар теленең бай- лыгын, матурлыгын аңлау, туган тел белән горурлану; сүзләрне урынын белеп куллану	Дәрәслек, сүзлекчә белән эш итә белү, та- нып белү активлыгын үстерү	Хәтерд ән язу (225 нче күнегү)	
38.	Сүзләрнең туры һәм күчерелмә мәгънәләре	1	Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу; аңлатмалы сүзлекчәне куллану	Сүзләрнең туры һәм күче- релмә мәгънәләре, аларның аңлатмалы сүзлекчәдә би- релүе, әдәби текстларда күчерелмә мәгънәле сүзләрнең роле турында белү; тексттан күчерелмә мәгънәле сүзләрне табу; сүзнең туры һәм күчерелмә мәгънәсен билгели белү; үз сөйләмендә күчерелмә мәгънәле сүзләрне куллану	Татар теленең бай- лыгын, матурлыгын аңлау, туган тел белән горурлану; сөйләмне камил- ләштерүгә омтылу	Дәрәслек, сүзлекчә белән эш итә белү, та- нып белү активлыгын үстерү	Ши- гырьне хәтердә н язу (230 нчы күнегү)	
39.	Синоним. Анто- ним. Омоним. “Ике ялкау” әкиятә	1+1*	Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу; телдәге берәмлек- ләрне стилистик үзенчәлекләрдән чыгып куллану	«Синоним», «антоним», «омоним» төшенчәләренең эчтәлеген, синоним, анто- нимнарның сөйләмдәге ролен белү, омонимнарны күп мәгънәле сүзләрдән аера белү; төрле максат- лардан чыгып, тиешле си- нонимны куллану; бирел- гән сүзләргә синоним, ан-	Татар теленең бай- лыгын, матурлыгын аңлау; сөйләмне камилләштерүгә омтылу	Дәрәслек, сүзлекчә белән эш итә белү, та- нып белү активлыгын үстерү, игътибарлылык һәм кызыксыну- чанлыкны үстерү	Телдән сөйләм. “Ике ялкау” әкиятә	

				тонимнар сайлый белү, аларны жөмлэләрдән табу				
40.	Килеп чыгышы ягыннан татар теленең сүзлек составы	3	Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу; аңлатмалы сүзлекчәне куллану	Килеп чыгышы ягыннан татар теленең сүзлек составын, татар теленең үз сүзләрен һәм алынмаларны аера белү; алынма сүзләргә хас билгеләрне аера белү; тексттан гомумтөрки һәм алынма сүзләрне табу	Татар теленең байлыгын аңлау; сөйләмне камилләштерүгә омтылу	Дәреслек, сүзлекчә белән эш итә белү, таңнып белү активлыгын үстерү, тексттан мәгълүмат алу техникасын камилләштерү	Бирем үтәү	
41.	Куллану өлкәсе буенча татар теленең сүзлек составы	1	Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу; аңлатмалы сүзлекчәне куллану	Кулланылу өлкәсе буенча татар теленең сүзлек составы турында белү; «гомумхалык сүзләре», «һөнәрчелек сүзләре», «диалекталь сүзләр» төшенчәләренең эчтәлеген белү; кулланылышы чикләнган сүзләрне аеру	Татар теленең байлыгын аңлау; сөйләмне камилләштерүгә омтылу	Татар теленең сүзлек составын кулланылу өлкәсе буенча бәяли белү	“Минем һөнәрне тап” конкурс	
42.	Куллану активлыгы буенча сүзлек составы. Искергән сүзләр	2	Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу; аңлатмалы сүзлекчәне куллану	Кулланылыш активлыгы буенча сүзлек составын, «архаизмнар», «тарихи сүзләр» төшенчәләренең эчтәлеген белү; тексттан искергән сүзләрне табу	Татар теленең байлыгын аңлау; сөйләмне камилләштерүгә омтылу	Татар теленең сүзлек составын кулланылу активлыгы буенча бәяли белү		
43.	Изложение	2*	Укылган әдәби текстны язма формада күрсәтә алу; башлангыч текстның темасыннан чыгып, логик бәйләнешне саклай алу; текстны язганда, татар теленең дәрәҗә язу кагыйдәләрен һәм әдәби	Предметны тасвирлаганда, детальләрен ролен белү; башлангыч текстның планын төзи белү; әдәби текстның эчтәлеген сөйләгәндә структурасын саклау; үз текстның төзи белү	Бирелгән текстның эчтәлеген язуга кызыксыну уяту	План төзеп изложение язуды камилләштерү	Изложение	

			нормаларын саклау						
44.	Яңа сүзләр (неологизмнар)	1	Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу; аңлатмалы сүзлекчәне куллану	Яңа сүзләр (неологизмнар) төшенчәсенә эчтәлеген белү; текстлардан неологизмнарны табу, аларның лексик мәгънәләрен аңлату	Татар теленәң байлыгын аңлау; сөйләмне камилләштерүгә омтылу	Дәрәслек белән эшли белү, танып белү активлыгын үстерү	Мөстәкыйль эш (268 нче күнегү)		
45.	Фразеологизмнар	2	Тексттан фактик мәгълүматны табу	«Фразеологизм», «тотрыклы сүзтезмә» төшенчәләренә эчтәлеген белү; текстлардан фразеологизмнарны табу, аларның мәгънәләрен аңлату; фразеологик әйтелмәләргә русчага тәржемә итү	Татар теленәң байлыгын аңлау; сөйләмне камилләштерүгә омтылу	Дәрәслек белән эшли белү, биремнәргә үтәгәндә үз эшчәнлегенә планлаштыра белү, фразеологик әйтелмәләргә русчага тәржемә итә белү	Тәржемә итү		
46.	Аңлатмалы диктант	1*		Дәрәс язучы күнекмәләргә булдыру		Үз-үзгә контроль ясау	Аңлатмалы диктант		
47.	Хаталар өстендә эш. Сүзгә лексик анализ ясау		План буенча эшләү эзлеклелегә билгеләү күнекмәсен үстерү	Сүзгә лексик анализ ясау тәртибен белү; сүзгә лексик анализ (телдән, язма) ясау		Сүзгә лексик анализ ясау тәртибен белү			
48.	Белемгә тикшер	1				Биремнәргә үтәгәндә үз эшчәнлегенә планлаштыра белү			
49.	Сүз турында хикәя (проект төзү)	1*	Проект эшен башкаруга сәләтлелек; проект эшен башкарганда татар әдәби теленәң нормаларын саклау һәм дәрәс язучы кагыйдәләргә үтү	«Лексикология» бүлегә буенча белемнәргә гомумиләштерү	Проект эшен башкаруга кызыксыну уяту	Дәрәслек белән эшли белү, игътибарлылык һәм кызыксыну-чанлыкны үстерү, проектны үтәгәндә үз эшчәнлегенә планлаштыра белү	Проект төзү		
Сүз төзелеше һәм сүз ясалышы (16с.+5 с.*)									

50	Сүзнең тамыры һәм кушымчалар	3		Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу; телдән сөйләү барышында татар әдәби теленең нормаларын үтәү	Сүз төзелеше һәм ясалышының предмети, «тамыр», «кушымча» төшенчәләренең эчтәлеген белү; сүздә мәгънәле кисәкләрне аера белү; тамырның сүздә төп мәгънә белдерүче кисәк булуын белү; тамырдаш сүзләрне сүзнең төрле формаларынан аера белү; сүздә тамырны дәрәҗә аера белү һәм тамырдаш сүзләр сайлау; ясагыч һәм мөнәсәбәт белдерә торган кушымчаларны аеру	Сөйләмне камилләштерүгә омтылу	Термин, төшенчә, кагыйдәләргә аңлап кабул итү	Бирем үтәү	
51.	Мөнәсәбәт белдерүче кушымчалар	1		Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу; башлангыч текстны телдән сөйләүгә кызыксыну булу; телдән сөйләү барышында татар әдәби теленең нормаларын үтәү	«Мөнәсәбәт белдерә торган кушымчалар» төшенчәсенең эчтәлеген белү; мөнәсәбәт белдерә торган кушымчаларның модальлек һәм бәйләгеч кушымчаларга бүленүен белү; сүздә тамыр һәм кушымчаларны аера белү	Сөйләмне камилләштерүгә омтылу	Термин, төшенчә, кагыйдәләргә аңлап кабул итү, схема белән эшли белү	Бирем үтәү	
52.	Модальлек кушымчалары	2		Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу; башлангыч текстны телдән сөйләүгә кызыксыну булу; телдән сөйләү барышында татар әдәби теленең нормаларын үтәү	«Модальлек кушымчалары» төшенчәсенең эчтәлеген белү; исем, сыйфат, сан, фигыльләргә ялгана торган модальлек кушымчаларын белү; сүзләрдә модальлек кушымчаларын аера белү	Сөйләмне камилләштерүгә омтылу	Дәрәҗәлек, схема белән эшли белү, логик фикер йөртә белү, гомумиләштерү, нәтиҗә ясау	Бирем үтәү. Мөстәкыйль эш	
53.	Сүзнең нигезе. Та-	2		Тексттан фактик	«Сүзнең нигезе»	Татар теленең бай-	Дәрәҗәлек, схема белән	Бирем	

	мыр һәм ясалма сүзләр			мәгълүматны аерып алу; бирелгән текстны телдән сөйләүгә кызыксыну булу; телдән сөйләү барышында татар әдәби теленең нормаларын үтәү	төшенчәсенең эчтәлеген белү; тамыр һәм ясалма нигезле сүзләрне аера белү; сүзләрдә нигезне аера белү; бирелгән ясагыч кушымчалар белән сүзләр уйлау	лыгын, матурлыгын аңлау; сөйләмне камилләштерүгә омтылу	эшле белү, логик фикер йөртә белү	үтәү.	
54.	Сүзләрне төзелеше буенча тикшерү	1		План буенча эшләү эзлеклелеген билгели белү	Сүзләрне төзелеше буенча тикшерү тәртибен белү; сүзләрне төзелеше буенча тикшерү (телдән һәм язма)		Сүзләрне төзелеше буенча тикшерү тәртибен белү		
55.	Бирелгән тема буенча сочинение язу (“Кызыклы кич” темасына хат язу)		1*	Язма текстны төп үзенчәлекләрдән чыгып төзи белү; язма текст төзү барышында татар әдәби теленең нормаларын һәм дәрес язу кагыйдәләрен саклау	Бирелгән тема буенча сочинение язу	Үз текстның төзүгә кызыксыну булу; сочинение язу барышында фикерләргә төгәл итеп жиккерү өчен сүзлек запасы һәм грамматик чаралар жиккәрлек күләмдә булу.	Телдән сөйләм һәм язма сөйләм осталыгы, күнекмәләре булдыру	Сочинение	
56.	Сүз төзелеше темасы буенча контроль изложение	2*		Өйрәнелгән материалны гомумиләштерү; укылган әдәби текстны кыскартып яза белү; текстны кыскартып язу барышында логик бәйләнеше саклау; дәрес язу кагыйдәләрен һәм әдәби тел нормаларын саклау	Текстны кыскарту алымнарын белү; текстның төп фикерен формалаштыру; текстка исем бирү; башлангыч текстта төп мәгълүматны аера белү; кыска текст төзи белү; кыска изложение яза белү	Язылган текст өчен жаваплылык хисе тою; башлангыч текстны кыскартып язуга кызыксыну булу	Фикер йөртү элементлары кертеп, план төзеп изложение язуну камилләштерү	Изложение	
57.	Хаталар өстендә	1*					Үз-үзгә контроль ясау		

	эш								
58.	Сүз язалу ысуллары. Ясагыч кушымчалар ялгау	2	Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу	«Сүз язалу ысуллары», «кушымча ялгау ысулы» төшенчэләренең эчтәлеген белү; ясагыч кушымчалар белән ясалган сүзләрне аера белү, төрле сүз төркемнәре ясый торган кушымчалар белән яңа сүзләр ясау	Татар теленең байлыгын аңлау	Дәрәслек белән эшли белү, танып белү активлыгын үстерү			
59.	Сүзләр кушылу ысулы	3	Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу	«Сүзләрне кушу ысулы», «кушма сүзләр», «парлы сүзләр», «тезмә сүзләр» төшенчэләренең эчтәлеген белү; сүзләр кушылу ысуллары белән ясалган сүзләрне аера белү; сүзләрне кушу ысулы белән яңа сүзләр ясау, тезмә сүзләрнең ирекле сүзтезмәләрдән аермасын аңлау, аерырга өйрәнү	Татар теленең байлыгын, матурлыгын аңлау	Дәрәслек белән эшли белү, танып белү активлыгын үстерү	Тәржемә итү		
60.	Сүзләрне кыскарту ысулы	1	Тексттан фактик мәгълүматны аерып алу	«Сүзләрне кыскарту ысулы» төшенчәсенә эчтәлеген белү; сүзләрне кыскарту юллары белән танышу, кыскартылган сүзләрнең ясалышын һәм язылышын истә калдыру	Татар теленең байлыгын аңлау	Дәрәслек белән эшли белү, танып белү активлыгын үстерү			
61.	И.Шишкин «Имәнлек» картинасы буенча сочинение	1*	Визуаль мәгълүматны текстка әйләндерү; картинада тасвирланган күренешләр буенча үз фикереңне дәрәслек белдерә алу; язма	Картинаны аңлау өчен махсус лексика файдалана белү, картинадагы пейзажны тасвирлау	Үз текстның төзүгә кызыксыну булу; сөйләм камиллегенә омтылу; сочинение язу барышында фи-	Телдән сөйләм һәм язма сөйләм осталыгы, күнекмәләре булдыру	Сочинение		

				текст төзү; текстта татар теленең әдәби тел нормаларын һәм дәрәс язу кагыйдәләрен саклау		кәлләрәңне төгәл һәм ирекле куллану өчен грамматик чаралар һәм сүзлек запасы житәрлек булу				
62.	Белемне тикшер. Сүз төзелеше һәм сүз ясалышы буенча йомгаклау тесты	1		Бирелгән мәгълүматны дәрәс аңлау	«Сүз төзелеше һәм сүз ясалышы» бүлеге буенча контроль соруларга жавап бирү; сүзләргә төзелеше буенча тикшерү; сүзләргә ясалышы буенча аеру		Дәрәслек белән эшли белү, игътибарлылык һәм кызыксыну-чанлыкны үстерү, биремнәргә үтәгәндә үз эшчәнлегенә планлаштыра белү	Тест		
Кабатлау (5с.+3с.*)										
63.	5 нче сыйныфта үткәннәргә кабатлау	3		Үз фикеренә дәлил белү; эшенең уңышлылыгын билгеләү	«Фонетика», «Лексикология», «Сүз төзелеше һәм сүз ясалышы» буенча белемнәргә системалаштыру; төп билгеләр буенча татар теленең авазларын классификацияләү; сүзләргә лексик мәгънәсен билгеләү; сүзләргә төзелеше буенча тикшерү	Укуга кызыксыну уяту; туган телгә хөрмәт хисе тәрбияләү	Дәрәслек белән эшли белү, биремнәргә үтәгәндә үз эшчәнлегенә планлаштыра белү	Бирем үтәү		
64.	«Алтын болын» дигән темага изложение язу	1*		Укылган әдәби текстны язма формада күрсәтә алу; башлангыч текстның темасыннан чыгып, логик бәйләнеше саклау; текстны язганда, татар теленең дәрәс язу кагыйдәләрен һәм әдәби	Предметны тасвирлаганда, деталләргә ролен белү; башлангыч текстның планын төзи белү; әдәби текстның эчтәлеген сөйләгәндә структурасын саклау; үз текстның төзи белү	Бирелгән текстның эчтәлеген язуга кызыксыну уяту	План төзеп изложение язуга камилләштерү	Изложение		

			нормаларын саклау					
65.	Еллык контроль диктант	1*		Дөрес язу күнекмэләре булдыру		Үз-үзеңә контроль ясау	Диктант	
66.	Орфографик һәм пунктуацион хаталар өстендә эш (резерв дәресе)	1*						
67.	Йомгаклау дәресе	1		Уку елы буенча өйрәнелгән кагыйдәләрне гамәлдә кулланырга өйрәнү				

РУС ТЕЛЕНДӘ УРТА (ТУЛЫ) ГОМУМИ БЕЛЕМ БИРҮ МӘКТӘПЛӘРЕНЕҢ РУС ТӨРКЕМЕНДӘГЕ 5 НЧЕ СЫЙНЫФ УКУЧЫЛАРЫ ӨЧЕН ТАТАР ТЕЛЕ БУЕНЧА БЕЛЕМ БИРҮ ПРОГРАММАСЫ

Дәреслек: Ягъфәрова Р.Х., Фәтхуллова К.С. Татар Теле. 5 сыйныф: Рус телендә гомуми белем бирү оешмалары өчен уку әсбабы. – Казан: Татар. кит. нәшр., 2014

Аңлатма язуы

5 нче сыйныфлар өчен татар теленнән эш программасы Россия Федерациясендәге һәм Татарстан Республикасындагы мәгарифкә кагылышлы хокукый-норматив актларга һәм федераль дәүләт стандартларына нигезләнеп төзелде:

1. Россия Федерациясенең “Мәгариф турында”гы Законы (Федеральный закон от 29.12.2012 273-ФЗ “Об образовании в Российской Федерации”).
2. Татарстан Республикасының “Мәгариф турында”гы Законы (Закон Республики Татарстан “Об образовании” № 68-ЗРТ от 22 июля 2013 года, статья 8).
3. Россия Федерациясенең “Россия Федерациясе халыктелләре турында”гы 126-ФЗ нчы номерлы Законы (24.07.1998).
4. РФ Мәгариф һәм фән министрлыгы приказы, 30 нчы август, 2013 нче ел №115 (“Об утверждении Порядка организации и осуществления образовательной деятельности по основным общеобразовательным программам – начального общего, основного общего и среднего общего образования”).
5. “Татарстан Республикасының халык телләре турында” Законы (Закон Республики Татарстан от 08.07.1992 № 1560-ХП (ред. от 03.03.2012г.) “О государственных языках Республики Татарстан и других языках в Республике Татарстан”).
6. “Татарстан Республикасы дәүләт телләре һәм Татарстан Республикасында башка телләр турында” Татарстан Республикасы Законы, 2004нче ел, 1нче июль.
7. “2014-2020 нче елларга Татарстан Республикасы дәүләт телләрен һәм Татарстан Республикасында башка телләргә саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы дәүләт программасы”, 2013 нче ел, 25 нче октябрь, 794 нче карар.
8. Төп гомуми белем бирүнең Федераль дәүләт белем бирү стандарты (Россия Мәгариф һәм Фән министрлыгында 2010 нчы елның 17 нче декабрь боерыгы 1897 нче номер белән расланган, РФ Юстиция Министрлыгында 19644 нче регистрацион номеры белән 2011нче елның 1 нче февралендә теркәлгән).
9. Татарстан Республикасында 2012-2020 нче елларда фән һәм мәгариф үсеше турында “Дәүләт программасы”.
10. 2010-2015 нче елларда Татарстан Республикасында мәгарифне үстерү стратегиясе “Киләчәк” программасы.

5 нче сыйныф өчен "Татар теле " курсының эш программасы Федераль дәүләт белем бирү стандартларының таләпләренә туры китереп, Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан рөхсәт ителгән Татарстан Республикасы Мәгариф һәм Фән министрлыгы тарафыннан тәкъдим ителгән “Урта (тулы) гомуми белем бирү мәктәпләре өчен татар теленнән үрнәк программа”, (төзүче-авторлары: Хәйдәрова Р.З., Фәтхуллова К.С., Жәүһәрова Ф.Х. – Казан, 2013), 5 нче сыйныф өчен Ягъфәрова Р.Х., Фәтхуллова К.С.

тарафыннан эшлэнгән (Казан: Татар. кит. нәшр., 2014.) Татарстанның Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан тәкъдим ителгән уку әсбабына нигезләнеп төзелде.

Дәрәслек: Татар теле. 5 сыйныф: рус телендә гомуми белем бирү оешмалары өчен уку әсбабы. – Казан: Татар. кит. нәшр., 2014.

Рус телендә сөйләшүче балаларга та татар теле укытуның төп максаты

Татарстан Республикасының ике дәрәжә телендә һәм чит телләрдә иркен аралаша алырлык билингваль, полилингваль шәхес тәрбияләү. Татарстан Республикасы Конституциясенә 8 нче маддәсендә һәм “Татарстан Республикасы халыкларының телләре турындагы” Законда күрсәтелгәнчә, Татарстанда дәрәжә телләренә икесен дә белү милләтләрнең үзара аңлашып, тату яшәвенә нигезен тәшкит итә.

Бурычлары:

- укучыларның аралашу даирәсен, аралашу ситуацияләрен исәпкә алып, сөйләм эшчәнлегенә барлык төрләр (тыңлап аңлау, сөйләү, уку, язу) буенча укучыларда *коммуникатив компетенция (аралашу осталыгы)* формалаштыру; укучының танып белү, гомуми уку күнекмәләрен, сөйләм культурасын үстерү; татар милләтенә, аның тарихи һәм мәдәни хәзинәләренә карата хөрмәт тәрбияләү;
- укучыларны мәдәниятара диалогка тарту; татар телен дәрәжә теле буларак өйрәнүгә ихтыяж тудыру;
- башлангыч гомуми белем бирү баскычы программасы белән давамчанлыкны саклау;
- укыту процессы коммуникатив методның төп принциптарын исәпкә алып оештыру: *аралашуга аралашу аша өйрәтү принцибы* (телгә өйрәтү шартларын тормышта телне куллану шартларына якынлаштыру); *шәхси индивидуальләштерү принцибы* (укыту процессын укучыларның шәхси ихтыяжларын, теләк-омтылышларын, индивидуаль-психик үзенчәлекләрен исәпкә алып оештыру); *телне актив фикерләү нигезендә өйрәнү принцибы* (аралашу ситуацияләрендә сөйләм бурычына тәңгәл килгән лексик-грамматик материалны укучыларның мөстәкыйль куллануын тәмин итү); *телне функциональ төстә өйрәнү принцибы* (лексик-грамматик материалның коммуникатив максаттан, аралашу ихтыяжынан һәм куллану ешлыгынан чыгып билгеләнүе);
- *ана телен исәпкә алу принцибы* (балаларның ана теле буенча белемнәр системасын исәпкә алу);
- рус телендә сөйләшүче балаларга татар телен укытуны аларның коммуникатив культурасын үстерүгә юнәлтү.

Белем дәрәжәсенә таләпләр:

- татар теленә төп фонетик үзенчәлекләрен гамәли белү;
- татар теленә генә хас фонемаларны дәрәжә әйтә белү, сөйләмдә дәрәжә әйтү;
- татар телендәгә сүз ясалыш ысулларын үзләштерү, гамәли куллану;
- сүз басымын дәрәжә куярга ирешү;
- һәр сүз төркеменә сөйләмдә дәрәжә һәм урынлы кулланылышын үзләштерү;
- аралашканда лексик-грамматик нормаларны саклап, сораулар бирә белү һәм җавап кайтара алу;
- диалогик сөйләмдә орфоэпик, лексик-грамматик нормаларны саклап, сөйләм яңалыгын җиткерә, үз фикереңне дәлилли белү;
- тәкъдим ителгән ситуация буенча сөйләшү үткәрү;

- тәкъдим ителгән ситуациягә карата фикерне язмача оештыра белү.

Күнекмәләргә таләпләр:

Гомуми белем мәктәбендә татар теле дәресләре укучыларның сөйләм телен үстерүгә юнәлтелә, бу исә аларның **тыңлап аңлау, сөйләү һәм сөйләшү, уку, язу һәм язма сөйләм күнекмәләрен формалаштыруны** үз эченә ала.

- **Тыңлап аңлау** – аерым авазларны, ижек калыпларын, сүзләр, сүзтезмәләр, жөмләләрне, бәйләнешле текстларны ишетеп, мәгънәләрен һәм эчтәлекләрен аңларга өйрәтү.
- **Диалогик сөйләмгә өйрәткәндә**, укучыларны чынбарлыктагы ситуацияләргә куеп карау кирәк. Татарча аралашырга өйрәтү өчен, укучыларның мәктәптәге, өйдәге, урамдагы һәм жәмәгать урыннарындагы көндәлек тормышыннан чыгып, үрнәк диалоглар тәкъдим ителә.
- **Монологик сөйләмгә өйрәтү** аерым кешеләрне, әйберләрне табигать күренешләрен, хайваннарны тасвирлауга, сыйныф, мәктәп, авыл, шәһәр тормышы һ. б. турында хәбәр итүгә, укылган (тыңланган) текстның эчтәлеген план буенча сөйләп бирүгә кайтып кала.
- **Укуга өйрәткәндә**, рус телле балалар татар хәрефләрен танып, алар белдергән авазларны дәрәс әйтергә; алга таба сәнгатьле итеп, йөгәрек һәм аңлап укырга, яңа сүзләрне сүзлектән табарга өйрәтү максаты куела.
- **Язуга өйрәтү** татар алфавитындагы хәрефләрнең дәрәс язылышын истә калдыру; сүзләрне ижекләргә бүлеп, юлдан юлга дәрәс күчерү кагыйдәләрен үзләштерү; сөйләмдә актив кулланыла торган сүзләрне орфографик дәрәс язу күнекмәләрен үстерү; нокталар урынына кирәкле сүзләрне куеп яки жәяләр эчендә бирелгән сүзләрне кирәкле формада кулланып, жөмләләрне күчереп язу.
- **Язма сөйләмгә өйрәтү**, терәк сүзләр, сүзтезмәләр һәм үрнәк жөмләләргә нигезләнеп, өйрәнелә торган лексик тема яки бирелгән ситуация буенча жөмләләр яза белү. Укучылар язма рәвештә үзләренең гаиләләре, мәктәпләре, сыйныфташлары һәм дуслары, яшәгән шәһәрләре яки авыл турында кечкенә күләмле хикәяләр язарга өйрәнәләр. Рус теленнән татарчага тәржемә итү дә язма сөйләм күнекмәләрен камилләштерүгә китерә. Укучыларның уку һәм язу күнекмәләре тыңлап аңлау һәм сөйләү нигезендә үстерелә.
- Укучыларда **фонетик күнекмәләр** булдыру өчен, түбәндәгеләргә игътибар итү мөһим: татар теленә генә хас булган авазларның әйтелешен үзләштерү; татар һәм рус телләрендә уртақ булган, ләкин әйтелешләре белән аерылган авазларны чагыштырып өйрәнү; авазларны сүзләрдә, сүзтезмәләрдә, жөмләләрдә, бәйләнешле сөйләмдә дәрәс әйтүгә ирешү. Бу төр күнекмәләр булдыру өстендә эзлекле эшләр генә укучыларның сөйләмәндәге фонетик хаталарны бетерергә мөмкинлек бирә.
- Укучыларның **лексик күнекмәләрен** үстерү өчен, сүзләрнең әйтелешен, язылышын, мәгънәсен, ясалышын, башка сүзләр белән бәйләнешен, сөйләмдә кулланышын үзләштерү шарт. Моның белән беррәттән, татар һәм рус сүзләрнең мәгънә ягыннан аермаларын күрсәтеп бару да, рус телендә эквивалентлары булмаган сүзләрне аңлатып бирү дә сорала.
- Укучыларның **грамматик күнекмәләрен** үстерү – төрле сүз төркемнәренен морфологик формалары, ясалышлары белән таныштыру, сүзләрнең жөмләдә үзара бәйләнеш чараларын үзләштерү һәм кагыйдәләрен белү дигән сүз. Татар телен икенче тел буларак укытканда, лексик-грамматик материалны синтаксик нигездә

үзләштерү принцибына таянып эш итү кирәк, чөнки сүзләр башка сүзләр белән бәйләнештә булганда гына, жөмлә, гомумән, сөйләм барлыкка килә.

Уку фәнненең уку планында тоткан урыны

5 нче сыйныфта телне гамәли үзләштерү нәтижәсендә укучыларда татар теленең күп мәдәниятле дөньядагы роле һәм мөһимлеге турында күзаллаулар формалаша. Татар мәдәниятенәң укучылар өчен булган катламы белән танышу башка мәдәниятләргә карата ихтирам хисе уята, укучыларга үз мәдәниятләрен дә тирәнрәк аңларга һәм объектив бәяләргә мөмкинлек бирә.

Укыту планында каралганча, татар теле дәресләре өчен эш программасы атнага 3 сәгать исәбенән, елга 102 сәгатькә төзелде.

Укытуның көтелгән нәтижәләре

Шәхскә кагылышлы нәтижәләр:

- шәхесара һәм мәдәниятара аралашуда татар теленә карата ихтирамлы булу һәм аны яхшы өйрәнергә теләү;
- туган иләннән, туган ягыңның тарихын, анда яшәүче халыкларның мәдәниятен һәм сәнгәтен белү;
- укуга, үзлегеннән белем алуга җаваплы карау;
- әхлакый кагыйдәләрдә ориентлашу, аларны үтәүнең мәжбүрлеген аңлау;
- *гаилә, туган ил* төшенчәләрен кабул итү, башкаларга карата түземле һәм кайгыртучан, ихтирамлы булу;
- үз-үзеңне эстетик яктан тәрбияләү;
- башкаларны тыңлый һәм аңлай белү, итагатьле әңгәмәдәш булу, үзара аңлашуга ирешү;
- белем алу һәм башка эшчәнлек барышында үз яшәтешләре, өлкәннәр белән мөнәсәбәт урнаштыра һәм аралаша белү;

Предметара нәтижәләре:

Татар теле, танып белү чарасы буларак, укучыларның фикер йөртү, интеллектуаль һәм ижади сәләтләрен үстерүгә, шулай ук реаль тормышта туган проблемаларны хәл итү өчен кирәк булган укуның универсаль гамәлләрен (*танып белү, регулятив, коммуникатив*) формалаштыруга хезмәт итә.

Предметара универсаль уку гамәлләре татар телен өйрәнү күнекмәләрен чит телләргә өйрәнүгә, чит телләргә өйрәнү гамәлләрен татар телен өйрәнүгә, аларның икесен дә үз ана телләрен тирәнрәк өйрәнүгә этәргеч булып тора.

Укучыларда мәгълүмати жәмгыятьтә яшәү һәм эшләү өчен кирәкле күнекмәләр үстерелә. Укучылар текст, күрмә-график символлар, хәрәкәтле яисә хәрәкәтсез сурәتلәр, ягъни төрле коммуникацион технологияләр аша тапшырыла торган мәгълүмати объектлар белән эшләү тәҗрибәсе ала; презентацияләр әзерләп, зур булмаган аудитория алдында чыгыш ясарга өйрәнә; укучыларда, компьютер яисә ИКТ нең башка чаралары белән эш иткәндә, сәламәтлеккә зыян китерми торган эш алымнарын куллана алу күнекмәләре формалаша.

Танып белү нәтижәләре:

- фикер йөртү белән бәйлә психик функцияләр: логик фикерләү, сәбәпле-нәтижәле бәйләнешләргә табу, индуктив, дедуктив фикерли белү;
- ижади һәм эзләнү характерындагы проблеманы билгеләү, аларны чишү алгоритмнарын мөстәкыйль төзи алу;

- объектларны чагыштыру нигезендә уртак билгеләрне күрсәтү;
- төп һәм икенчел мәгълүматларны аеру, укылган яки тыңланган эчтәлеккә бәя бирә белү;
- тиешле мәгълүматны табу өчен, энциклопедия, белешмәләр, сүзлекләр, электрон ресурслар куллану.

Регулятив нәтижәләр:

- уку хезмәтендә үзгә максат куя, бурычларны билгели алу;
- эш тәртибен аңлап, уку эшчәнлеген оештыру, нәтижәле эш алымнарын табу;
- уку эшчәнлегенә барышын, нәтижәләрен тикшереп бару һәм кирәкле төзәтмәләр кертү;
- укудагы уңышларның, уңышсызлыklarның сәбәбен аңлай, анализлай белү;
- ихтыяр көчә, максатчанлык, активлык кебек сәләтләргә ия булу;
- дәрәжә кирәкле уку-язу әсбапларын әзерли һәм алар белән дәрәжә эш итә белү;
- дәрәжә эш урынын мөстәкыйль әзерләү һәм тәртиптә тоту.

Коммуникатив нәтижәләр:

- әңгәмәдәшкәңнең фикерен тыңлай, аңа туры килерлек җавап бирә белү;
- әңгәмәдәш белән аралашу калыбын төзү;
- аралаша белү сәләтенә ия булу;
- парларда һәм күмәк эшли белү;
- мәгълүматны туплау өчен, күмәк эш башкару;
- әңгәмәдәш белән сөйләшүне башлау, дәвам иттерү, уңышлы тәмамлау.

Татар теленә өйрәтүнең **предмет нәтижәләре:**

Сөйләү

- сорау һәм җавап репликаларын дәрәжә кулланып, тәкъдим ителгән ситуация буенча диалог оештыру (һәр укучының репликалар саны 7 дән ким булмаса тиеш);
- укылган яки тыңланган текстның эчтәлегенә буенча әңгәмә кору;
- җыйнак жөмлөләрне җәнкеләндереп, хикәя төзү;
- лексик тема буенча бәйләнешле текст төзеп сөйләү (жөмлөләр саны 8дән ким булмаса тиеш);
- укылган (тыңланган) текстның эчтәлеген сөйләгәндә, төрле жөмлө калыпларын урынлы куллану һәм фикерне эзлекле белдерү.

Тыңлап аңлау

- 1 минутлык бәйләнешле текстны тыңлап, аның буенча сорауларга җавап бирү; эчтәлеген аңлау;
- дәрәжә катнашучыларның жанлы сөйләмен тыңлап, эчтәлегенә төшенү.

Уку

- төрле жанрлардагы текстларны сәнгатьле итеп һәм тулысынча аңлап уку һәм төп фикерне табып әйтү;
- тексттагы таныш булмаган сүзләрнең мәгънәләрен сүзлекләрдән табып аңлату; контекстка таянып, мәгънәсенә төшенү;
- шигырьләрне яттан сөйләү.

Язу

- сүзлек диктантлары язу;
- лексик тема буенча хикәя язу;
- - укылган (тыңланган) текстның эчтәлегенә буенча сорауларга җаваплар язу;
- жөмлөләрне, бәйләнешле текстны үзгәрешләр кертәп язу.

Тел чаралары һәм аларны куллану күнекмәләре

- татар сөйләмен фонетик яктан дәрәс оештыру;
- үзенчәлекле авазлы сүзләргә дәрәс әйтү;
- аерым сүзләрдә, фразада басымны дәрәс кую;
- әйтү максаты ягыннан жөмлә төрләргә аеру;
- ритм һәм интонация үзенчәлекләргә исәпкә алып, жөмләләргә дәрәс әйтү;
- актив үзләштерелгән сүзләргә дәрәс язу.
- аралашу барышында, коммуникатив максаттан чыгып, актив лексикадан файдалану;
- өйрәнелгән аралашу темаларына караган лексик берәмлекләргә һәм сүзтезмәләргә тану.
- өйрәнелгән грамматик формаларны сөйләмдә дәрәс куллану һәм тексттан табып әйтү;
- жөмләнең төп коммуникатив төрләргә сөйләмдә куллану.

Сөйләмнең предмет эчтәлегә

Телдән һәм язма сөйләмнең эчтәлегә беләм һәм тәрбия бирү максатларыннан, шулай ук укучыларының яшь үзенчәлекләргә һәм мәнфәгатьләргә чыгып билгеләнә:

Яңа уку елы белән! (11 сәгатъ)

Кеше һәм саламәтлек (11 сәгатъ)

Өйдә һәм кунакта (10 сәгатъ).

Туган ягыбызның табигате (10 сәгатъ).

Татарстан Республикасы (10 сәгатъ).

Уйныйбыз да, бишбездә (10 сәгатъ).

Һөнәрләрдә дөньясында (10 сәгатъ).

Музейлар һәм театрлар (10 сәгатъ).

Сәяхәт итү (10 сәгатъ).

Бигрәк матур жәй! (10 сәгатъ).

Тел материалы

Фонетика. Лексик темаларга караган сүзләргә әйтелешә һәм язылышы. Әйтелешә белән язылышы арасында аерма булган сүзләргә. Татар һәм рус телләргә сүз басымы.

Лексика. Аралашу темаларына караган лексик берәмлекләргә рецептив һәм продуктив рәвештә үзләштерү. Гади тотрыклы гыйбарәләргә; сөйләм әдәбә берәмлекләргә. Алынма сүзләргә (мәсәлән, *музей, театр*). Актив үзләштерелгән сүзләргә синонимнары, антонимнары. Сүз ясагыч кушымчалар: *-даш/-дәш, -таш/-тәш (сыйныфташ, юлдаш)*.

Морфология һәм синтаксис. Сан, тартым белән төрләнгән исемнәргә килеш кушымчалары ялгану тәртибә (*ана + лар + ым + ны; дәф + тәр + ләр + егез + гә*). Зат алмашлыкларын жөмлә төзүдә куллану үзенчәлекләргә: (*Бу — абыем. Аның исеме — Марат. Бу — безнең мәктәп. Ул яңа. Без аны яратабыз*). Берлек һәм күплек сандагы тартымлы исемнәр. Тартым кушымчасының рус теленә тәржемә итү үзенчәлекләргә. Инфинитив формасындагы фигыльнең модал сүзләргә белән кулланылышы: *барырга кирәк (кирәкми), алырга ярый (ярамый), сөйләргә тиеш (+түгел)*. Хикәя фигыльнең өйрәнелгән заман формалары. Билгесез киләчәк заман хикәя фигыльнең барлыкта-юклыкта зат-сан белән төрләнеше. *Буенда, буйлап, буенча* бәйләк сүзләргә. *Балки, билгеле, димәк, беренчедән, икенчедән, минемчә, синеңчә* кереш сүзләргә. *Кушма (башваткыч, тизәйткеч, урынбасар), парлы (бала-чага) һәм тезмә (бака яфрагы)* исемнәр. Жөмләнең баш кисәкләргә. Хикәя, боеру, сорау жөмләләрдә сүз тәртибә. Жөмлә калыплары.

Тематик планлаштыру

Төп темалар, сәгатьләр саны	Тема буенча предмет нәтижәсе, коммуникатив максат
<p>Яңа уку ылы белән! (11 сәгать) Беренче сентябрь – Белем бәйрәме. Жәйге ялны үткәрү. Дәрәсләр расписаниесе, дәрәсләр эзерләү, өй эше эшләү. Билгеләр. Уку-язу әсбаплары, аларны тәртиптә, саклап тоту. Китапханәдә</p>	<p>Беренче сентябрь - Белем бәйрәме турында сөйли белү. Жәйге ялны ничек үткәрү турында сөйләшү. Дәрәсләр расписаниесе буенча нәрсә эшлэгәнне әйтә белү. Өй эшен эзерләү, эзерләмәүнең сәбәбен әйтә белү. Ни өчен яхшы, начар билгеләр алу турында сөйләшү. Уку-язу әсбаплары, аларны саклап тоту турында киңәш бирә белү. Китапханәчедән кирәкле китапларны сорап ала белү.</p>
<p>Кеше һәм сәламәтлек (11 сәгать) Көндәлек режим. Тән әгъзалары. Табибта. Сәламәт булу кагыйдәләре. Спорт белән шөгыйльләнү</p>	<p>Үзеңнең көндәлек режимың турында сөйли белү. Тән әгъзаларының исемнәрен, нәрсә авыртуын, авыртмавын табибка әйтә, сорый белү. Спорт төрләрен аера, үзеңнең нинди спорт төрен яратканыңны, нинди спорт түгәрәгенә йөргәнеңне, физкультура дәрәсендә нәрсә эшлэгәнеңне әйтә белү. Вакытны сорый, әйтә белү. Өйдә эшлэгән эшләрне әйтә, сорый, куша белү. Эш эшләргә риза булуыңны, булмавыңны белдерү. Өй эшләрәндә үзеңә булышырга, ярдәм итәргә сорый, нәрсә эшләргә кирәк икәнәнен әйтә белү. Кибеткә барырга куша, нәрсә алырга икәнәнен әйтә, сорый белү. Өйдәге эшләрне эшләргә киңәш бирә, яхшы эшләр өчен мактый белү. Өйдәге хезмәттә катнашуга карап, кешеләргә бәя бирә белү.</p>
<p>Өйдә һәм кунакта (10 сәгать). Без әти-әнигә булышабыз. Өйдәге эшләр. Без бергә эшлибез. Өй хезмәте өчен рәхмәт белдерү һәм мактау. Табын эзерләү. Табын янында үз-үзеңне тоту. Кунакларны чакыру, сыйлау. Гафу үтенү</p>	<p>Өйдә эшлэгән эшләрне әйтә, сорый, куша белү. Эш эшләргә риза булуыңны, булмавыңны белдерү. Өй эшләрәндә үзеңә булышырга, ярдәм итәргә сорый, нәрсә эшләргә кирәк икәнәнен әйтә белү. Кунакларны чакыра һәм сыйлау репликаларын белү, дәрәс куллану. Табын эзерләү турында сөйләшү. Табын янында үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен сөйли белү. Сөйләм этикеты сүзләрен урынлы куллана белү</p>
<p>Туган ягыбызның табигате (10 сәгать). Кош исемнәре, аларга хас булган үзенчәлекләр. Үсемлекләр, аларга хас булган билгеләр. Туган як табигатен тасвирлау</p>	<p>Кошларның исемнәрен үзләштерү. Алар турында сөйли белү. Үсемлекләр турында сөйли белү. Туган як табигатен тасвирлап сөйли белү, тиешле сыйфатларны куллану. Табигатьтәге гүзәллеккә, нәфислеккә соклануны чагылдыра бел</p>
<p>Татарстан Республикасы (10 сәгать). Татарстан күпмилләтле республика. Төрле милләт вәкилләре үзара дус яшиләр. Татарстанда житештерелә торган продукция күп төрле</p>	<p>Татарстан халкы, аларның үзара мөнәсәбәтләрен чагылдырып сөйли белү. Республикада авыл хужалыгы үсеше турында сөйләшә белү. Татарстанда төрле товарлар житештерелүе турында сөйләү. Республиканың танылган кешеләре турында хикәя төзү</p>
<p>Уйныйбыз да, бибез дә (10 сәгать). Сабантуй. Милли уеннар, аларның атамалары. Уеннарда катнашу. Тәбрик итү</p>	<p>Сабантуйдагы милли уеннарны әйтә, Сабантуйга бару, катнашу турында сөйләшү. Бәйрәмгә чакыра белү. Бәйрәм белән тәбрик итә белү</p>
<p>Һөнәрләр дөньясында (10 сәгать). Һөнәр атамалары. Барлык һөнәрләр дә мактаулы. Якыннар, аларның һөнәрләре</p>	<p>Төрле һөнәрләр турында диалогик сөйләм оештыра белү. Китапханәче һөнәре турында сөйләшү. Остаханәдә эшләүче рәссам, кулъязмалар белән эшләүче тарихчы, янгын сүндерүче, игенче, терлекче һөнәре белән иптәшеңне таныштыра белү. Гаиләгездәге һөнәрләр турында сөйли белү</p>
<p>Музейлар һәм театрлар (10 сәгать).</p>	<p>Музейга, театрға баруың яки баруыгың турында берничә жөмләдән торган хикәя төеп сөйли белү.</p>

Казан – музейлар һәм театрлар шәһәре. Музейларның, театрларның атамалары, үзенчәлекле яклары. Тарихны чагылдыра. Борынгы әйберләр. Милли киёмнәр	Тема буенча диалог төзү. Казан шәһәрәндәге музей һәм театрларның исемнәрен тулы һәм дөрөс атау. Музейларның үзенчәлекле якларын чагылдыра, тасвирлый белү
Сәяхәт итү (10 сәгать). Сәяхәт итү. Чит илләргә бару турында хыял. Билет алу. Тимер юл вокзалында. Елга портында. Дингездә. Чит ил. Телләр. Ял йорты	Сәяхәт итү турындагы хыялыңны белдерә белү. Кая да булса булган сәяхәт турында кечкенә хикәя төзеп сөйләү. Елга портында һәм тимер юл вокзалында булырга мөмкин булган сөйләшү. Чит илләргә сәяхәт турында сөйләшү. Дингезгә сәяхәт турында сөйләшү
Бигрәк матур жәй! (10 сәгать). Жәйге көн. Елга буе, андагы табигать. Су коену. Балык тоту. Ситуациягә карата үз фикереңне белдерү	Жәйге һава торышын чагылдыра белү. Жәйге ялны оештыру турында кечкенә хикәя төзеп сөйләү. Диалог төзү: су коену, балык тоту. Киңәшләр бирә белү, үз фикереңне чагылдыру

Белем бирүне материал-техник һәм мәгълүмати яктан тәэмин итү

Татар теленә өйрәткәндә, түбәндәге материал-техник чаралардан файдалану тәкъдим ителә: күрсәтмә әсбаплар; белем материаллар; аудио- һәм видеоәсбаплар; мультимедиа технологияләре; компьютер программалары; интерактив тикшерү программалары; татар сайтлары; электрон китапханә; лингафон кабинет.

Интернет ресурслары:

<http://www.belem.ru>

<http://kitap.net.ru>

Онлайн курс татарского языка «Татарский язык для всех»: <http://tatarile.org>

Онлайн школа EF-АНА ТЕЛЕ: [http:// anatele.ef.com](http://anatele.ef.com).

Календарь-тематик план¹

Дәрес №	Дәрес темасы	Дәрес-саны	Төп эчтәлек	Көтелгән нәтижә			Укучылар эшчән-легә төрләрә	Контроль эш төрләрә	Үткәрү вакы-ты план / факт
				шәхси	метапредмет	предмет			
Яңа уку елы котлы бүлсын! – 11 сәг.									
1	Сузык авазлар. Жәмләинтонациясе. Белем көне.	1	Татар теленә сузык авазларын кабатлау, интонация төрләрәнен искә төшерү. Жәмлә калыпларын диалогик һәм монологик сөйләмдә дәрәс куллануга ирешү. Белем көне турында сөйләшү.	Үзең укыган мәктәбеңне, укытучыларыңны хөрмәт итү.	Татар һәм рус алфавитларын, ике телдәге сузык авазларны чагыштыра белү.	Сүзләрдә авазларны, сөйләмдә интонацион калыпларны, дәрәс әйтә белү.	Жәйге ял турында әңгәмә кору; диалогны уку һәм сорауларга жавап бирү; жәмләләр төзеп язу; яңа сүзләрне дәрәс әйтү.	Белем бәйрәме турында сөйләү.	
2	Калын һәм нечкә сузыклар. Татар теле дәрәсләрә.	1	Татар телендәге сузык авазларның төрләрәнен, аларның нинди хәрәфләр белән белдерелүен гамәли үзләштерү. Төрле дәрәсләр турында сөйләшү.	Татар теленә карата ихтирамлы булу.	Калын һәм нечкә сузыкларны рус телендәге авазлар белән чагыштырып, аермасын билгели алу.	[а], [ә],[ө], [ү], [и], [ы] авазларын сөйләмдә дәрәс әйтә белү.	Диалогны уку; сораулар куеп, жәмләләрне уку; тизәйткеч өйрәнү.	Фронталь әңгәмә, диалогны яттан сөйләү.	
3	Авазлар һәм хәрәфләр. Сүзләрнең калын яки нечкә әйтәлеше. Безнең сыйныф.	1	Татар алфавитындагы хәрәфләрне һәм алар белдергән авазларны искә төшерү, сүзләрнең калын һәм нечкә әйтәлешен бил-	Уку эшчәнлеген мөстәкыйль оештыра алу. Парлап һәм төркемдә эшли белү.	Рус алфавитына өстәлгән татар хәрәфләрәнен белү. Дәрәсләрдә активлык	Сөйләмне фонетик һәм лексик яктан дәрәс оештыра белү.	Диалогны уку һәм тәржемә итү; диалог төзү; жәмләләрне давам итеп уку; шигырь өйрәнү.	Сорауларга язмача жавап бирү.	

¹ Укыту-методик тәәмин итү буларак укытучы календарь-тематик планын бирә ала

			геләү. Сыйныф тор-мышы турында сөйләшү.		күрсәтү.				
4	[a],[ә] сузыклары. Уку көне.	1	[a], [ә] сузыкларның әйтелешен аңлату, транскрипция билгеләре белән таныштыру. Уку көнен үткөрү турында фикер алышу.	Көндәлек режимның сәламәтлеккә йогынтысын аңлау.	Коммуникатив бурычны куя һәм хәл итә белү.	Көндәлек режим турында мөстәкыйль сөйләшү оештыра алу. Өйрәнелгән тел материалын сөйләмдә дәрәс куллану.	Бирелгән үрнәккә таянып, охшаш диалог төзү; сөйләм репликаларын әйтү; жөмлөләрне дәвам итеп язү; шигыр өйрәнү.	Коммуникатив биремнәр.	
5	[o] сузыгы. Дусларым-сыйныфташларым.	1	[o] сузыгының үзенчәлеген һәм рус сүзләрендәге аермасын аңлату. Укучыларның монологик һәм диалогик сөйләм күнекмәләрен үстерү.	Дусларга карата ихтирамлы булу.	Дәрәс барышында үз нәтижеләренне тикшереп бару һәм сөйләмгә төзәтмәләр кертә алу.	[o] сузыгын аерым сүзләрдә, жөмлөдә дәрәс әйтү. Дуслар турында сөйли белү.	Сүзләргә тыңлау һәм укытучы артыннан кабатлау; жөмлөләргә сораулар куеп уку; текстны уку һәм үрнәк буенча якын дуслар турында сөйләү; һава торышы һәм үсемлекләр турында диалоглар төзү; боерык фигураларне истә калдыру.	Сүзлек диктанты.	
6	[ө] сузыгы. Көндәлек тор-мыш.	1	[ө] сузыгының әйтелеш үзенчәлекләрен аңлату. Сорау –жавап репликаларын дәрәс куллануырга өйрәтү.	Сыйныфташларның жавабын тыңлай белү.	[ө] авазлы сүзләр ярдәмендә мәктәп тор-мышы һәм табигать турында фикер йөртә белү.	[ө] сузыклы сүзләргә телдән һәм язма сөйләмдә дәрәс кулланыла белү.	Кирәкле сүзләргә куеп, жөмлөләрне уку; жөмлөләрне дәвам итеп уку; рәсемнәргә карап, сорауга жавап бирү; өй сүзен төрле килешләрдә куеп, жөмлөләрне уку; дәрәс жавапны табып әйтү.	Фронталь әңгәмә, сорауларга телдән жавап бирү.	
7	[ы] авазы. Хәзер-	1	[ы] сузыгының әйте-	Дәерсләрдә кызык-	Укытучы һәм	[ы] сузыгы	Диалогны уку; сора-	Хикәя	

	ге заман хикя фигыль. Татар теле дәрәсләре.		леш үзенчәлекләрен аңлату. [ы] авазлы сыйфатларны һәм хикя фигыльләрен сөйләмдә кулланьрга күнектерү. Монологик сөйләм күнекмәләрен үстерү.	сынучан булу.	сыйныфташлар белән аралаша белү сәләтенә ия булу.	авазлы сүзләрне дәрәс әйтә һәм монологик сөйләмдә куллана белү.	уларга телдән җавап бирү; кирәкле фигыльләрен кулланьп, жөмләләрен дәвам итеп язү; табышмакның җавабын әйтү.	төзеп сөйләү.	
8	[э] авазы. Билгеләү алмашлыклары.	1	[э] сузыгының әйтелеш үзенчәлекләрен, нинди хәрәфләр белән белдерелүен аңлату. Килеш кушымчаларын кабатлау. Диалогик һәм монологик сөйләм күнекмәләрен ныгыту.	Йорт хайваннарына мәрхәмәтле булу.	Авазларны чагыштыру нигезендә уртак билгеләрен күрсәтү. Парларда эшли белү.	[э] авазлы сүзләрне дәрәс әйтү, килеш кушымчаларын дәрәс ялгау, җавап репликаларын куллана белү.	Сүзләрне күмәк рәвештә әйтү һәм истә калдыру; яңа сүзләр белән жөмләләрен уку һәм тәрҗемә итү; кирәкле кушымчаларны куеп, жөмләләрен уку; парлап диалоглар төзү; шигырь уку һәм эчтәлеген сөйләү.	Фронталь әңгәмә. Телдән сөйләмне тикшерү.	
9	[у] авазы. Боерык фигыль. Ел фасыллары.	1	[у] авазлы сүзләрнең әйтелеш үзенчәлекләрен аңлату, боерык фигыльләрен кабатлау, укылган текстның эчтәлеген буенча фикер алышу.	Төрле ел фасылларындагы матурлыкта соклана белү.	Әңгәмәдәшеңнең фикерен тыңлый, аңа туры килерлек җавап бирә белү.	[у] сузыклы сүзләрне дәрәс әйтү, текстны сәнгатьле итеп һәм тулысынча аңлап уку һәм сорауларга телдән җавап бирү.	Боерык фигыльле жөмләләрен татарча әйтү; текст уку һәм эчтәлеген буенча сорауларга җавап бирү; <i>чөнки</i> теркәгечле жөмләләр төзеп уку; шигырь өйрәнү.	Сүзлек диктанты	
10	[ү] авазы. Тартымлы исемнәрне кабатлау.	1	[ү] авазлы сүзләрнең әйтелеш үзенчәлекләрен аңлату, тартымлы исемнәр белән жөмләләр төзеп әйтергә өйрәтү.	Аралашу барышында үзара аңлашуга ирешү; дәрәс материалына кызыксыну белдерү.	Дәрәс җавапны эзләп таба һәм күрсәтә белү.	[ү], [ү] авазларын ишетеп танып, калын һәм нечкә әйтелешле сүзләрне аера белү, сорау жөмләләрен куллана алу.	Тема буенча үзләштерелгән сүзләрен кабатлау; сораулар куеп, жөмләләрен әйтү; жөмләләрен дәвам итеп уку; дәрәс җавапны табып әйтү; Хаталар	Сүзләрне кирәкле грамматик формада язү.	

							өстендә эш.			
11	Тартык авазлар. Ясалма сүзләр. Жәйге ял.	1	Тартык авазлар ту- рындагы белемнәрне гомумиләштереп ка- батлау; ясалма, куш- ма, парлы сүзләр ту- рында башлангыч мәгълүмат биерү; жәй- ге ял турында сөйләшү үткәрү.	Туганнарга карата игътибарлы булу, туган ягың белән горурулану.	Укылган текстның эчтәлегенә бәя бирә белү.	Тартык авазлар- ны сөйләмдә дөрөс әйтә белү, ясалма сүзләрнең мәгънәләрен аңлау һәм аера белү, тема буенча бәйләнешле текст төзеп сөйли алу.	Яңа сүзләрне тыңлау һәм кабатлау; диало- гны тулыландыру; текстны уку һәм эчтәлеген сөйләү; ясалма, парлы һәм кушма сүзләрне куеп. жөмлөләрне уку; тизәйткеч өйрәнү.	Тест № 1		
Кеше һәм сәламәтлек – 11 сәг.										
12	г хәрефе. Көндәлек режим.	1	Татар телендә г хәре- фенең ике аваз бел- дерүен аңлату; тема буенча укучыларның бәйләнешле сөйләмен үстерү.	Көндәлек режимны саклауның сәламәтлек өчен файдалы булуын аңлау.	Проектлар төзи белү.	г хәрефле калын һәм нечкә әйтел- ешле сүзләрне аера белү; сөйләмне лек- сик яктан дөрөс оештыра алу.	Яңа сүзләрне күмәк рәвештә әйтү; сүзтезмәләрне тулы- ландыру; жөмлөләрне давам итеп уку; текстны уку һәм эчтәлеген сөйләү; жөмлөләрне тәржемә итү.	Тест №22		
13	В хәрефе Сан- нар. Сәламәт көнкүреш.	1	В хәрефенең ике аваз белдерүен аңлату, рус телендәге шул ук хәреф белдергән аваз- ны чагыштырып күрсәтү, сорау-жавап репликаларын кулла- нырга күнектәрү.	Спортның әһәмия- тен аңлый, үз сәламәтлегеңне үзөң кайгырта белү.	Сәламәтлек турында ара- лашып, логик фикер йөртә алу.	В хәрефле сүзләрне дөрөс әйтә белү; укылган текстның эчтәлегенә буенча сорауларга жавап бирә алу, өйрәнелгән грамматик фор- маларны дөрөс куллана алу.	Текстны уку һәм сорауларга жавап бирү; яңа сүзләрне истә калдыру; сан- нарны кирәкле ки- лешләрдә куеп, жөмлөләрне язу; жөмлөләрне давам итеп уку; тартымлы исемнәрне кабатлау.	Сорау алмаш- лыклары- белән жөмлөләр төзеп язу.		
14	Саннар. Кеше ничек үсә?	1	Актив лексиканы гамәли үзләштерү;	Үзөңнең үсешенә тиешле игътибар	Кешенең үсеше сәламәтлеккә	Актив үзләште- релгән сүзләрне	Яңа сүзләрне истә калдыру; охшаш	Фронталь әнгәмә;		

			саннарны дөрес кулланрга күнектөрү, укучыларның диалогик сөйлөмөн үстөрү; кеше үсеше турында сөйлөшөргө өйрөтү.	бирэ белү.	бэйле булуын белү.	сөйлөмдө дөрес эйтэ белү; тема буенча бэйлөнөшле сөйлөмне дөрес оештыра алу.	диалог төзү; текстны укып, сорауларга жавап биру; дөрес жавапны табып язу; сораулар куеп, жөмлөлөрне уку.	мәкальләрне яттан эйтү.	
15	К хәрефе. Билгесез килчәк заман хикәя фигыль. Күзләрне саклау.	1	К хәрефенң ике аваз белдерүен аңлату; билгесез килчәк заман хикәя фигыльләр белән таныштыру.	Үз сәләмәтлегенңе үзәң сакларга тиешлеген аңлау.	Дәрестә активлык сәләтенә ия булу.	К авазы кергән сүзләрне дөрес эйтэ белү; билгесез килчәк заман хикәя фигыльләрне сөйлөмдө дөрес куллануа алу.	Сүзләрне тыңлау һәм дөрес эйтү; кирәкле сүзләрне куеп, жөмлөлөрне уку; текстны укып, сорауларга жавап биру; табышмакның дөрес жавабын табып эйтү.	Тест № 21	
16	Билгесез килчәк заман хикәя фигыль. Ял итэ белү.	1	Билгесез килчәк заман хикәя фигыльнң жөмлөдә кулланылышын аңлату; барлык һәм юклык формаларын кулланырга күнектөрү, укучыларның бэйлөнөшле сөйлөмөн үстөрү.	Сәләмәтлекне саклау өчен, ялны дөрес оештыра белү.	Текстны аңлап уку һәм төп фикерне табып эйтэ белү.	Билгесез килчәк заман хикәя фигыльнң барлык / юклык формасын бэйлөнөшле сөйлөмдө дөрес оештыруа алу.	Фигыльләрне дөрес эйтү; фигыль кушымчаларын куеп, жөмлөлөрне уку; кирәкле репликаларны куеп, диалогларны уку; билгесез килчәк заман хикәя фигыльнң юклык формасын истә калдыру; сорауларга жавап биру; жөмлөләр төзөп язу.	Мәкальләрне яттан эйтү.	
17	Хикәя фигыльнң заман формалары. Өлкәннөргә булышу.	1	Хикәя фигыльнң заман формаларын сөйлөмдә кулланырга күнектөрү; барлык һәм юклык формаларын кулланып, сорауларга жавап бирергә өйрөтү; укучыларның диалогик сөйлөмөн	Өлкәннәрне хөрмәт итэ белү.	Итагатьле әңгәмәдәшче булу, үзара аңлашуга ирешү.	Хикәя фигыльнң төрле заман формаларын сөйлөмдә куллана белү.	Төрле заманнардагы хикәя фигыльләрне дөрес эйтү; диалогны уку һәм охшаш диалог төзөп сөйлөү; кирәкле сүзләрне куеп, жөмлөлөрне уку; шигырьне сәнгәтьле итеп укып,	Тест №5	

			үстөрү.				соруларга жавап бирү; эби турында хикэя язу.		
18	Тартымлы һәм тартымсыз исемнәр. Минем дустым.	1	Тартымлы исемнәрнең килеш белән төрлөнөшөн аңлату; күнегүләр аша әлеге грамматик формаларны сөйләмдә кулланарга күнектерү; тема буенча укучыларның бәйләнешле сөйләмнен үстөрү.	Дустың белән горурулану белү.	Дустың турында әңгәмә үткәрә белү.	Тартымлы һәм тартымсыз исемнәрнең килеш формаларын әйтә белү; тема буенча бәйләнешле сөйләм оештыра алу.	Калын һәм нечкә әйтелешле тартымлы, тартымсыз исемнәрнең килеш белән төрлөнөшөн истә калдыру; жөмлөләрне дәвам итү; сорулар куеп жөмлөләрне язу.	Кирәкле кушымчаларны куеп язу (1 һәм 2 вариант).	
19	Төрле килешләрдәге тартымлы исемнәр. Табиб һөнәр.	1	Тартымлы исемнәрнең төрле килешләрдә куланылышын сөйләм ашаныгыту; кушымчалар ялганганда, сузыкларның тәэсиренә басым ясап әйтү, бәйләнешле сөйләм күнекмәләрен үстөрү.	Табиблар хезмәтенә хөрмәтле булу.	Табиб һөнәр турында әңгәмәдә катнаша алу. үткәрү.	Тартымлы исемнәрне төрле килешләрдә куллана белү; сөйләм ситуацияләренә бәйләрепликаларны дөрес әйтә алу.	Тартымлы сүзтөзмәләрне дөрес әйтү; сорулар куеп, жөмлөләрне уку; диалогны укып, охшаш диалог төзү; ситуатив репликаларны әйтү; шигыржне сәнгатьле итеп уку	Фронталь әңгәмә. Диалог сөйләү.	
20	Хәзерге заман хикэя фигураларның барлык/юклык формалары. Кеше йокысы.	1	Хәзерге заман фигураларның барлык һәм юклык формасын дөрес кулланырга күнектерү; тема буенча укучыларның монологик сөйләмнен үстөрү.	Кеше организмы турында мәгълуматлы булу.	Ижади һәм эзләнү характерындагы проблеманы билгели белү.	Фигураларне жөмлөдә дөрес кулланыу белү, хикэяне дәвам итеп сөйли алу.	Хәзерге заман фигураларның барлык һәм юклык формаларын дөрес әйтү; фигураларне юклыкта куеп, соруларга жавап бирү; текстны уку һәм соруларга жавап бирү; жөмлөләрне дәвам итеп язу.	Сүзлек диктанты.	
21	Исемнәрдә күплек сан, тартым һәм килеш	1	Исемнәргә күплек сан, тартым, килеш кушымчалары ялгану	Күршеләргә, туганнарга, дусларга ихтирамлы булу.	Күршеләр һәм дуслар белән итагательле ара-	Кирәкле сүзләрне кулланып. якиннар-	Сүзләрне дөрес әйтү, үрнәк буенча жөмлөләр төзөп	Сүзлек эше.	

	кушымчалары. Тышкы кыяфэт.		тәртибен аңлату; тышкы кыяфэтне тасвирларга өйрөтү.		лаша белү.	ның тышкы кыяфәтен тасвирлый алу; кушымчаларны кирәкле тәртиптә куеп. сүзләрне әйтә алу.	әйтү; диалогны ту- лыландырып уку; кирәкле кушымча- лар куеп, сүзтезмәләрне уку; сорауларга жавап бирү; тизәйткөчнө уку.		
22	Күплек сандагы тартымлы ис- емнәр. Туган көн белән котлау.	1	Тартымлы исемнәрне сөйләмдә куллану күнекмәләрен ак- тивлаштыру; хат язар- га өйрөтү.	Туганнарыңа, дусларыңа котлау язып, игътибар күрсәтә белү.	Хат аша арала- ша белү.	Тартымлы ис- емнәрне сөйләмдә дәрөс куллана алу; шигырьнең эчтәлеген сөйли белү.	Тартымлы ис- емнәрне дәрөс әйтү һәм жөмлөлөрдә куллану; котлау ха- ты язу; сорауларга жавап бирү; кирәкле кушымчаларны ку- еп, сүзтезмәләрне язу; шигырьне сән- гатьле итеп уку.	Тизәйт- көчнө ятган әйтү. Коммуни- катив биремнәр.	
Өйдә һәм кунакта – 10 сәг.									
23	Боерык фигыльләр.Безне ң гаилә.	1	Боерык фигыльләрне эдәплә сөйләмдә кул- ланырга өйрөтү; тема буенча укучыларның бәйләнешле сөйләмен үстерү.	Үзең һәм туган- нарыңа карата түземле һәм кайгыр- тучан булу.	Дәрестә актив- лык, мөстәкыйльлек сәләтләренә ия булу.	Эдәплә сөйләмне лек- сик яктан дәрөс оештыра алу; сөйләм гы- барәләрен ара- лашуда куллана белү.	Боерык фигыльләрне һәм сөйләм гый- барәләрен дәрөс әйтү һәм истә калдыру; укылган текстның эчтәлеген буенча сора- уларга жавап бирү; кирәкле кушымчала- рны куеп, жөмлөләр язу; сораулар куеп. жөмлөләрне уку.	Диалогны дөвам итеп сөйләү.	
24	Эдәплә сөйләм берәмлекләре. Туган көн.	1	Сөйләмдә эдәплә сүзләрне урынлы кул- лана белергә өйрөтү; монологик сөйләм күнекмәләрен үстерү.	Туган көн бәйрәмен олылый белү.	Бәйрәмдә ита- гатьле һәм игътибарлы әңгәмәдәш була белү	Эдәплә сөйләм берәмлекләрен кулланып, жөмлөләр төзи белү; ситуатив репликаларны әйтә алу; туган	Тамырдаш сүзләрне дәрөс әйтү һәм истә калдыру; кирәкле сүзләрне куеп, жөмлөләрне уку; си- туатив репликаларны әйтү; текстны уку һәм	Туган көн турында сөйләү.	

						көн бэйрәме турында сөйли белү.	эчтәлеге буенча сорауларга жавап бирү; үрнәк буенча үз туган көнең турында сөйләргә өйрәнү.		
25	Бу алмашлыгы. Тылсымлы сүзләр.	1	Бу алмашлыгының килеш формаларын аңлату; тылсымлы сүзләр кертеп, жөмлөләр төзөргә һәм сөйләм оештырырга өйрәтү.	Әдәпле сүзләрдән файдалана белү.	Көндәлек тормышта төрле кешеләр белән аралаша алу.	Әдәпле сөйләм берәмлекләрен куллана белү; сөйләмне грамматик яктан дөрөс оештыра алу.	Тылсымлы сүзләрне дөрөс әйтү; кирәкле сүзләрне куеп, жөмлөләрне уку; сүзләрдән жөмлөләр төзеп әйтү; дөрөс жавапны табып әйтү; жөмлөләрне давам итеп язу; шигырьне сәнгатьле итеп уку.	Әдәпле сүзләр белән диалог төзеп сөйләү.	
26	Тартымлы исемнәрнең килеш формалары. Эт – кешенен якын дустаны.	1	Тартымлы исемнәрнең килеш формалары белән жөмлөләр төзөргә күнектәрү; диалогик һәм монологик сөйләм күнекмәләрен үстөрү.	Туган көн бэйрәмендә үзүзенне тотта белү.	Этләрнең кеше тормышында тоткан урынын белү.	Тартымлы исемнәрнең килеш формаларын диалогик һәм монологик сөйләмдә куллана белү.	Диалогларны укып яттан сөйләтү; сораулар куеп жөмлөләрне язу; сораулар куеп текстның эчтәлеген сөйләү.	Шигырьне яттан сөйләү.	
27	Ясалма сыйфатлар. Дусларым.	1	Ясалма сыйфатларның төзелешен һәм кулланылышын аңлату; дуслар белән аралашу турында сөйләргә күнектәрү.	Дусларга тугры була белү.	Үз фикеренне эзлекле тәртиптә жиккерә белү.	Сыйфатларны сөйләмдә дөрөс куллана белү; ситуациягә бәйле репликаларны әйтә алу.	Ясалма сыйфатларны дөрөс әйтү һәм истә калдыру; кирәкле сүзләрне куеп, жөмлөләрне уку; ситуатив репликаларны әйтү; сораулар куеп жөмлөләрне уку; тизәйткеч өйрәнү.	Диалогны яттан сөйләү. Сүзлек диктанты №7 .	

28	Боерык фигыльлэрнең барлык/юклык формасы. Кибеттә.	1	Боерык фигыльнең барлык һәм юклык формаларын аңлату; үтенечне белдергән форма белән таны- штыру; аралашуда кирәкле репликаларны кулланырга күнек- терү.	Әйләнә-тирәдәге кешеләргә карата ихтирамлы булу.	Сөйләм этикеты үрнәкләреннән файдалану алу; итагатыле эңгәмәдәшче булу.	Боерык фигыльнең барлык һәм юклык форма- ларын, аралашу репликаларын сөйләмдә кул- лана алу.	Боерык фигыльләрне дөрес әйтү; кирәкле сүзләрне куеп, жөмлэләрне уку; си- туациягә бәйле репликаларны дөрес әйтү.	Тизәйт- кечне яттан әйтү. Боерык фигыльләр не юклык форма- сында әйтү.	
29	Хикәя фигыльлэрнең заман формалары. Сабан туе.	1	Хикәя фигыльлэрнең заман формаларын сөйләм аша ак- тивлаштыру; моноло- гик сөйләм күнек- мәләрен үстерү.	Татар халкының милли бәйрәмнәре белән кызыксыну.	Аралашу ба- рышында сөйләмгә кирәк- ле төзәтмәләр кертә белү.	Хикәя фигыльлэрнең заман форма- ларын куллана белү; бәйләнешле текст оештыра алу.	Хикәя фигыльнең төрле заман форма- ларын әйтү; жөмлэләргә сораулар куеп уку; яңа сүзләр ясап әйтү; кирәкле сүзләрне куеп, жөмлэләрне уку; текстны укып, эчтәлеген сөйләү; жөмлэләрне дөрес итеп уку; шигырьне уку.	Сүзлек диктанты № 6	
30	Фигыльнең инфинитив формасы. Урман.	1	Инфинитив формасын аңлату; төрле за- мандагы хикәя фигыльләрне бәйләнешле сөйләм аша активлаштыру; урманның файдасы турында фикер алышырга өйрәтү.	Урман байлыклары- на сакчыл мөнәсбәттә булу.	Дөрес җавапны эзләп таба һәм күрсәтә белү.	Инфинитив формасындагы, төрле заман- нардагы фигыльләрне дөрес куллана белү; урманның файдасы ту- рында сөйли белү.	Инфинитив форма- сындагы фигыльләрне дөрес әйтү; текстны уку һәм эчтәлеге буенча сора- уларга җавап бирү; диалогны дөрес итеп сөйләү; охшаш жөмлэләр төзеп әйтү; кирәкле сүзләрне куеп, жөмлэләрне уку; сорауларга яз- мача җавап бирү.	Шигырь- не яттан сөйләү. Сүзлек диктанты № 4	

31	Хикәя фигыльләрнең юклык формасы. Безнең бакча.	1	Хикәя фигыльләрнең юклык формасын аңлату; әлеге грамма- тик форманы жөмлө калыптары аша ныгы- ту; диалогик сөйләм күнекмәләрен үстерү.	Бакчаның матур- лыгын күрә белү.	Ижади пробле- маны билгели һәм хәл итә белү.	Хикәя фигыль- нең юклык формаларын куллана белү; уқылган текстның төп эчтәлеген аңлый алу; та- тар халкының милли ри- зыкларын атый алу.	Фигыльле сүзтезмәләрне дәрәс әйтү; жөмлөләр төзеп әйтү; текстны уку һәм артык жөмләне табып әйтү; диалогны уку һәм охшаш диалог төзеп сөйләү; рәсемнәр буенча со- рауга җавап бирү.	Тест № 5		
32	Фигыльнең тамыры. Кунакларны каршы алу.	1	2 зат берлек сан боерык фигыль фор- масы фигыльнең та- мыры белән туры килүен аңлату; диало- гик сөйләм күнек- мәләрен үстерү.	Башкалабыз Казан белән горурлана белү.	Дәрәс ба- рышында үз нәтиҗәләренне тикшереп бару һәм дәрәс җава- пны таба белү.	Фигыльләрнең өйрәнелгән формаларын сөйләмдә кул- лана беолү; сөйләмне лек- сик яктан дәрәс оештыра алу.	Фигыльләрне дәрәс әйтү һәм истә калды- ру; диалогны уку һәм парлап яттан сөйләү; сорауларга җавап бирү; дәрәс җавапны табып әйтү.	Фронталь әңгәмә. Комму- никатив биремнәр.		
Туган ягыбызның табигате - 10 сәг.										
33	Беренче зат күплек/берлек сандагы тартым- лы исемнәр. Ту- ган ягымда жәй.	1	Беренче зат күплек/ берлек сандагы тар- тымлы исемнәрне сөйләмдә кулланырга күнектерү; диалогик сөйләм күнекмәләрен үстерү.	Табигатне ярата белү.	Туган як табига- тен саклау ту- рында фикер йөртә белү.	Лексик- грамматик ма- териалны телдән сөйләмдә кул- лана алу.	Тартымлы исемнәрне дәрәс әйтү; диалогны парлап уку; текстны уку һәм эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирү; тартым кушымчаларын куеп, сүзтезмәләрне әйтү; жөмлөләрне дөвам итеп язу.	Туган як турында рәсем ясап сөйләү.		
34	Сорау жөмлө. Кош атамалары.	1	Сорау-җавап реплика- ларын кулланырга күнектерү; укучылар- ның бәйләнешле сөйләмен үстерү.	Туган як табигатенә сакчыл мөнәсәбәттә булу.	Проектлар төзү һәм яклы белү.	Кош ис- емнәрне әйтә алу; диалогны тулыландыра алу.	Кош исемнәрне дәрәс әйтү һәм истә калды- ру; кирәкле реплика- лар куеп диалогларны уку; сораулар куеп, жөмлөләрне уку;	Ситуатив реплика- ларны язу.		

							жөмлөлэрне дэвам итеп язу; табышмакның жавабын әйтү.		
35	Саннарның кулланылышы. Татарстан саннарда.	1	Саннарның исемне ачыклап килгәндә төрләнү/төрләнмәвен аңлату; саннарны сөйләмдә куллану күнекмәләре булдыру; мәкаль белән таныштыру.	Яшәү урының турында әйтә алу.	Әңгәмәдәшеңнең фикерен тыңлый, аңа туры килерлек жавап бирә белү.	Саннарны кулланып, сорау һәм хикәя жөмлөләр төзеп әйтә алу.	Берлек һәм күплек сандагы сүзләрне дәрәс әйтү; сорауларга жавап бирү; сораулар куеп, жөмлөләрне уку; кирәкле саннарны куеп язу.	Мәкальне уку һәм яттан әйтү.	
36	Хәзерге заман хикәя фигыльләрне кабатлау. Көзгә табигать.	1	Хикәя фигыльләрне кулланып, кошлар турында сөйләшәргә өйрәтү; сөйләм репликаларын дәрәс куллануырга күнектәрү.	Табигатькә сакчыл карашлы булу.	Ижади якин килеп, табигать турында сөйли алу.	Кошлар һәм табигать күренешләрен тасвирлый алу, ситуатив репликаларны әйтә алу.	Сүзтезмәләрне төңлау һәм кабатлау; сорауларга жавап бирү; кирәкле сүзләрне куеп жөмлөләрне уку; туры килгән ситуатив репликаларны әйтү; жөмлөләрне дэвам итеп язу; шигырьне сәнгатьле итеп уку.	Сүзлек диктанты.	
37	Үсемлекләрне белдергән сүзләр. Кошлар һәм кышкы табигать.	1	Темага бәйле жөмлө калыпларын диалогик һәм монологик сөйләмдә дәрәс куллануырга ирешү; кышкы табигатьтә кошлар яшәве турында сөйләшү үткәрәргә өйрәтү.	Урманда яшәүче кошлар, жәнлекләр белән кызыксыну.	Парлап һәм төркемдә эшли белү; дәрәс жавапны эзләп таба белү.	Диалогны сәнгатьле итеп укый алу, укылган текстның эчтәлегә буенча сөйләшү үткәрә алу.	Диалогны парлап уку; укылган текстның эчтәлегә буенча сорауларга жавап бирү; сораулар төзеп, жөмлөләрне уку; рәсем буенча сорауга жавап бирү; текстны тәржемә итү; кушымчалар куеп, жөмлөләрне язу.	Шигырь сөйләү.	
38	Инфинитивның барлык/юклык формалары. Бурсык.	1	Фигыльнең инфинитив формасын барлыкта һәм юклыкта дәрәс куллануырга күнектәрү; хайваннар	Урман жәнлекләренә карата сакчыл булу.	Жәнлек исемнәрен атый белү.	Фигыльнең инфинитив формасын барлыкта/юклыкта сөйләмдә кул-	Хайваннарның атамаларын дәрәс әйтү; тасвирламаны укып, сорауга уйлап жавап бирү; текстны уку һәм	Сүзлек диктанты № 4	

			турында сөйлөргө өйрөтү.			лана белү; тасwirлау буенча жөн- лекләрне атый алу.	эчтәлеген сөйлөү; сорууларга жавап язу.		
39	Вақыт рәвешләре. Күгәрченнәр.	1	Вақыт рәвешләрен сөйләмдә куллануга ирешү; укылган текстның эчтәлеге буенча фикер алышырга өйрөтү..	Табигатьне күзәтә белү.	Укылган текстның эчтәлегенә бәя бирә белү.	Вақыт рәвешләрен кулланып, сөйләм оештыра алу; фигыльнең зат-санын үзгәртеп әйтә алу.	Вақыт рәвешләрен дәрәс әйтү; жөмлөләрне үзгәртеп әйтү; текстны уку һәм эчтәлеген сөйлөү; сорууларга жавап бирү; табышмакның жавабын әйтү.	Вақыт рәвешләрен кулланып, жөмлөләр төзөп язу.	
40	Сыйфатлар. Агачлар.	1	Жөмлөләрдә сыйфатларны урынлы куллануырга күнектөрү; укучыларның бәйләнешле сөйләмен үстерү.	Тирә-яктагы табигатькә соклана белү.	Тел өйрәнүдә нәтижәгә омтыла белү.	Сыйфатларны кулланып, агачларны тасфирлый алу; аларның исемнәрен атый алу.	Берлек һәм күплек сандагы сүзләрне дәрәс әйтү; текстны уку һәм агач исемнәрен әйтү; сузтезмәләргә тартым кушымчасын ялгап әйтү; шигырьне уку.	Жөмлөләрне дөвам итеп язу	
41	Вақыт рәвешләрен кабатлау. Дару үләннәре.	1	Вақыт рәвешләрен телдән һәм язма сөйләм аша активлаштыру; тема буенча бәйләнешле сөйләм күнекмәләрен үстерү.	Табигатьтәгә матурлыкны күрә белү.	Сөйләмгә ирешү өчен, төрлө биремнәрен эшли алу.	Жөмлөләрдә һәм бәйләнешле сөйләмдә вақытны белдерә торган сүзләрне дәрәс куллана белү; уйлап жавап бирә белү.	Тезмә сүзләрне дәрәс әйтү; үсемлек исемнәрен уку һәм истә калдыру; кирәкле кушымчаларны куеп, жөмлөләрне уку; текстны уку һәм сорууларга жавап бирү; кирәкле сүзләрне куеп, жөмлөләрне уку; тасwirлау буенча жавапны әйтү.	Шигырьне яттан сөйлөү. Коммуникатив биремнәр.	
42	Билгеле/билгесез үткән заман хикәя фигыльләр. Табигатькә чыгу.	1	Билгеле/ билгесез үткән заман хикәя фигыльләрне сөйләмдә куллану	Сәламәтлегеңне кайгырта белү.	Тел күренешләрен чагылдыра белү.	Үткән заман хикәя фигыльне сөйләмдә дәрәс куллана	Билгеле/ билгесез үткән заман хикәя фигыльләрне дәрәс әйтү; парлап диалог-	Тест № 5 Коммуникатив биремнәр.	

			күнекмэләрен тирәнәйтү; диалогик сөйләм күнекмэләрен үстерү.			белү; ситуатив репликаларны әйтә алу; диалогны яттан сөйли алу.	ны уку һәм яттан сөйләү; сорауларга җавап бирү; жөмлөләрне дәвам итеп язу; ситуатив репликаларны әйтү.		
Татарстан Республикасы – 10 сәг.									
43	Тартымлы исемнәрнең килеш белән төрләнүе . Татарстан Републикасы.	1	Административ ата-маларны төрле килешләрдә кулланьрга күнектерү; Татарстан Республикасы турында сөйләшергә өйрәтү.	Үзең яшәгән республика белән горурлана белү.	Сорауларга җавап биргәндә, үз фикереңне белдерә белү.	Елга,күл, шәһәр, район һ.б. атамаларны дөрес әйтә һәм сөйләмдә куллана алу.	Административ ата-маларны дөрес әйтү; укылган текстның эчтәлегенә буенча сорауларга җавап бирү; килешләр грамматик материалны истә калдыру; жөмлөләрне дәвам итеп уку; сораулар куеп, жөмлөләрне язу; табышмакның җавабын әйтү.	Уйлап, дөрес җавапны әйтү	
44	Инфинитив формасындагы фигыльләр. Татарстанның дәүләт символлары.	1	Үзләштерелгән фигыль формаларын сөйләмдә кулланьрга өйрәтү; Татарстанның символлары турында сөйләшү алып барьрга күнектерү.	Республиканың үткәне, хәзергесе белән горурлана белү.	Татарстан турындагы мәгълүматны эзлекле әйтә белү	Инфинитив формаларын сөйләмдә куллана алу; Татарстан турындагы сорауларга җавап бирә алу.	Инфинитив формасындагы фигыльләр дөрес әйтү һәм истә калдыру; сорауларга җавап бирү; сораулар куеп, жөмлөләрне уку; жөмлөләрне дәвам итеп язу.	Сүзләрдән чылбыр төзеп язу.	
45	Билгеле килчәк заман хикяя фигыль. Татарстан Республикасы.	1	Билгеле килчәк заман хикяя фигыльләрне сөйләмдә активлаштыру; Татарстан турында сөйләргә өйрәтү.	Республиканың казаньшлары белән горурлану.	Өңгәмәдәшеңнең фикерен тыңлый, аңа туры килерлек җавап бирә белү.	Сорау жөмлөләрне дөрес әйтә алу; укылган текстның эчтәлеген аңлый һәм сөйли алу.	Билгеле килчәк заман хикяя фигыльләрне дөрес әйтү; сораулар куеп, жөмлөләрне уку; билгеле килчәк заман фигыльләрнең ясалышын истә калдыру; текстны уку һәм	Жөмлөләрне дәвам итеп язу.	

							эчтәлеген сөйләү; жөмлөләрне дәвам итеп язу.		
46	Исемнәрнең килеш формалары. Татарстан халыклары.	1	Укучыларның сүз байлыгын арттыру, диалогик сөйләм күнекмәләрен үстерү.	Милләтләр арасындагы дуслыкның мөһимлеген аңлау.	Татарстан Республикасында яшәүче халыклар турында хәбәрдар булу.	Милләтләрне атай белү; диалогик сөйләм оештыра алу.	Милләтләрне белдергән сүзләрне дөрес әйтү; диалог төзеп сөйләү; текстны сәгатъле итеп уку һәм эчтәлеге буенча сораулар язу; кирәкле кушымчалар куеп язу; шигырьне сәнгатьле итеп уку.	Канатлы сүзләрне әйтү.	
47	Вакытны белдерә торган лексика. Китап – кешенең юлдашы.	1	Вакытны белдерә торган сүзләрне сөйләмдә кулланырга күнектерү, төркемдә сөйләшү үткәру күнекмәләре булдыру.	Китаплар укуга омытылу.	Китап - кешенең юлдашы гыйбарәсенә мәгънәсенә төшенә алу.	Вакытны белдерә торган сүзләрне сөйләмдә дөрес кулланырга алу; лексик-грамматик белемнәргә ия булу.	Вакытны белдерә торган сүзләрне дөрес әйтү һәм истә калдыру; сорауларга җавап бирү; текстны укып, китаплар турында әңгәмә үткәру; кирәкле сүзләрне куеп уку һәм язу; фигураларне кирәкле формада куеп. жөмлөләрне язу..	Шигырьне яттан сөйләү. Сүзлек диктантаы № 8	
48	Изафә бәйләнешендәге исемнәр. Туган як.	1	Изафә бәйләнешендәге исемнәрнең үзенчәлекләрен аңлату; сорау –җавап репликаларын дөрес кулланырга өйрәтү.	Туган ягыңның тарихы белән горурлана белү.	Туган илеңнең, туган ягыңның тарихын, анда яшәүче халыкларның мәдәниятен һәм сәнгәтен белү.	Географик атамаларны дөрес әйтә белү; лексик-грамматик биремнәрне хатасыз эшли алу.	Изафә бәйләнешендәге исемнәрне дөрес әйтү; сораулар куеп, жөлөләрне уку; географик атамаларны уку һәм истә калдыру; жөмлөләрне дәвам итеп язу; кушымчалар куеп, жөмлөләрне уку.	Табышмакның жавабын табып әйтү.	
49	Тартымлы исемнәр. Танышу.	1	Тартымлы исемнәрне диалогик сөйләмдә кулланырга күнекмәләрен	Үзеңнең кызыксынуларың турында әйтә белү.	Әңгәмәдәшеңнең фикерен	Үрнәк буенча диалог төзеп сөйли алу, үз	Бирелгән үрнәкне укып, охшаш диалог төзеп сөйләү;	Татарстан турында хат язу.	

			ныгыту; адресны язарга өйрәтү.		тыңлый, аңа туры килерлек жавап бирә белү. Парларда эшли белү.	адресыңны һәм дусларга хат яза алу.	жөмлөләрне дәвам итеп уку; тартымлы исемнәрне дөрес әйтү; адресны дөрес язу.		
50	Әйтелеш ягыннан жөмлө төрләр. Китапханәдә.	1	Әйтелеш ягыннан жөмләр калыпларын дөрес интонация белән әйтергә күнектерү; фигыльләрнең юклык формасын кабатлау; диалогик сөйләм күнекмәләрен ныгыту.	Китапка рәхмәтле була белү.	Дөрес жавапны эзләп таба һәм күрсәтә белү.	Интонацион калыпларны дөрес әйтә белү, юклыктагы хикяя фигыльләрне сөйләмдә куллана алу; диалогларны дәвам итеп сөйли алу.	Интонацион калыпларны сәнгатьле итеп уку; кирәкле сүзләрне куеп, тезмә сүзләрне әйтү; диалогны дәвам итеп сөйләү; дөрес жавапны табып әйтү.	Хикяяне дәвам итеп язу.	
51	Кереш сүзләр. Якин дустым.	1	Темага бәйле лексик-грамматик күнекмәләрен ныгыту; сыйныфтагы дуслар турында сөйләргә өйрәтү.	Сыйныфташларыңны хөрмәт итү.	Сыйныфташлар белән әңгәмә кору сәләтенә ия булу.	Сүтезмәләрен, тартымлы исемнәрне, кереш сүзләрне сөйләмдә дөрес куллана алу.	Сүтезмәләрен дөрес әйтү; сорауларга жавап бирү; укылган текст үрнәгендә үз сыйныфташларың турында сөйләү; яңа сүзләрне истә калдыру; тасвирлауны укып уйлау һәм жавап бирү; Татарстанның бер шәһәре турында сөйләү.	Яңа сүзләр ясап әйтү.	
52	Төрле килешләрдәге тартымлы исемнәр. Казан шәһәре.	1	Төрле килешләрдәге тартымлы исемнәрне сөйләмдә кулланырга күнектерү; диалогик һәм монологик сөйләм күнекмәләрен ныгыту.	Туган якка, истәлекле урыннарга карата сакчыл мөнәсәбәттә булу.	Кирәкле мәгълүматны табу өчен, энциклопедия һәм электрон ресурслардан файдалана белү.	Төрле килешләрдәге тартымлы исемнәрне сөйләмдә дөрес куллана белү, сөйләмне грамматик яктан дөрес	Сүтезмәләрен тыңлау һәм дөрес әйтү; сораулар куеп, жөмлөләрне уку; сорауларга жавап бирү; сүзләрне куеп, жөмлөләрне уку; кушымчаларны ялгап, текстны язу; яңа	Коммуникатив биремнәр.	

оештыра алу. сүзләр төзөп язу; шигырьне сэнгатъле итеп уку.

Уйныйбыз да, биинибез дә – 10 сәг.

53	Исемнәрдә –да/-дә кушымчалары. Яңа ел бәйрәме.	1	Укучыларның бәйләнешле сөйләм күнекмәләрен үстерү; темага караган урын-вакыт килешендәге сүзләрне коммуникатив максаттан чыгып куллану.	Милли бәйрәмнәргә, гореф-гадәтләргә карата игътибарлы була белү.	Этнографик белешмәләрдә н файдалана алу.	Кайчан?, Кайда? сорауларын һәм шуларга җавап булган сүзләрне дөрес куллана белү.	Урын-вакыт килешендәге сүзләрне тыңлау һәм һәм кабатлау; укылган текстның эчтәлегенә буенча сорауларга җавап бирү; сүзләрне кирәкле грамматик формада куеп, жөмлөләр төзөп әйтү; сүзләрне дөрес язу.	“Яңа ел бәйрәме” монологын сөйләү.	
54	Сыйфатлар ясалышы. Нәүрүз бәйрәме.	1	Укучыларның бәйләнешле сөйләм күнекмәләрен үстерү; ел фасылларын ачыклаган сыйфатларны сөйләмдә куллану; -әү дифтонгын дөрес әйтү күнекмәләре булдыру.	Төрле халыкларда үткәрелә торган бәйрәмнәргә карата ихтирамлы булу.	Этнографик һәм этнологик белемнәргә ия булу.	Темага бәйле сыйфатларны дөрес әйтә һәм яза белү, телдән һәм язма сөйләмдә алардан файдалана алу.	Сыйфатларның ясалышын кабатлау; бирелгән сүзләрдән сыйфатлар ясап әйтү, -әү дифтонгы кергән сүзләрне дөрес әйтү; “Нәүрүз” текстын уку һәм эчтәлегенә буенча сорауларга җавап бирү; сораулар куеп, жөмлөләрне уку; шигырь өйрәнү.	“Язгы бәйрәмнәр” темасына хикәя төзөп сөйләү.	
55	Ялгызлык исемнәрдә –да/-дә кушымчалары. Олимпия уен-	1	Спорт турында бәйләнешле сөйләм күнекмәләрен үстерү; алынма сүзләрне сөйләмдә кулланырга	Спорт уеннарының тарихы белән кызыксыну.	География һәм тарих дәресләрендә алган мәгълүматны	Ялгызлык исемнәрен урын-вакыт килешендә дөрес әйтә һәм яза белү, хикәя	Укылган текстның эчтәлегенә буенча сорауларга җавап бирү; Кемдә? Нәрсәдә? Сораула-	Олимпия уеннары турында сөйләү.	

	нары.		күнектерү; кеше ис-емнәрен, фамилияләрне урын-вакыт килешендә дәрәс язү һәм әйтү күнекмәләре булдыру.		татарча әйтә белү.	төзөгәндә, алардан урынлы файдалана белү.	рына җавап биргән сүзләргә уку; спорт уеннары исемнәрен кулланып, жөмлөләр төзеп язү, алынма сүзләргә урын-вакыт килешендә дәрәс язү.		
56	Исемнәрнең ясалышы. Телләр белү.	1	Бәйләнешле сөйләм күнекмәләрен үстөрү; кушма сүзләр ясарга һәм сөйләмдә кулланырга өйрәтү; затны белдергән ясалма исемнәрне дәрәс әйтү күнекмәләре булдыру.	Спортчыларга карата ихтирамлы булу, спорт төрләре белән кызыксыну.	Физкультура дәрәсләрендә кулланыла торган сүзләргә аңлау.	Затны белдергән ясалма исемнәрне дәрәс әйтү һәм шәхси хат язганда хатасыз язү.	спорт төре атамларынан бу төр белән шөгыйльләнүче затларны белдергән сүзләргә тыңлау һәм әйтү; укылган текстның эчтәлегенә буенча сорауларга җавап бирү; “Кызык уен” текстындагы ситуациягә дәрәстә дәвам итү; кушма сүзләр ясап, аларны рус теленә тәрҗемә итү.	Шигырь сөйләү.	
57	Инфинитив. Яраткан уеннарым.	1	Фигыйльләрне инфинитив формасында кулланып, спорт командалары бирергә өйрәтү; хәрәкәт фигыйльләрен искә төшереп кабатлау.	Хәрәкәтле уеннарның сәламәтлеккә файдасын аңлау.	Эш тәртибен аңлап, уку эшчәнлеген оештыра алу.	Инфинитив формасындагы фигыйльләрне телдән һәм язма сөйләмдә кулланыла алу.	Инфинитив кергән сүзтәзмәләргә дәрәс әйтү һәм татарчага тәрҗемә итү; текстны уку һәм эчтәлегенә буенча диалог төзү; укылган тексттагы уенны дәвам итү; жөмлөләрне дәвам итеп уку; шигырьне сәнгатьле итеп уку.	Шигырь сөйләү.	

58	Тартыкларның чиратлашуы. “Сукыр тәкә” уены	1	Татар телендә тартык авазлар чиратлашуы турында мәгълүматлар бирү; әйтелеш белән язылыш арасында аерма булган сүзләрне дөрес уку һәм әйтү күнекмәләре булдыру.	Телләргә карата ихтирамлы булу.	Укылган текстның эчтәлегенә бәя бирә белү.	Татар авазларының үзенчәлекләрен истә тоту һәм аларны дөрес әйтеп, сөйләм оештыра алу, аралашуда катнашу.	Рәсем буенча тартык авазлардагы үзгәрешләрне ачыклау һәм сүзләрне дөрес әйтү; укылган текстның эчтәлеге буенча сораулар төзү һәм аларга җавап бирү; тексттан файдаланып, борынгы славян халыкларының ышанулары турында әйтеп бирү; “Сукыр тәкә” уены белән танышу; шигырьдән фигыльләрне табып язу.	Тест.	
59	Бәйлек сүзләр. Сабан туе.	1	Бәйләнешле сөйләм күнекмәләрен үстерү; бәйлекләр һәм бәйлек сүзләрне сөйләмдә дөрес куллануга ирешү; сәнгатьле уку күнекмәләрен ныгыту.	Сабан туена, андагы ярышларга эзерлекле булу.	Рус һәм татар телләрендәге аермалы грамматик форманы (предло – бәйлек сүз) чагыштыра белү.	Сөйләмне фонетик һәм лексик яктан дөрес оештыра алу.	Хаталар өстендә эш. Рәсемгә карап, бәйлек сүзләрнең рус телендәге кайсы предлогка туры килүен ачыклау; сүзләрне дөрес әйтү; бәйлек белән ясалган сүзтезмәләрне телдән тәржемә итү; сүзлектән файдаланып ; кирәкле сүзләрне куеп, сораулар төзү һәм аларга җавап бирү.	Сүзләрне алфавит тәртибендә язу.	

60	Вакыт төшенчәсен белдергән исемнәр. Яраткан уенчыкларым.	1	Бәйләнешле сөйләм күнекмәләрен үстерү; вакыт төшенчәсенә караган исемнәрне сөйләмдә кулланырга һәм төрле килешләрдә дәрәҗә язарга өйрәтү; омонимик грамматик формаларны аеру күнекмәләре булдыру.	Вакытның кадерен белү.	Коммуникатив бурычны куя һәм хәлитә белү.	Өйрәнелгән тел материалын сөйләмдә дәрәҗә кулланырга алу.	“Таган” текстын уку һәм эчтәлегенә буенча сорауларга язмышча җавап бирү; сүзтәзмәләрен русча язуча; -да/-дә кушымчасы һәм төрләнүчеләрен омонимик үзгәртүләрен ачыкка күрсәтү; яңа сүзләр табып уку; күпме вакыт нәрсә эшләү турында төһмәләп әйтү.	“Күпме вакыт нәрсә эшләдең?” темасына диалог сөйләү.	
61	К хәрефе. Табышмак әйтәм – җавабын тап.	1	Бәйләнешле сөйләм күнекмәләре булдыру; яңа сүзләрен сөйләмдә активлаштыру; фигураларне коммуникатив максаттан чыгып кулланырга өйрәтү.	Татар табышмаклары белән кызыксыну.	Активлык сәләтенә ия булу.	К хәрефе белдергән авазларны сөйләмдә дәрәҗә әйтә белү, үткәндәге эш турында яза алу.	Калын әйтәлешле сүзләрен тыңлау һәм күмәк рәвештә кабатлау; текстны уку, төп эчтәлегенә төшенү һәм табышмак уйлап әйтү; табышмаклар турындагы төһмәләрен дәрәҗә итеп уку; фигураларне тиешле грамматик форма язуча; табышмакларның җавапларын әйтү.	К хәрефле сүзләрдән торган диктант язуча.	
62	Боерик фигуралар. Яшелчәләр.	1	Яшелчәләрен тасвирларга өйрәтү, боерик фигураларнең юклык формасында басымны дәрәҗә куя һәм	Боеру, тыю сүзләренәң мәгънәсен аңлау.	Рус һәм татар телләрендә юклык формасындагы боерик	Өйрәнелгән тел материалын сөйләмдә дәрәҗә кулланырга алу.	Барлык һәм юклыктагы фигураларне дәрәҗә әйтү; антонимнарны уку һәм	Коммуникатив биремнәр.	

			сөйләмдә куллану күнекмәләре булдыру, күмәк уенда катнашырга өйрәтү.		фигыльләрнең аермаларын аңлау.		тәржемә итү; яңа сүзләр ясап язу; “Яшелчәләр” текстның уку һәм сорауларга телдән җавап бирү; уен турындагы текстның уку һәм тасвирлаулар буенча уенның исемен атау; шигырьне сәнгатьле итеп уку.		
Һөнәрләр дөньясында – 10 сәг.									
63	Хәзерге заман хикәя фигыль. Аяк киеме фабрикасында	1	Һөнәрләр турында бәйләнешле сөйләм күнекмәләрен үстерү; тамыры сузыкка тәмамланган фигыльләрдән хәзерге заман формаларын ясарга өйрәтү; рус һәм татар телләре өчен уртак булган һөнәр атамаларын барлау, аларны дәрәҗәсиз уку һәм әйтү күнекмәләре булдыру.	Һәр һөнәргә карата ихтирамлы булу.	Борынгыдан килгән һәм яңа барлыкка килгән һөнәрләр турында белү.	Темага бәйле сүзләрне кулланып, сөйләм оештыра алу.	Фигыльләрне тиешле формага куеп уку; укылган текстның эчтәлеген буенча сорауларга җавап бирү; нокталар урынына һәм һәр хәрефләрне куеп язу; фигыльләргә тиешле исемнәр сайлап, жөмлөләр төзеп язу; сүзләрнең антонимнарын табып язу.	Шигырь сөйләү.	
64	Хәзерге заман хикәя фигыльнең юклык формасы. Яшелчәләр кайдан барлыкка килә?	1	Фигыльләрнең юклык формасында басымны дәрәҗәсиз уку һәм әйтүгә өйрәтү; аңлап уку күнекмәләре булдыру.	Яшелчәләрнең сәламәтлек өчен файдасын аңлау.	Парларда һәм күмәк эшли белү.	Укылган текстның эчтәлеген буенча эшли белү; өйрәнелгән тел материалын сөйләмдә дәрәҗәсиз кулланып алу.	Сүзләрне дәрәҗәсиз әйтү һәм сүз басымының -ма/-мә; -мый/-ми кушымчалары алдындагы ижеккә төшүе турындагы кагыйдәне гамәли үзләштерү; текстның уку һәм эчтәлеген буенча	Биремне язмача тәржемә итү.	

							сорауларга жавап би­рү; жөмлэлэрне дө­вам итеп уку; табышмакларның жавабын табып әйтү.		
65	я хәрефе бел­дергән авазлар. Китап­ларны ни­чек бастыралар?	1	я хәреф­ле сүз­ләр­не дө­рес әй­тер­гә һәм я­зар­га өй­рә­тү; төр­ле һөнәр­ләр­гә бәй­ле сүз­ләр­не ком­му­ни­ка­тив ма­ксат­тан чы­гып кул­лану кү­нек­мә­ләр­е бул­ды­ру.	Китапны саклап тота белү.	Рус һәм татар тел­ләр­ен­дә я хә­ре­фе бел­дер­гән аваз­лар­ны белү.	Я хәреф­ле сүз­ләр­не дө­рес әйт­ә һәм яза белү, сораулар төзеп әйтү алу.	я хәреф­ле сүз­ләр­не дө­рес әйтү, “Ки­тап­ны кем­нәр яза?” тек­стын сән­гат­ья­ле итеп уку һәм сорауларны ту­лы­лан­ды­рып язу; кирәк­ле сүз­ләр­не куеп, сүз­тез­мә­ләр­не уку; рәс­сам һөнәр­е ту­рындагы тек­ст­ны татар­ча­га тәр­жемә итү; сый­фат­лар­га исем­нәр­не табып уку; сана­мыш өй­рәнү.	Сән­гат­ья­ле уку.	
66	в хәрефе бел­дергән авазлар. Икмәк пешерү.	1	в хәрефе кер­гән сүз­ләр­не дө­рес әй­тер­гә һәм я­зар­га өй­рә­тү; пешекче һөнәр­енә ка­раган сүз­ләр­не ком­му­ни­ка­тив ма­ксат­тан чы­гып кул­лану кү­нек­мә­ләр­е бул­ды­ру.	Икмәкне хөр­мәт­ләр­ү.	Рус һәм татар тел­ләр­ен­дә в хә­ре­фе­нең төр­ле аваз­лар бел­дер­үен белү; әң­гәмә­дәш белән сөй­лә­шү­не баш­лап, уңыш­лы тә­мам­лый алу.	в хәреф­ле сүз­ләр­не сөй­ләм­дә дө­рес әйт­ә алу; ипи пе­шерү сер­ләр­е ту­рында сөй­ли алу.	Сүз­ләр­не тың­лау һәм дө­рес уку; “Кү­мәч ни­чек пешә?” тек­стын сән­гат­ья­ле итеп буенча рус һәм татар тел­ләр­е өчен ур­так сүз­ләр­не язу; кирәк­ле сүз­ләр­не куеп, жөмлэләр­не уку; сораулар куеп, кара­кар­шы сөй­лә­шү оеш­ты­ру.	Сана­мыш әйтү.	
67	Исем­нәр­нең ки­леш белән	1	Төр­ле ки­леш­ләр­дә­ге тар­тым­лы һәм тар­	КамАЗ машина­лар­ның кай­да яса­	Тиеш­ле мәг­лү­мат­ны	Тар­тым­лы ис­ем­нәр­не мо­но­ло­гик	Сүз­ләр­нең аваз­лар схемасын хәреф­ләр	Сорауларга яз­мача	

	төрләнеше. КамАЗ заводы.		тымсыз исемнәрне сөйләмдә куллана белү күнекмәләре булдыру; КамАЗ заводы турында мәгълүмат бирү; укучыларның үзара сөйләшә алуына ирешү.	луын белү.	табу өчен, энциклопедия, электрон ресурслар куллана белү.	сөйләмдә куллана алу.	белән язу; текстны уку һәм, кирәкле сүзләрне куеп, сораулар төзеп язу; төрле килешләрдәге изафә бәйләнешендәге сүзләр белән жөмлөләр төзеп әйтү; тартымлы исемнәрне язу; шигырьне уку.	жавап бирү.	
68	Сыйфатлардан исемнәр ясау. Антонимнар. Нефтьтән ясалган әйберләр.	1	Бәйләнешле сөйләм күнекмәләрен үстерү; сыйфаттан ясалган исемнәрне сөйләмдә дөрес кулланырга ирешү; антонимнарны коммуникатив максаттан чыгып файдалана белергә өйрәтү.	Туган илнең казылма байлыклары белән горурлану.	Нефть турында сөйли белү.	Текстны укып, төп эчтәлеген аңлатып бирә алу.	Төшем килеше күплек сандагы исемнәрне дөрес әйтү; «Нефтьтән нәрсә ясыйлар?» текстын уку һәм аның эчтәлегенә буенча сорауга язмача жавап бирү; сыйфатлардан исемнәр ясап язу; кирәкле кушымчаларны куеп жөмлөләрне уку.	Шигырь сөйләү.	
69	Кайда? сорауы. Эшләп алган акча.	1	Кайда? сорауына жавап бирә торган сүзләрне дөрес әйтүгә күнектөрү; грамматик форманы коммуникатив максаттан чыгып кулланырга белергә өйрәтү; эшләп алган акча кадерен турында фикер йөртүгә өйрәтү.	Хезмәтнең кадерен белү.	Төрле ситуацияләрдә кирәкле мәгълүматны таба белү.	Укылган текстның эчтәлегенә төшенеп, сорауларга жавап бирә һәм үз фикеренә әйтә алу.	Сүзләрнең аваз схемасын хәрәфләр белән язу; укылган текстның эчтәлегенә буенча үзара сөйләшү үткәрү һәм фикер алышу, сорауларга жавап бирү; сүзләрне кирәкле кушымчаларны куеп уку;	Тест.	

							шигырьне сэн- гатжле итеп уку.		
70	<i>Мин</i> алмашлыгы- ның төрлөнеше. Әйберләр ни өчен кирәк?	1	Төрле килешләрдеге ялгызлык исемнәрне, <i>мин</i> алмашлыгын коммуникатив максат- тан чыгып куллануга ирешү. Тирә- ягыбыздагы предмет- лар турында сөйләшү үткәрергә өйрәтү.	Һәр предметның үз вазифасын белү.	Төп мәгълүматны аера, укылган текстың эчтәлегенә бәя бирә белү.	Төрле ки- лешләрдеге сүзләрне дөрөс әйтөп һәм язып, сөйләмдә куллана алу, сэнгатъле укый алу.	Үрнәк буенча дуслар һәм алар- ның якын туган- нары турында жөмлөләр төзөп әйтү; <i>мин</i> алмаш- лыгын төрле ки- лешләрдә кулла- нып, жөмлөләр язу, сүзләрден жөмлөләр төзөп әйтү; сүзләрден жөмлөләр төзөп язу; “Ни Өчен Ни” текстын уку һәм тексттагы сорау- ларга җавап бирү.	Шигырь сөйләү. Кроссворд чишү.	
71	Саннар. Көндәлек тормыш.	1	Диалогик сөйләм күнөкмәләрен үстерү; язмача сораулар би- рергә күнектерү. Сан- нарның кулланы- лышын кабатлау.	Үзара аңлаша белү.	Төрле тел- ләрдә сорау бирү форма- ларын белү.	Сорау жөмлөләр яза белү; саннарны язма сөйләмдә кул- лана алу.	<i>И</i> хәрәфле сүзләрне тыңлау һәм ка- батлау; саннарны кулланып, текстын язмача тәржемә итү, диалогны рольләргә бүлеп уку һәм эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирү, дусларга кызыклы сораулар бирү; шигырьне сэнгатъ- ле итеп уку.	“Төгүче кырмыска” шигырен яттан сөйләү. Сүзлек дик- танты.	
72	Саннарның ис- емнәр белән кул- ланылышы. Су ни өчен кирәк?	1	Саннарның исемнәр белән кулланылыш үзенчәлекләрен аңла- ту. Сораулар кую һәм	Сунның кадерен белү, аның чиста- лыгын саклауга эзәр булу.	Табигатьтә су әйләнешен күзаллау.	Укылган текстың эчтәлеген сөйли алу; сораулар төзи һәм җавап бирә	Сүзләрне тыңлау һәм дөрөс уку; текстын уку һәм эчтәлеген сөйләү;	Хикәяне дәвам итеп сөйләү.	

			жавап кайтару күнөк-мэләре булдыру. Су-ның тереклектәге әһәмияте турында фикер йөртөргә өйрәтү.			алу; табигатькә бәйлә мәгълүматны татарча әйтә алу.	сорауларны уку һәм аларга жавап бирү; сораулар куеп, жөмлөләрне уку; текстны тәржемә итү.		
Музейлар һәм театрлар – 10 сәг.									
73	й ның язуда е белән чиратлашуы. Музейларның барлыкка килүе.	1	й хәрефенең язуда е белән чиратлашуын аңлату, сүзләрне дөрес әйтәргә өйрәтү. Музейларның тарихы турында аралашырга күнөктөрү.	Музейлар – хәзинә сакчысы булуын аңлау.	Тарихи вакыйгалар турында хәбәр итә белү.	Музейлар турында сөйләшү оештыра алу; сөйләмне грамматик яктан дөрес оештыра.	Сүзләрне дөрес әйтү һәм үрнәк буенча алар белән сүзтезмәләр төзү; парлап язылган фигыльләрне уку һәм истә калдыру; жөмлөләрне татарча әйтү; текстны уку һәм сорауларга жавап бирү.	Музейлар тарихы турында сөйләү.	
74	Тартымлы исемнәр. Г.Тукай музейе.	1	Тартым кушымчаларын дөрес кулланырга күнөктөрү; диалогик сөйләм күнөкмәләрен үстерү; ялгызлык исемнәрне кабатлау.	Г.Тукайның ижаты белән кызыксыну.	Укытучы һәм сыйныфташлар белән аралаша белү сәләтенә ия булу.	Темага бәйлә сүзләрне һәм жөмлө калыпларын сөйләмдә кулланы алу; текстны сәнгатьле итеп укый һәм эчтәлегенә төшенә алу	Сүзләрне дөрес әйтү; текстны уку һәм эчтәлегенә буенча сорауларга жавап бирү; тексттан шәһәр һәм авыл исемнәрне язып алу; сораулар куеп, жөмлөләрне уку.	Г.Тукай шигырен яттан сөйләү.	
75	Сыйфатларның чагыштыру дәрәжәсе. Яхшы кәеф.	1	Сыйфатларның чагыштыру дәрәжәсен, аның ясалышы һәм сөйләмдә кулланылышын аңлату; чагыштыру дәрәжәсендәге сыйфатларны сөйләмдә дөрес кулланырга күнөктөрү; телдән аралашу күнөк-мәләре булдыру үткөрү.	Күтәрәнке кәефле була белү.	Предметларны чагыштыра белү.	Укылган шигырьнең эчтәлегенә буенча сөйләшү оештыра алу; сыйфатларны сөйләмдә дөрес кулланы алу.	Чагыштыру дәрәжәсендәге сыйфатларны дөрес әйтү; шигырьне уку һәм эчтәлегенә буенча сөйләшү үткөрү; яңа сүзләрне истә калдыру; жөмлөләрне тәржемә итү.	Чагыштыру дәрәжәсендәге сыйфатлар белән 5 жөмлө язү.	

76	Тартымлы ис-емнәр. Милли музей.	1	Өйрәнелгән грамматик формаларны сөйләмдә дәрәс кулланырга өйрәтү; ТРның Милли музеена виртуаль сәяхәт үткәрү.	Милли хәзинәрне белү.	Татарстандагы рухи һәм табигый байлыктар турында мәгълүматлы булу.	Тартымлы ис-емнәрне, жөмлө калыпларын сөйләмдә урынлы файдалана алу, сөйләшү үткәрә белү.	Сүзләрне дәрәс әйтү; текстны уку һәм эчтәлегә буенча сорауларга җавап бирү; жөмлөләрне дөвам итеп уку; нокталар урынына тиешле хәрәфләрне куеп язу; музей сүзен төрлө килешләрдә куеп язу.	Татарстанның байлыктары турында диалог төзеп сөйләү.	
77	Сүзтезмәләр. Татарстанның Кызыл китабы.	1	Үзләштерелгән тел материалына нигезләнеп, табигатькә сакчыл караш турында фикер алышырга өйрәтү; хайван һәм үсемлек атамалары белән ясалган сүзтезмәләрне сөйләмдә кулланырга күнектерү.	Татарстанның табигате белән горурлану.	Коммуникатив бурычны куя һәм хәл итә белү.	Сөйләмне лексик яктан дәрәс оештыра алу.	Сүзтезмәләрне дәрәс әйтү; кирәкле сүзләрне куеп, жөмлөләрне уку; Кызыл китап шигырен сәнгатьле итеп уку һәм сорауларга җавап бирү; хайван ис-емнәрен дәрәс язу.	“Кызыл китап” шигырен сәнгатьле итеп уку.	
78	Сыйфатларның артыклык дәрәжәсе. Балет сәнгате.	1	Сыйфатларның артыклык дәрәжәсен аңлату; артыклык дәрәжәсендәгә сыйфатларны дәрәс кулланырга ирешү; балет сәнгате турында фикер алышырга өйрәтү.	Сәнгать төрләре белән кызыксыну.	Сәнгать төрләре турында фикер йөртә алу.	Артыклык дәрәжәсендәгә сыйфатларны телдән һәм язма сөйләмдә кулланырга алу; сәнгать төрләре турында сөйләшү.	Сүзтезмәләрне дәрәс әйтү; укылган текстның эчтәлегә буенча сорауларга җавап бирү һәм фикер алышу; балет сүзен төрлө килешләрдә кулланып, жөмлөләрне язу; яңа формаларны истә калдыру; жөмлөләрне дөвам итеп уку.	“Кызыл китап” шигырен яттан сөйләү.	
79	Сыйфатларны һәм хәзерге заман хикәя фигураларына ка-	1	Өйрәнелгән сыйфатларны һәм хәзерге заман хикәя фигураларына сөйләмдә	Балет йолдызларына соклану.	Сәнгать аша дөньяны таппып белү.	Татар балетлары турында әңгәмә кура алу; хәзерге заман хикәя	Сүзтезмәләрне дәрәс әйтү; текстны уку һәм сорауларга җавап бирү; текстның	Коммуникатив биремнәр.	

	батлау. Татар балетлары.		куллануны активлаштыру. Балет карау турында күмәк сөйләшү оештырырга өйрәтү.			фигыльләрне сөйләмдә куллана белү.	эчтәлеге буенча фикер алышуу; тексттагы исемнәргә сыйфатлар табып язу; фигыльләрне дәрәс әйтү һәм тәржемә итү; сүзтезмәләр төзеп әйтү; жөмлөләрне русчадан татарчага тәржемә итү.		
80	Сыйфатларның кулланылышы. Музыка сәнгате.	1	Сыйфатларның сөйләмдә кулланылышын кабатлау, аларны урынлы файдалануга ирешү; музыка сәнгате турында сөйләргә өйрәтү.	Музыканың гүзәллеге һәм соклана белү.	Оркестрлар турында мәгълүматлы булу.	Өйрәнелгән лексик һәм грамматик материалны сөйләмдә дәрәс куллана алу.	Сүзтезмәләрне дәрәс әйтү; текстны уку һәм эчтәлеге буенча сораларга җавап бирү; мәзәкне сәнгатьле итеп уку һәм җавап бирү; жөмлөләрне сыйфатлар белән тулыландыру.	Сүзлек диктанты.	
81	Исемгә ияреп килгән сыйфатлар. Сынлы сәнгать музейе.	1	Исем белән янәшә килгән сыйфатларның кулланылыш үзенчәлекләрен аңлату; сыйфатларны исем белән дәрәс куллануга ирешү. Сынлы сәнгать музейе виртуаль экскурсия ясау.	Сәнгатьнең тәэсир көче турында белү.	Коммуникатив бурычны куя һәм хәл итә белү.	Исем белән янәшә килгән сыйфатларны сөйләмдә куллана алу; текстны уку һәм эчтәлеге төшенү, кирәкле мәгълүматны табып әйтә алу.	Сүзтезмәләрне дәрәс әйтү; текстны уку һәм эчтәлеге буенча сораларга җавап бирү; фикер алышу; жөмлөләрне татарча әйтү; шигырьне сәнгатьле итеп уку.	Сүзлек эше	
82	Тезмә исемнәрне кабатлау. Театрлар.	1	Тезмә исемнәрне сөйләмдә дәрәс кулланарга өйрәтү; татар театры турында диалогик һәм монологик формада аралашырга күнектәрү.	Театр тормышының чагылышы булуын аңлау.	Сөйләм барышында үз нәтижеләренчә тикшереп бару һәм төзәтмәләр кертә алу.	Грамматик формаларны жөмлөләрдә дәрәс куллана алу; сәнгатьле итеп уку һәм сөйли белү.	Хаталар өстендә эш; тезмә исемнәрне тыңлау һәм дәрәс әйтү; “Татарстан театрлары” текстын уку, эчтәлеге буенча сораларга җавап бирү һәм төп эчтәлеген әйтеп бирү; диалогны тулыланды-	Коммуникатив бирем.	

							рып уку, жөмлөлөрне дөвам итеп уку, жөмлөлөрне күчереп язу һәм сорауларга жавап бирү.		
Сәяхәт итү – 10 сәг.									
83	Тамырдаш сүзләр. Юлдашлар.	1	Актив сүз ясагыч кушымчаларны ка- батлау һәм аларны танып белергә өйрәтү; сәнгатьле уку күнек- мәләрен ныгыту.	Юлдашның яхшы булуы мөһимлеген аңлау.	Рус һәм татар телләрендә сүз ясалышы ысуллары турында хәбәрдар бу- лу.	Ясалма сүзләрне диалогик һәм моно- логик сөйләмдә кул- лана алу, аларның мәгънәсенә төшенү.	Ясалма сүзләрне дөрес әйтү; шигырьне сән- гатьле итеп уку һәм грамматик биремне эшләү; сораулар куеп, жөмлөләрне уку; ясал- ма сүзләрне тәржемә итү; табышмакларның жавабын табып әйтү.	Яңа сүзләр ясап язу.	
84	Билгеле һәм бил- гесез үткән заман хикәя фигыль. Урманга бару.	1	Фигыльнең билгеле һәм билгесез үткән заман формаларын жөмлә калыплары аша ныгыту; грамматик күнекмәләрне ак- тивлаштыру. Урманга бару турында сөйләргә өйрәтү.	Куркынычсызлык кагыйдәләрен белү.	Табиғый объ- ектларның исемнәрен хәтердә кал- дыру.	Грамматик форма- ларны сөйләмдә дөрес куллануа алу; укудганның эчтәле- ген сөйли алу.	Билгеле һәм билгесез үткән заман хикәя фигыльләрен дөрес әйтү; текстны уку һәм эчтәлеген үз сүзләрен белән сөйләп бирү; кирәкле сүзләр куеп, жөмлөләрне уку; кирәкле кушымчалар куеп, жөмлөләрне язу; жөмлөләрне үзгәртеп әйтү.	Төрле форма- дагы фигыль ләр белән 5 сорау жөмлә язу.	
85	[ш'], [ч'] авазла- ры. География дәресендә.	1	[ш'], [ч'] авазларының аермалы якларын һәм кулланылыш үзенчәлекләрен аңлату; мондый сүзләрне дөрес әйтергә өйрәтү; вакыт- ны белдерүче лексик берәмлекләрен ка- батлау. География дәресе турында	Дәрестә кызыксы- нучан булу.	Географик атамаларны дөрес куллана белү.	[ш'], [ч'] авазлы сүзләрне дөрес әйтә алу; ялгызлык ис- емнәрен таний белү; диалогик сөйләм күнекмәләренә ия булу.	[ш'], [ч'] авазлы сүзләрне тыңлау һәм кабатлау; шигырьне уку һәм эчтәлеге буен- ча сорауларга жавап бирү; шигырьдән ил исемнәрен табып язу һәм истә калдыру ; вакыт белдерүче сүзтезмәләрен уку һәм	Сүзлек өше.	

			сөйлөшү үткәргә күнектөрү.				тәржемәдә алардан файдалану.		
86	Фигыльләрне төрле заман формалары. Эльдорадо иле.	1	Фигыльләрне төрле заманнарда дөрес кулланырга өйрәтү; затсан кушымчаларын кабатлату; текстның эчтәлеген аңлауга ирешү. Хыяллар турында сөйләшергә күнектөрү.	Хыялларның тормышка ашучан булуын аңлый белү.	Кешеләрнең хыяллары турында әйтә алу.	Фигыльнең заман формаларын диалогик сөйләмдә дөрес куллана алу; кирәкле жөмлө калыпларыннан файдалана алу.	Төрле заман формаларындагы фигыльләрне тыңлау һәм кабатлау; текстны сәнгатьле итеп уку һәм эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирү; кирәкле кушымчаларны куеп, сүзтезмәләрне язу; темага бәйле күмәк сөйлөшү оештыру.	Иң зур хыяллар турында жөмлөләр төзеп язу.	
87	Исем фигыльләр. Китап.	1	Исем фигыльләрнең әйтелешен һәм ясалышын аңлату; чыгыш килешендәге исемнәрне кабатлау. Хялдагы илне тасвирларга өйрәтү.	Китапларның хезинә булуын аңлау.	Укытучы һәм сыйныфташларны тыңлый һәм аңлай белү сәләтенә ия булу.	Актив лексиканы һәм аларның грамматик формаларын сөйләмдә дөрес куллана алу, укылганның эчтәлеген аңлата алу.	Исем фигыльләрне дөрес әйтү; шигырьне уку һәм эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирү; чыгыш килешендәге исемнәрне тамыр һәм кушымчаларга аерып язу; жөмлөләрне тәржемә итү; жөмлөләрне дәвам итеп уку.	Китап уку турында хикәя язу.	
88	Жөмләнең баш кисәкләре. Белемгә омтылыш.	1	Жөмләнең баш кирәкләре, аларның жөмлөдәге урынын, ярашу үзенчәлекләрен аңлату; боерык фигыльләрне кабатлау; белем алу төрләре турында сөйләшергә күнектөрү.	Белемнең һәрвакыт кирәклеген аңлау.	Уку эшчәнлеген оештыра белү.	Ия белән хәбәрне табып әйтә алу, сөйләмдә боерык фигыльләрдән дөрес файдалана алу, укылганның төп эчтәлеген аңлай алу.	Фигыльләрне дөрес әйтү; текстны сәнгатьле итеп уку һәм эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирү; жөмлөләрне күчереп язу һәм ия белән хәбәрне табып әйтү; боерык фигыльләрне уку, чагыштыру һәм сорауларга җавап бирү.	Боерык фигыльләр белән 3 жөмлө төзеп язу.	
89	Исемнәрдән исемнәр ясалышы.	1	Укучыларның бәйләнешле сөйләм	<i>Телләр белгән- илләр гизгән</i> мәкаленең	Өңгәмәдәшнең фикерен	Ясалма исемнәрне сөйләмдә дөрес кул-	Сүзтезмәләрне дөрес әйтү, текстны уку һәм	Шигырьне	

	Телләр белү.		күнекмәләрен активлаштыру, ясалма исемнәрне кабатлау, эсперанто теле турында сөйләшүгә өйрәтү.	мәгънәсен аңлау.	тыңлый, аңа туры килерлек җавап бирә белү.	лана алу, укылган текстның төп эчтәлеген аңлап, сөйләшүдә катнаша алу.	эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирү; фиркер алышуда катнашу; яңа сүзләр ясап әйтү; шигырьне сәнгатьле итеп уку; мәкальләрне уку һәм истә калдыру.	сәнгатьле итеп уку.	
90	Фигыльләрдән тамырдаш сүзләр ясау. Космоска сәяхәт.	1	Фигыль тамырыннан яңа сүзләр ясалып мөмкинлекләрен аңлату; космос һәм космонавтлар турында әңгәмә үткәргә өйрәтү.	Күренекле космонавтлар белән горурулана белү.	Дөрес җавапны эзләп таба һәм күрсәтә белү.	Фигыльләрдән тамырдаш сүзләр ясып һәм сөйләмдә аларны урынлы куллану алу; укылган текстның төп эчтәлеген аңлата алу.	Тамырдаш сүзләрне дөрес әйтү; текстны сәнгатьле итеп уку һәм эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирү; сораулар куеп, жөмлөләрне уку; мәзәкләрне уку һәм русча сөйләү.	Шигырьне яттан сөйләү.	
91	х хәрәфле сүзләр. Көнъяк полюс.	1	х хәрәфле сүзләрне әйтү үзенчәлекләрен аңлату; ь, ь хәрәфләре кергән сүзләрне дөрес язу күнекмәләре булдыру. Көнъяк полюс турында сөйләшү үткәргә күнектерү.	Аралашу барышында үзара аңлашуга ирешә белү.	География дәрәсләрендә алган белемнәргә таянып, дөрес җавапны эзләп таба һәм күрсәтә белү.	х хәрәфле сүзләрне дөрес әйтә һәм яза белү; күмәк сөйләшүдә катнаша һәм үз фикеренә әйтә алу.	Сүзләрне тыңлау һәм дөрес әйтү; текстны уку һәм эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирү, фикер алышу; сәяхәтче сүзен төрле килешләрдә куеп, жөмлөләрне уку; яңа сүзләр ясап язу; нокталар урынына ь һәм ь хәрәфләрен куеп. сүзләрне язу.	Сүзлек диктанты.	
92	Рус һәм татар телләре өчен уртак сүзләр. Су астында ниләр бар?	1	Рус һәм татар телләре өчен уртак сүзләр турында аңлатма бирү, сөйләм ситуациясенә туры килгән репликаларны әйтергә күнектерү; лексик-грамматик күнек-	Төрле һөнәр ияләренә ихтирамлы булу.	Укылган текстның эчтәлегенә бәя бирә белү.	Сорауларга телдән һәм язмача җавап бирә белү; сөйләм репликаларын дөрес формалаштыра алу.	Хаталар өстендә эш. Сүзләрне тыңлау һәм дөрес әйтү; текстны сәнгатьле итеп уку һәм эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирү; рус һәм татар телләре өчен уртак сүзләрне табып	Коммуникатив биремнәр	

			мэлэрне ныгыту.				эйтү; тиешле сүзлэрне тексттан табып, жөмлөлэрне язу; табышмакларның жавабын табып эйтү; сорауларга жавап язу һәм ситуатив репликаларны эйтү.		
Бигрәк матур жәй! – 10 сәг.									
93	ж хәрәфле сүзләр. Жәйге көннәр.	1	Ж хәрәфе кергән тамырдаш сүзләрне дәрәс әйтергә һәм язарга өйрәтү; сорау-жавап репликаларын активлаштыру. Жәйнең билгеләрен әйтергә өйрәтү.	Жәйгә соклана белү.	Күмәк эштә катнаша алу.	ж хәрәфе кергән сүзләрне дәрәс әйтә алу; жәйге табигать турында сораулар бирә һәм жавап кайтара алу.	ж хәрәфле сүзләрне тыңлау һәм кабатлау; шигырьне сәнгатьле итеп уку һәм аннан жәйнең билгеләрен табып, 10 жөмлө төзеп язу; уку һәм фигыльләрне тәржемә итү; кирәкле сүзләрне куеп, сорауларны уку һәм аларга жавап бирү; шигырьдән антонимнарны табып эйтү.	.	
94	ң хәрәфле сүзләр. Жәйге урман.	1	ң хәрәфле сүзләрне дәрәс әйтергә өйрәтү; укучыларның уку һәм бәйләнешле сөйләм күнекмәләрен ныгыту.	Дәрәс материалына кызыксынчан булу	Дәрәс жавапны эзләп таба һәм күрсәтә белү.	ң хәрәфле сүзләрне дәрәс әйтә алу; жәйге урман тормышы турында телдән сөйли алу.	ң хәрәфле сүзләрне дәрәс әйтү; текстны уку һәм , сорауларга жавап бирү; кирәкле сыйфатларны тексттан алып язу; тамырдаш сүзләрне табып эйтү; жөмлөләрне күчереп язу һәм баш кисәкләрен табып күрсәтү	Шигырьне яттан сөйләү.	
95	Артыклык дәрәжәсендәге сыйфатларны кабатлау кабатау.	1	Үзләштерелгән лексиканы һәм грамматик формаларны сөйләм калыплары, текст аша	Табигатьнең матурлыгына соклана белү.	Һава торышы турында белгәннәрне әйтә белү.	Артыклык дәрәжәсендәге сыйфатларны, төрле килешләрдәге ис-	Сүзләрне дәрәс әйтү; текстны уку, һәм бо-лыт турында сөйләү; тексттан сыйфатларны	Бо-лытлар турында диалог	

	Һава торышы.		активлаштыру; Әйләнә-тирә мохит турында сөйләшәргә күнектәрү.			емнәрне дәрәс куллана белү; әйләнә-тирә мохитне тасвирлый белү.	табып әйтү; кирәкле сүзләрне куеп язу; кушымчаларны куеп, жөмләләрне язу.	төзү.	
96	Кушма сүзләрне кабатлау. Яңгыр.	1	Кушма сүзләрнең ясалышын һәм язылышын аңлату; укылган текстның эчтәлегенә буенча сөйләшү үткәрәргә күнектәрү.	Яңгырның тереклек өчен файдалы булуын белү.	Укылган текстның эчтәлегенә бәя бирә белү.	Кушма сүзләрне сөйләмдә дәрәс куллана белү; текстны уку һәм төп эчтәлеген әйтеп бирә алу.	Кушма сүзләрне дәрәс әйтү; текст белән танышып чыгу һәм төп эчтәлеген сөйләү; куелган сораулар буенча фикер алышу; жөмләнән хәбәр һәм иясен табып әйтү; табышмакларны уку һәм жавапларын әйтү	Көнбатыш сүзенә кергән хәрефләрдән яна сүзләр ясап язу.	
97	Антонимнарны кабатлау. Жәйге каникулда.	1	Антонимнарны сөйләмдә кулланырга өйрәтү; сәнгатьле уку һәм фикер алышу күнекмәләрен үстәрү.	Жәйге каникулларга шатлана белү.	Жәйге каникуллар турында башкаларның фикерләрен ачыклай белү.	Жәйне тасвирлай, сорауларга жавап бирә белү.	Антонимнарны дәрәс әйтү; шигырьне уку һәм эчтәлегенә буенча сорауларга жавап бирү; дәрәстәге икенче шигырьне сәнгатьле итеп уку.	Сүзлек эше.	
98	Бәйләкләрне кабатлау. Серле урыннар.	1	Синонимик формаларны кабатлап үтү; серле урыннар турында әңгәмә үткәрәргә өйрәтү.	Туган якның табигать байлыктарына соклана белү.	Татар һәм рус телендәге предлогларны һәм бәйләкләрне чагыштыра алу.	Актив лексиканы һәм грамматик формаларны сөйләмдә кулланып, татар жөмләсә үзгәртә белү.	Синонимнарны дәрәс әйтү; текстны уку һәм эчтәлегенә буенча сорауларга жавап бирү; фикер алышу; кирәкле кушымчаларны куеп, жөмләләрне язу, тәржемә эше.	Шигырьне яттан сөйләү.	
99	Хәзерге заман хикәя фигураларны кабатлау. Балык тоту.	1	Хәзерге заман хикәя фигураларны сөйләмдә кулланып күнекмәләрен үстәрү. Жәйге шөгильләр турында әңгәмә корырга күнектәрү.	Сөйләшү барышында үзара аңлашуга ирешә алу.	Дәрәс жавапны эзләп таба һәм күрсәтә белү.	Сөйләмне лексик һәм грамматик яктан дәрәс оештыра алу.	Хәзерге заман хикәя фигураларны дәрәс әйтү; текстны уку һәм сорауларга жавап бирү; фикер алышу; жөмләләрне кирәкле сүзләрне өстәп язу; сүзгәзмәләр төзеп	Тест..	

							эйтү; юнөлөш килешендөгө сүзлэрне уку һәм ясалышын аңлату.		
100	Тамырдаш сүзләр. Жэйге шөгылльләр.	1	Тамырдаш сүзлэрне кабатлау; бэйлэнешле сөйләм үстөрү күнекмэлэрен ныгыту. Жэйге шөгылльлэр турында фикер алышырга өйрөтү.	Жэйге шөгылльлэргэжыкык-сынучан булу.	Парларда һәм төркемдә эшли белү.	Тамырдаш сүзлэрне куллана белү; укылган шигырьнең эчтәлеге буенча фикер алыша алу; текст төзи белү.	Тамырдаш сүзлэрне дөрөс эйтү; шигырьне уку һәм эчтәлеге буенча сорауларга жавап бирү; шигырждән 1 заттагы фигылльлэрне язып алу; тиешле кушымчаларны куеп. сүзтезмэлэрне язу; жөмлэлэрне дэвам итеп уку; текстка исем кую.	Жэйге шөгылльлэр турында кечкенә хиккя язу.	
101	Йорт кошлары һәм хайваннары атамалары.	1	Тезмә һәм парлы исемнэрнең кулланылышын кабатлау. Йорт кошлары һәм хайваннары атамаларын сөйлэмдә кулланырга күнектерү.	Йорт кошлары һәм хайваннарына игътибарлы булу.	Кошлар һәм хайваннар турындагы белемнэрне тормышта куллана алу.	Йорт кошларының һәм хайваннарының атамаларын дөрөс эйтә белү, аларны сөйлэмдә куллана алу.	Йорт кошлары һәм хайваннарының атамаларын дөрөс эйтү; текстны уку һәм эчтәлеге буенча сорауларга жавап жиру; йорт хайваннары атамаларын парлап язу; эйтэмнэрне уку һәм мэгънэлэрен аңлату; кирәкле кушымчаларны куеп, шигырьне күчереп язу; сынамышларны тәржемә итү.	Контроль диктант язу.	
102	Үзләштергән белемнэрне гомумиләштерү.	1	Үзләштерелгән лексик – грамматик белемнэрне гомумиләштереп кабатлау, яна сөйләм ситуациялэрэндә алардан файдалану.	Сыйныфташларның жавабын тыңлый һәм үз фикереңне эйтә белү.	Алган белемнэрдән сөйлэмдә файдалана алу.	Телдән аралашуда катнаша алу, укылган текстның эчтәлегенә карата үз фикереңне белдерә һәм сорауларга жавап бирә алу..	Хаталар өстендә эш. Коммуникатив биремнэрне үтәү.		

**РУС ТЕЛЕНДӘ УРТА (ТУЛЫ) ГОМУМИ БЕЛЕМ БИРҮ МӘКТӘПЛӘРЕНЕҢ
РУС ТӨРКЕМЕНДӘГЕ 5 НЧЕ СЫЙНЫФ УКУЧЫЛАРЫ ӨЧЕН
ТАТАР ТЕЛЕ БУЕНЧА БЕЛЕМ БИРҮ ПРОГРАММАСЫ**

Дәрәслек: Хәйдәрова Р.З. Татар Теле. 5 сыйныф: рус телендә гомуми белем бирү оешмалары өчен дәреслек. – Казан: «Татармультфильм», 2014.

Аңлатма язуы

5 нче сыйныфлар өчен татар теленнән эш программасы Россия Федерациясендәге һәм Татарстан Республикасындагы мәгарифкә кагылышлы хокукый-норматив актларга һәм федераль дәүләт стандартларына нигезләнеп төзелде:

1. Россия Федерациясенең “Мәгариф турында”гы Законы (Федеральный закон от 29.12.2012 273-ФЗ “Об образовании в Российской Федерации”).
2. Татарстан Республикасының “Мәгариф турында”гы Законы (Закон Республики Татарстан “Об образовании” № 68-ЗРТ от 22 июля 2013 года, статья 8).
3. Россия Федерациясенең “Россия Федерациясе халыктелләре турында”гы 126-ФЗ нчы номерлы Законы (24.07.1998).
4. РФ Мәгариф һәм фән министрлыгы приказы, 30 нчы август, 2013 нче ел №115 (“Об утверждении Порядка организации и осуществления образовательной деятельности по основным общеобразовательным программам – начального общего, основного общего и среднего общего образования”).
5. “Татарстан Республикасының халык телләре турында” Законы (Закон Республики Татарстан от 08.07.1992 № 1560-ХП (ред. от 03.03.2012г.) “О государственных языках Республики Татарстан и других языках в Республике Татарстан”).
6. “Татарстан Республикасы дәүләт телләре һәм Татарстан Республикасында башка телләр турында” Татарстан Республикасы Законы, 2004нче ел, 1нче июль.
7. “2014-2020 нче елларга Татарстан Республикасы дәүләт телләрен һәм Татарстан Республикасында башка телләргә саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы дәүләт программасы”, 2013 нче ел, 25 нче октябрь, 794 нче карар.
8. Төп гомуми белем бирүнең Федераль дәүләт белем бирү стандарты (Россия Мәгариф һәм Фән министрлыгында 2010 нчы елның 17 нче декабрь боерыгы 1897 нче номер белән расланган, РФ Юстиция Министрлыгында 19644 нче регистрацион номеры белән 2011нче елның 1 нче февралендә теркәлгән).
9. Татарстан Республикасында 2012-2020 нче елларда фән һәм мәгариф үсеше турында “Дәүләт программасы”.
10. 2010-2015 нче елларда Татарстан Республикасында мәгарифне үстерү стратегиясе “Киләчәк” программасы.

5 нче сыйныф өчен "Татар теле " курсының эш программасы Федераль дәүләт белем бирү стандартларының таләпләренә туры китереп, Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан рөхсәт ителгән Татарстан Республикасы Мәгариф һәм Фән министрлыгы тарафыннан тәкъдим ителгән “Урта (тулы) гомуми белем бирү мәктәбендә рус телле балаларга татар телен коммуникатив технология нигезендә укыту программасы”, (төзүче-авторлары: Р.З. Хәйдәрова, Р.Л. Малафеева. - Казан, 2014.), 5 нче сыйныф өчен Р.З.

Хәйдарова тарафыннан эшлэнгән (Казан: “Татармультфильм”, 2014.) Татарстанның Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан тәкъдим ителгән дәреслеккә нигезләнеп төзелде.

Дәреслек: Татар теле. 5 сыйныф: рус телендә гомуми белем бирү оешмалары өчен дәреслек. – Казан: “Татармультфильм”, 2014.

Рус балаларына татар телен укытуның төп максаты

Рус балаларына татар телен укытуның төп максаты - гамәли максат: телне аралашу чарасы буларак үзләштерү өчен, укучыларга гаилә-көнкүрешкә, уку хезмәтенә бәйле сөйләм ситуацияләре кысаларында белем бирү һәм күнекмәләрен үстерү.

Бурычлары:

- Укучыларда татар сөйләмен тыңлап аңлау күнекмәләрен булдыру.
- Диалогик һәм монологик сөйләм күнекмәләрен үстерү.
- Дәрәс язу һәм язма сөйләм күнекмәләрен булдыру.
- Төрле жанрдагы татар текстларын аңлап укуга өйрәтү.
- Татар теленең фонетик, орфоэпик, лексик, грамматик нигезләрен һәм үзенчәлекле тел күренешләрен гамәли үзләштерү.
- Татар теле дәресләрендә, белем бирү белән бергә, **тәрбияви бурычны** да үтәү мөһим.
- Аңа ирешү өчен, татар сөйләм этикеты үрнәкләрен кулланып, әңгәмә корырга, фикер йөртәргә, хәбәр итәргә күнектерү.
- Татар дөньясына караган милли традицияләр, ризыклар, бәйрәмнәр, уеннар, халык авыз ижаты үрнәкләре белән таныштыру һәм татар әдәбияты, сәнгате, мәдәнияте турында мәгълүмат җиткерү.

Белем дәрәжәсенә таләпләр:

- сорауны формалаштыра белү һәм тулы җавап бирә белү;
- дәреслектә бирелгән тематик кысаларда татарчадан – русчага, русчадан – татарчага тәрҗемә итә белү;
- күчереп язу (*уку елы башында 50 сүзле текст (язма күләме – 55-60 сүз), уку елы ахырында 60 сүзле текст*);
- фикер йөртү элементлары кертәп, эзәр план буенча бирелгән диалог, монолог язу
- изложение язу;
- эчтәлекне аңлап, тиешле тизлектә, дәрәс уку: уку елы башында – 70-80 сүз; уку елы ахырында – 80-90сүз;

Күнекмәләргә таләпләр:

Гомуми белем мәктәбендә татар теле дәресләре укучыларның сөйләм телен үстерүгә юнәлтелә, бу исә аларның **тыңлап аңлау, сөйләү һәм сөйләшү, уку, язу һәм язма сөйләм күнекмәләрен формалаштыруны** үз эченә ала.

- **тыңлап аңлау** – аерым авазларны, ижек калыпларын, сүзләр, сүзтезмәләр, жөмлөләрне, бәйләнешле текстларны ишетеп, мәгънәләрен һәм эчтәлекләрен аңларга өйрәтү;
- **диалогик сөйләмгә өйрәткәндә**, укучыларның көндәлек тормышын чагылдыра торган табигый темаларга сөйләшүләрен формалаштыру;
- **монологик сөйләмгә өйрәткәндә** аерым кешеләрне, әйберләрне табигать күренешләрен, хайваннарны тасвирлауга, сыйныф, мәктәп, авыл, шәһәр тормышы

- h. б. турында хәбәр итүгә, укылган (тыңланган) текстның эчтәлеген план буенча сөйләп бирү күнекмәләрен формалаштыру;
- **укуга өйрәткәндә**, татар хәрәфләрен танып, алар белдергән авазларны дәрәс әйтү, дәрәсләктәге текстларны сәнгатьле итеп, йөгәрек һәм аңлап уку күнекмәләре булдыру;
- яңа сүзләргә сүзлектән табу;
- **язуга өйрәткәндә**, сүзләргә ижекләргә бүлү, юлдан юлга дәрәс күчәргә кагыйдәләрен үзләштерү, сөйләмдә актив кулланыла торган сүзләргә орфографик дәрәс язу күнекмәләрен үстәрү;
- **язма сөйләмгә өйрәткәндә**, терәк сүзләр, сүзтезмәләр һәм үрнәк жөмләләргә нигезләнәп, өйрәнелә торган лексик тема яки бирелгән ситуация буенча жөмләләр яза белү.

Укучыларда **фонетик күнекмәләр** булдыру өчен, түбәндәгеләргә игътибар итү мөһим: татар теленә генә хас булган авазларның әйтелешен үзләштерү; татар һәм рус телләрендә уртақ булган, ләкин әйтелешләре белән аерылган авазларны чагыштырып өйрәнү; авазларны сүзләрдә, сүзтезмәләрдә, жөмләләрдә, бәйләнешле сөйләмдә дәрәс әйтүгә ирешү. Бу төр күнекмәләр булдыру өстәндә эзлекле эшләү генә укучыларның сөйләмәндәге фонетик хаталарны бетерергә мөмкинлек бирә.

Укучыларның **лексик күнекмәләрен** үстәрү өчен, сүзләргә әйтелешен, язылышын, мәгънәсен, ясалышын, башка сүзләр белән бәйләнешен, сөйләмдә кулланышын үзләштерү шарт. Моның белән беррәттән, татар һәм рус сүзләргә мәгънә ягыннан аермаларын күрсәтеп бару да, рус телендә эквивалентлары булмаган сүзләргә аңлатып бирү дә сорала.

Укучыларның **грамматик күнекмәләрен** үстәрү – төрле сүз төркемнәренә морфологик формалары, ясалышлары белән таныштыру, сүзләргә жөмләдә үзара бәйләнеш чараларын үзләштерү һәм кагыйдәләрен белү дигән сүз. Татар телен икенче тел буларак укытканда, лексик-грамматик материалны синтаксик нигездә үзләштерү принцибына таянып эш итү кирәк, чөнки сүзләр башка сүзләр белән бәйләнештә булганда гына, жөмлә, гомумән, сөйләм барлыкка килә.

Укыту фәненең уку планында тоткан урыны

5 нче сыйныфта телне гамәли үзләштерү нәтижәсендә укучыларда татар теленә күп мәдәниятле дөньядагы роле һәм мөһимлегә турында күзаллаулар формалаша. Татар мәдәниятенә укучылар өчен булган катламы белән танышу башка мәдәниятләргә карата ихтирам хисе уята, укучыларга үз мәдәниятләрен дә тирәнрәк аңларга һәм объектив бәяләргә мөмкинлек бирә.

Укыту планында каралганча, татар теле дәрәсләре өчен эш программасы атнага 3 сәгать исәбеннән, елга 102 сәгатькә төзелде.

Укытуның көтелгән нәтижәләре

Шәхескә кагылышлы нәтижәләр:

- шәхесара һәм мәдәниятара аралашуда татар теленә карата ихтирамлы караш булдыру һәм аны яхшы өйрәнү теләгә тудыру;
- әхлакый кагыйдәләрдә ориентлашу, аларны үтәүнең мәжбүрилеген аңлау;
- әдәби әсәрләрдәге төрле тормыш ситуацияләренә һәм геройларның гамәлләренә гомүмкешлек нормаларыннан чыгып бәя бирү;
- “гаилә”, “туган ил”, “мәрхәмәтлелек”, төшенчәләрен кабул итү, укучыда “башкаларга карата түземлелек, кайгыртучанлык”, “кеше кадәрен белү” кебек хисләр формалашу.

Метапредмет нәтижеләре:

Төп гомуми белем бирү баскычында татар теле һәм әдәбиятын укыту, танып белү чарасы буларак, укучыларның фикер йөртү, интеллектуаль һәм ижади сәләтләрен үстерүгә, шулай ук, реаль тормышта туган проблемаларны хәл итү өчен кирәк булган универсаль уку гамәлләрен (танып белү, регулятив, коммуникатив) формалаштыруга хезмәт итә.

Укучыларда мәгълүмати жәмгыятьтә яшәү һәм эшләү өчен кирәкле күнекмәләр үстерелә. Укучылар текст, күрмә-график рәсемнәр, хәрәкәтле яисә хәрәкәтсез сурәتلәр, ягъни төрле коммуникацион технологияләр аша тапшырыла торган мәгълүмати объектлар белән эшләү тәҗрибәсе ала; презентацион материаллар әзерләп, зур булмаган аудитория алдында чыгыш ясарга өйрәнә; укучыларда, компьютер яисә МКТнең башка чаралары белән эш иткәндә, сәламәтлеккә зыян китерми торган эш алымнарын куллана алу күнекмәләре формалаша.

Танып-белү гамәлләре:

- фикерләүне үстерү белән бәйлә психик функцияләр: логик фикерләү, сәбәп-нәтижә бәйләнешләрен табу, индуктив, дедуктив фикерли белү;
- ижади һәм эзләнү характерындагы проблеманы билгеләү, аларны чишү өчен алгоритм булдыру;
- объектларны чагыштыру, классификацияләү өчен уртак билгеләрне билгеләү;
- төп мәгълүматны аеру, укылган яки тыңланган мәгълүматның эчтәлегенә бәя бирә белү;
- тиешле мәгълүматны табу өчен, энциклопедия, белешмәләр, сүзлекләр, электрон ресурслар куллану.

Регулятив гамәлләр:

- дәрәскә кирәкле уку-язу әсбапларын әзерли һәм алар белән дәрәс эш итә белү;
- дәрәстә эш урынын мөстәкыйль әзерли белү һәм тәртиптә тоту күнекмәләрен үстерү;
- уку хезмәтендә үзгә максат куя, бурычларны билгели белү;
- эш тәртибен аңлап, уку эшчәнлеген оештыра, нәтижәле эш алымнарын таба белү;
- уку эшчәнлегенә нәтижәләрен контрольгә ала белү;
- билгеләгән критерийларга таянып, эш сыйфатына бәя бирә белү;
- укудагы уңышларның, уңышсызлыklarның сәбәбен аңлай, анализлый һәм, кирәк булганда, төзәтмәләр кертә белү;
- ихтыяр көчә, максатчанлык, активлык кебек сәләтләренә формалаштыру.

Коммуникатив гамәлләр:

- әңгәмәдәшеңнең фикерен тыңлай, аңа туры килерлек җавап бирә белү;
- әңгәмәдәшең белән аралашу калыбын төзү;
- аралаша белү сәләтен үстерү (аралашучанлык, хислелек, эмпатия хисләре);
- парларда һәм күмәк эшли белү;
- мәгълүматны туплау өчен, күмәк эшчәнлектә катнашу;
- әңгәмәдәшең белән сөйләшүне башлай, дәвам итә, тәмамлай белү.

Предмет нәтижеләре:

- укучыларның коммуникатив компетенциясен (аралашу осталыгын) үстерү, ягъни татар телендә сөйләшүчеләр белән телдән яки язмача аралашу күнекмәләре булдыру;

- коммуникатив бурычлар куя һәм хәл итә белү, адекват рәвештә арашуның вербаль һәм вербаль булмаган чараларыннан, сөйләм этикеты үрнәкләрәннән файдалана алу, итагатыле һәм киң күнелле әңгәмәдәш булу;
- “Татар теле һәм әдәбияты” предметына карата уңай мотивация һәм тотрыклы кызыксыну булдыру һәм шулар нигезендә белем алуның алдагы баскычларында татар телен уңышлы үзләштергә шартлар тудыру.

Курсның эчтәлегә

1. Ялгызлык һәм уртаклык исемнәре.
2. Тартым һәм килеш белән төрләнган исемнәрнең берлек һәм күплек сандагы кушымчаларын аера белү.
3. Тамыр, кушма парлы, тезмә исемнәрнең ясалышы, аларның сөйләмдә куллануын кабатлау.
4. Исемнәргә кушымчалар ялгану тәртибе.
5. Сыйфат дәрәжәләре белән таныштыру, аларны сөйләмдә куллану.
6. Микъдар, тәртип, жыю саннарын аера белү.
7. Мин, син, ул зат алмашлыкларының, төшем килешләрендә сөйләмдә куллана белү.
8. Зат алмашлыкларының урын-вакыт килешендә сөйләмдә куллану.
9. Хәзерге заман хикәя фигыльнең барлыкта һәм юклыкта зат-сан белән төрләнеше.
10. Билгеле үткән заман хикәя фигыльнең барлыкта һәм юклыкта зат-сан белән төрләнеше.
11. Билгесез үткән заман хикәя фигыльнең барлыкта зат-сан белән төрләнеше белән танышу.
12. Боерык фигыльнең барлыкта һәм юклыкта 2нче затта төрләнешен сөйләмдә куллану.
13. Фигыльнең инфинитив формасын сөйләмдә куллану.
14. Фигыльнең инфинитив формасын модаль сүзләр (кирәк, кирәкми, ярый, ярамый, телим) белән сөйләмдә куллану
15. **Чөнки, ләкин** теркәгечләрен сөйләмдә куллану.
16. **Өчен, шикелле** бәйләкләр, **ян, өс, ас** бәйлек сүзләрен сөйләмдә куллану.
17. Кереш сүзләренә (**минемчә, синеңчә, әлбәттә, кызганычка каршы, бәхеткә каршы, киресенчә, минем фикеремчә**) сөйләмдә куллану.

Тематик планлаштыру

Тематик эчтәлек, сәгатьләр саны	Тема буенча предмет нәтижәсе, коммуникатив максат
Без мәктәптә (27 сәг.) Дәресләр расписаниесе, дәресләр эзерләү, өй эше эшләү. Билгеләр. Уку-язу эсбаплары, аларны тәртиптә, саклап тоту. Китапханәдә.	Уку-язу эсбапларының барлыгын, юктыгын, санын, кирәклеген хәбәр итә белү (сорау), үзгә сорап алу, иптәшенә тәкдим итә белү. Беренче сентябрь - Белем бәйрәме турында сөйли белү. Дәресләр расписаниесе буенча нәрсә эшләгәнне әйтә белү. Өй эшен эзерләү, эзерләмәүнең сәбәбен әйтә белү. Ни өчен яхшы, начар билгеләр алу турында сөйләшү. Уку-язу эсбаплары, аларны саклап тоту турында киңәш бирә белү. Китапханәдән кирәкле китапларны сорап ала белү
Мин – өйдә булышчы (34 сәг.) Без эти-энигә булышабыз. Өйдәге эшләр. Без бергә эшлибез. Өй хезмәте өчен	Үзгәң көндәлек режимың турында сөйли белү. Вақытны сорый, әйтә белү. Өйдә эшләгән эшләрне әйтә, сорый, куша белү. Эш эшләргә риза булуыңны, булмавыңны белдерү. Өй эшләрендә үзгә булышырга, ярдәм итәргә сорый, нәрсә эшләргә кирәк

рәхмәт белдерү һәм мактау. Кем эшләми - шул ашамый.	икәнән эйтә белү. Кибеткә барырга куша, нәрсә алырга икәнән эйтә, сорый белү. Өйдәге эшләрне эшләргә киңәш бирә, яхшы эшләр өчен мактый белү. Өйдәге хезмәттә катнашуга карап, кешеләргә бая бирә белү
Дуслар белән күңелле (26 сәг.) Минем дустым бар. Дус була белү сыйфатлары. Дуслар белән итәгатъле сөйләшү. Дуслар, өлкәннәр белән телефоннан сөйләшү әдәбе. Дуслар белән туган көн үткәрү. Кибеттән ризыклар алу. Табын эзерләү. Табын янында үз-үзеңне тоту	Дустыңның барлыгын, кемнәр белән дус икәнәңне, аларның нинди булуын эйтә белү. Кайда, кайчан дуслашкан, дусның нинди булуын, бергә нишләгәнне сөйли белү. Чын дусның авыр хәлдә калдырмавын, бер-береңә ярдәм итү турында сөйләшү. Дусларны телефоннан уйнарга чакыра, туган көнгә итагәтле чакыра белү. Дуслар белән туган көнгә эзерләнү, кибеттән ризыклар алу, кибетче белән сөйләшә белү. Татар халык ашларын, нәрсәләр ярату, яратмауны эйтә белү. Табын эзерләү турында сөйләшү. Табын янында үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен сөйли белү
Дүрт аяклы дусларыбыз (8 сәг.) Дүрт аяклы дусларның токымнары, кыяфәтләре, гадәтләре.	Дүрт аяклы дусларыбызның токымнары, кыяфәтләре, гадәтләре турында сөйләшә белү. Этләр турында кызыклы мәгълүмат эйтә белү.
Без спорт яратабыз (7 сәг.) Тән әгъзалары. Табибта. Сәламәт булу кагыйдәләре. Спорт белән шөгыйльләнү	Тән әгъзаларының исемнәрен, нәрсә авыртыуын, авыртмавын табибка эйтә, сорый белү. Спорт төрләрен аера, үзеңнең нинди спорт төрен яратканыңны, нинди спорт түгәрәгенә йөргәнәңне, физкультура дәресендә нәрсә эшләгәнәңне эйтә белү. Сабантуйдагы милли уеннарны эйтә, Сабантуйга бару, катнашу турында сөйләшү

Укытуның материал-техник һәм мәгълүмати тәэмин ителеше

1. Татарстан Республикасы Мәгариф һәм Фән министрлыгы тарафыннан расланган “Рус мәктәпләрендәге рус телендә сөйләшүче балаларга татар телен һәм әдәбиятын укыту гомуми белем бирүнең дөүләт стандарты”.
2. Татарстан Республикасы Мәгариф һәм Фән министрлыгы тарафыннан тәкъдим ителгән “Төп гомуми белем бирү мәктәбенәң рус телендә сөйләшүче балаларга татар телен һәм әдәбиятын коммуникатив технология нигезендә укыту программасы”, төзүче-авторлары: Р.З. Хәйдәрова, Р.Л. Малафеева. – Казан, 2014.
3. Хәйдәрова Р.З., Әхмәтжанова Г.М. Рус телендә төп гомуми белем бирү оешмаларында татар теле укыту. 5нче сыйныф (Укытучылар өчен методик кулланма). – Казан, “Татармультфильм”, 2014.
4. Хәйдәрова Р.З., Әхмәтжанова Г.М. Гомуми белем бирү оешмаларында рус телле балаларның татар теленнән белемнәрен контрольгә алу буенча биремнәр жыентыгы. – Яр Чаллы, 2014.
5. Харисов Ф.Ф. Татар телен чит тел буларак өйрәтүнең фәнни-методик нигезләре. – Казан, “Мәгариф”, 2008.

Өстәмә әдәбият

1. Рус телендә сөйләшүче балаларга татар теле укыту, 5нче сыйныф. Авторлары: Р.З.Хәйдәрова, Л.Ә. Гыйниятуллина, Г.И.Газизуллина. – Казан, “Татармультфильм”, 2014.
2. Фатыйхова Р.Н. Татар теленнән диктантлар, контроль эшләр, тестлар. – Казан, “Гыйлем” нәшрияты, 2009.
3. Насибуллина Р.Н. “Татарский язык в таблицах и схемах для русскоязычных учащихся начальных классов”. – “Мәгариф” нәшрияты, 2007.
4. Максимов Н.В. “Урта мәктәптә татар теле укыту: Фонетика. Морфология.”Укытучылар өчен методик кулланма. – Казан: “Мәгариф” нәшрияты, 2004.

5. “Фән һәм мәктәп”, “Мәгариф” журналлары, “Мәгърифәт”, “Ачык дәрәс” газеталары.

Мәгълүмат чыганакалары

<http://www.ed.gov.ru>
 Белем бирү буенча федераль агентлык
<http://www.apkrpro.ru> РФ мәгариф хезмәткәрләренең квалификациясен күтәрү һәм профессиональ әзерләү академиясе
<http://www.lexed.ru> Федеральний центр образовательного законодательства
<http://www.rustest.ru> Федераль тест үткәрү үзәге
<http://www.tatedu.ru> ТР Мәгариф һәм фән министрлыгы
<http://www.edu.kzn.ru> ТР Мәгариф һәм фән министрлыгы Белем порталы
<http://www.mon.tatar.ru>
<http://www.shoolexpo.ru>
<http://.belem.ru>
<http://.tatar.ru> ТР рәсми серверы
<http://.Tat.Tatar-inform.ru> ТР мәгълүмат агентлыгы
<http://.intertat.ru> ТР электрон газетасы
<http://.xat.ru> Татар хат алышу хезмәте
<http://.suzlek.ru> on-line русча сүзлек
<http://.Kitarxane.at.ru> татар телендәге әдәби әсәрләр китапханәсе
<http://.Tatar.com.ru> татар теле сүзлекләр һәм үзәйрәткечләр
<http://.Tatarca.boom.ru> татарча текстлар
<http://.tataroved.ru> Татар тарихы: төрки – татар дөнъясы
<http://.selet.ru> “Сәләт” яшьләр
<http://.Kitarxane.at.ru> татар телендәге әдәби әсәрләр китапханәсе
<http://.Tatarca.boom.ru> татарча текстлар

Программа материалының бүленеше

	1 нче чирек	2 нче чирек	3 нче чирек	4 нче чирек	еллык
Дәрәс	27	21	30	24	102
Теманы өйрәнү	23	17	26	19	85
Изложение	1		1		2
Сочинение		1	1	1	3
Контроль эш	2	1	1	1	5
Мөстәкыйль эш				1	1
Дәрәснәң берничә минутында үткәрелгән эшләр					
Биремле диктант		1		1	2
Сүзлек диктанты	1	1	1	1	4

Календарь-тематик план ¹

№	Дәрес темасы	Дәрес тибы	Төп эчтәлек	Планлаштырылган нәтижеләр			Укучылар эшчәнлегә төре	Контроль төре	Үткәру вакыты	
				шәхескә кагылышлы нәтижеләр	метапредмет нәтижеләре	предмет нәтижеләре			план	фактик
Без мәктәптә - 27 сәгать										
1	Яңа уку елы котлы булсын!	ЛКК	Исәнләшү, сабуллашу, яхшы теләкләр әйтү өчен кулланыла торган сүзләр, син алмашлыгын юнәлеш һәм төшем килешләрендә куллану	Күршең белән хезмәттәшлек итү, аны бәйрәм белән котлау	Алдагы уку елында алган белемнәрне дәрестәгә ситуацияләрдә урынлы куллану	Өлкәннәр һәм кечкенәләр белән исәнләшү, сабуллашу кагыйдәләре. Бәйрәм белән котлый, бер-береңә комплимент әйтә белү	Схема буенча жөмлөләр төзү			
2	Исәнләшү кагыйдәләре.	Д/МС	Исәнләшү, сабуллашу, бер – береңә комплимент әйтү өчен кулланыла торган сүзләр	Күршең белән хезмәттәшлек итү.	Исәнләшү, сабуллашу, котлау сүзләрен сөйләмдә куллана белү	Белем бәйрәме турында әңгәмә кора белү. Белем бәйрәме турында сөйләү.	Үз хезмәтеңне оештыра белү			
3	“Мәктәптә” темасына караган лексик-грамматик материал.	ЛКК	Уку-язу әсбапларының барлыгын, юклыгын, кайда икәнлекләрен әйтә белү, үзенә сорый белү	Мәктәпкә, белем алуға карата ихтирамлы карашта булу, белем алуға кызыксыну уяту	әңгәмәдәшен белән сөйләшүне башлый, дәвам итә, тәмамлый белү	Уку-язу әсбапларының барлыгын, юклыгын, кайда икәнлекләрен әйтә белү, үзенә сорый белү	Парларда эшли белү			
4	Исемнәрнең килеш белән төрләнеше.	ЛГКК	Мин, син алмашлыкларын юнәлеш һәм төшем килешләрендә куллану, исемнәрнең килеш белән төрләнешен кабатлау	дәрескә кирәкле уку-язу әсбапларын эзерләү һәм аларга сакчыл караш булдыру	Үзләштерелгән белемнәрне тормыштагы вакыйгаларда куллану өчен файдалану	Мәктәптә белем бәйрәме турында сөйли белү. Парлап һәм төркемнәрдә эшләү.	Лексик минимумны телдән тикшерү. Схема буенча жөмлөләр төзи белү	Практик эш		

¹ Укыту-методик тәэмин итү буларак укытучы календарь-тематик планын бирә ала

5	“Мәктәптә Белем бәйрәме” текстындагы лексик-грамматик материал.	ЛКК	Белем бәйрәме турында әңгәмә оештыру. Бәйрәм турында сөйләшү. Темага кагылышлы лексика өстендә эшләү	шәхесара һәм мәдәниятара аралашуда татар теленә карата ихтирамлы караш булдыру һәм аны яхшы өйрәнү теләге тудыру	Логик фикерләүне үстерү, сәбәп-нәтижә бәйләнешләрен таба белү	Мәктәптә белем бәйрәме турында сөйли белү. Россиянең, Татарстанның дәүләт гимны турында сөйләшү	Фронталь әңгәмә, индивидуаль тикшерү			
6	Мәктәптә Белем бәйрәме.	Д/МС	Текст өстендә эш, биремнәр үтәү	әхлакый кагыйдәләрдә ориентлашу, аларны үтәүнең мәжбүрлеген аңлау	Үзләштерелгән белемнәрне тормыштагы вакыйгаларда куллану өчен файдалану	Тема буенча әңгәмәдәшеңнең фикерен тыңлый, аңа туры килерлек җавап бирә белү	Мөстәкыйль эшли белү			
7	Сүзлек диктантагы. Исемнәрнең килеш белән төрләнеше.	ЛКК	Исемнәрнең килеш белән төрләнеше кабатлау, аны ныгытуга биремнәр үтәү	“башкаларга карата түземлек, кайгыртучанлык хисләре формалаштыру	әңгәмәдәшең белән сөйләшүне башлый, дәвам итә, тәмамлый белү	Исемнәрнең күплек санда тартым белән төрләнеше сөйләмдә дөрес куллану	Сүзлек диктантагы язу. Парларда эшли белү	Сүзлек диктантагы		
8	Исемнәрнең берлек санда тартым белән төрләнеше.	ГКК	Исемнәрнең берлек санда тартым белән төрләнеше искә төшерү. Язма эш, хата, хаталы, хатасыз, мисал, мәсәлә сүзләрен кулланылышка керту	кагыйдәләрен, күрсәтмәләрен истә тотып әдәпле аралаша белү сәләтен үстерү	Үрнәк буенча парлап эшләү, сорауларга җавап бирү, гомуми нәтижә чыгару	әңгәмәдәшеңнең фикерен тыңлый, аңа туры килерлек җавап бирә белү	Күнегүләр эшли алу, күрсәтмәләле ктән файдалана белү			
9	Тартымлы исемнәрнең сөйләмдә кулланылышы.	Д/МС	Тартымлы исемнәрне сөйләмдә дөрес куллану	Сыйныфташларына карата ихтирамлы карашта булу	Тема буенча аралаша белү сәләтен үстерү	“Минем мәктәбемдә” төзелмәсен сөйләмдә дөрес куллану	Парларда эшли белү, диалоглар төзү			
10	Исемнәрнең күплек санда тартым белән төрләнеше.	ГКК	Исемнәрнең күплек санда тартым белән төрләнеше белү.	Сыйныфташларына карата ихтирамлы карашта булу	Аерым фикерләрен исбатлый яки кире кага белү, тормыш	Исемнәрнең күплек санда тартым белән төрләнеше сөйләмдә дөрес куллану	Таблица белән эшли белү			

					тәжрибәсен куллану					
11	Кереш контроль эш	ЛГКТ	Алган белемнәрне куллануны тикшерү, аны куллануга контроль эш	әхлакый кагыйдәләрдә ориентлашу, аларны үтәүнең мәжбүрилеген аңлау	уку эшчәнлеге нәтижеләрен контрольгә ала белү	Өйрәнелгән лексиканы һәм грамматиканы кулланып, тарату материаллары белән мөстәкыйль эшләү	мөстәкыйль эшләү	контроль эш		
12	Хаталар өстендә эш. Боерык фиғыль.	ЛГКФ	Хаталар өстендә эш, боерык фиғыльнең белдерелүе турында сөйләшү. Аларны кулланып, жөмлөләр төзү өстендә эш.	боерык фиғыльләрне кулланып, әдәпле аралаша белү	ижади һәм эзләнү характерындагы проблеманы билгеләү, аларны чিশү өчен алгоритм булдыру	боерык фиғыльләрне сөйләмдә куллана белү, шигырьне сәнгатьле уку, эчтәлеген сөйли белү	Хаталар өстендә эш, сәнгатьле уку, аутентив материал белән эшли белү			
13	Боерык фиғыльнең зат-сан белән төрләнеше.	ГКФ	Боерык фиғыльнең зат-сан белән төрләнешен бирү	кагыйдәләрне, күрсәтмәләрне истә тотып, боерык фиғыльләрне кулланып, әдәпле аралаша белү сәләтен үстерү	әңгәмәдәшәңнең фикерен тыңлый, аңа туры килерлек жавап бирә белү	“Әйт әле”, “әйтче”, “әйтегез әле” төзелмәләре	Схема буенча жөмлөләр төзи белү			
14	Әдәпле сөйләм формалары.	Д/МС	“Әйт әле”, “әйтче”, “әйтегез әле” төзелмәләрен сөйләмгә кергү	әдәпле аралашу күнекмәләре булдыру	әңгәмәдәшәң белән сөйләшүне башлай, дәвам итә, тәмамлай белү	Өйрәнгән лексика буенча жөмлөләр төзи белү	Парларда эшли белү			
15	Исемнәрнең ясалышы.	ЛКФ	Исемнәрнең ясалышы турында төшенчә бирү, материалны ныгыту өстендә эш. Тема буенча лексик минимум белән танышу	Китапка карата сакчыл караш булдыру һәм китап укуга кызыксыну уяту	Үрнәк буенча парлап эшләү, сорауларга жавап бирү, гомуми нәтижә чыгару	Тамыр һәм ясалма исемнәрне аера белү. Ясалма исемнәрне дәрәс тәржемә итү, сөйләмдә урынлы куллану	Таблица белән эшли белү			

16	Китап-минем дустым, киңәшчем.	Д/МС	Х. Шабановның "Китап" шигыре белән танышу, ситуатив күнегүләр эшләү	Китапны кадерләү, аның киңәшче, дус икәнлегенә басым ясау	Үрнәк буенча парлап эшләү, сорауларга җавап бирү, гомуми нәтижә чыгару	Китапны кадерләп тоту турында киңәш бирә белү. Китапның киңәшче, дус икәннен раслап сөйли белү	Сәнгатьле уку			
17	Хәзерге заман хикәя фигыль.	ГКФ	Фигыль. Хәзерге заман хикәя фигыльнең белдерелүе турында сөйләшү. Аларны кулланып, жөмлөләр төзү өстендә эш.	"башкаларга карата түземлек, кайгыртучанлык хисләре формалаштыру	төп мәгълүматны аеру, укылган яки тыңланган мәгълүматның эчтәлегенә бәя бирә белү	Хәзерге заман хикәя фигыльләрен сөйләмдә куллана белү. Сораулар, жөмлөләр төзи һәм тәржемә итә белү	Таблица белән эшли белү			
18	Хәзерге заман хикәя фигыльнең барлык формасында зат - сан белән төрләнеше.	ГКФ	Хәзерге заман хикәя фигыльнең барлык зат-сан белән төрләнеше. Балалар өчен язылган шигырьләрдән өзекләр уку	Укучыларда матур әдәбият әсәрләрен укуга кызыксыну булдыру	Әңгәмәдә катнашу, сорауларга җавап бирү, парлап һәм төркемдә эшли белү	Хәзерге заман хикәя фигыльнең барлык формасын сөйләмдә куллана белү	Аутентив материал белән эшли белү			
19	Хәзерге заман хикәя фигыльнең юклык формасында зат - сан белән төрләнеше.	ГКФ	Хәзерге заман хикәя фигыльнең юклыкта зат-сан белән төрләнеше. Күнегүләр эшләү	Табигатькә карата сакчыл караш булдыру	Тема буенча аралаша белү сәләтен үстерү	Хәзерге заман хикәя фигыльнең юклык формасын сөйләмдә куллана белү	Язма сөйләм күнекмәләрен камилләштерү			
20	Билгеле үткән заман хикәя фигыль.	ГКК	Билгеле үткән заман хикәя фигыльләр белән танышу. Грамматик күнегүләр эшләү	Укыту-укуга карата ихтирамлы караш булдыру, укучыларны яхшы укуга өндәү	Үрнәк буенча эшләү, сорауларга җавап бирү, үзләштерелгән белемнәрен куллана белү	Билгеле үткән заман хикәя фигыльләрен сөйләмдә куллана белү. Жөмлөләр төзи һәм тәржемә итә белү	Чагыштыра һәм гомумиләштерә белү (рус һәм татар телен)			
21	"Олегның нигә кәефе юк?" тексти буенча	ЛГКК	"Олегның нигә кәефе юк?" тексти буенча лексик-грамматик	"башкаларга карата түземлек,	Логик фикерләүне үстерү, сәбәп-	Үзләштерелгән белемнәрен куллана белү.	фронталь әңгәмә			

	лексик-грамматик материал.		материал белән танышу, күнегүләр эшләү	кайгыртучанлык хисләре формалаштыру	нәтижә бәйләнешләрән таба белү					
22	“Олегның нигә кәефе юк?” тексты буенча эш.	Д/МС	“Олегның нигә кәефе юк?” тексты буенча эшләү	күршенә ярдәм итүдә танып-белү инициативасы күрсәтү	биремнәрне язма үтәү	Хикәяне сәнгатьле уку, эчтәлекне сөйли белү. Легка бәя бирә белү	Язма сөйләм күнекмәләрен камилләштерү			
23	Изложение. «Үкенеч»	ЛГКК	БСҮ Изложение язу өстендә эш.	Укуга карата ихтирамлы караш булдыру, укучыларны яхшы укуга өндәү	логик фикерләү, сәбәп-нәтижә бәйләнешләрән табу, индуктив, дедуктив фикерли белү	Ишеткәнне аңлап яза белү. Ишетеп аңлау Күнекмәләрен камилләштерү. Эзлекле сөйләү, план буенча фикерләрне туплау һәм язма формада житкерә белү	Изложение язу	Изложение		
24	Хаталар өстендә эш. Сан төркемчәләре.	ЛГКФ	Хаталар өстендә эш. Сан төркемчәләре турында белешмә бирү, саннарны куллану күнекмәләре өстендә эш, биремнәр үтәү	Әхлакый кагыйдәләрдә ориентлашу, аларны үтәүнең мәжбүрилеген аңлау	Эш тәртибен аңлап, уку эшчәнлеген оештыра, нәтижәле эш алымнарын таба белү	Саннарны язма һәм телдән сөйләмдә куллана белү, аерым фикерләрне исбатлый һәм кире кага белү	Хаталар өстендә эш			
25	Сан + исем төзелмәсе.	ГКК	Сан төркемчәләрен белү, ситуатив күнегүләр эшләү	Әхлакый кагыйдәләрдә ориентлашу, аларны үтәүнең мәжбүрилеген аңлау	Алган белемнәрне гомумиләштерергә өйрәтү	алган белемнәрне тикшерү максатыннан күнегүләр эшләү	индивидуаль тикшерү			
26	“Без мәктәптә” темасына контроль эш.	ЛГКТ	Алган белемнәрне куллануны тикшерү, аны куллануга контроль эш	әхлакый кагыйдәләрдә ориентлашу, аларны үтәүнең мәжбүрилеген аңлау	уку эшчәнлегенә нәтижәләрен контрольгә ала белү	Укчыларның фикерләү дәрәжәсен үстерү, алган белемнәрне системалаштыру	мөстәкыйль эшләү	контроль эш		
27	Хаталар өстендә эш. "Без мәктәптә"	Д/МС	Хаталар өстендә эш. Мәктәп темасына караган лексик-	“башкаларга карата түземлек,	Үз фикереңне логик эзлеклелектә	чөнки, ләкин теркәгечләрен сөйләмдә куллану,	Хаталар өстендә эш			

	бүлеген кабатлау.		грамматик материал. <i>чөнки, ләкин</i> теркәгечләр	кайгыртучанлык хисләр формалаштыру	әйтә белү, Парлап һәм төркөмнәрдә эшләү.	үзләштерелгән белемнәргә куллана белү				
Мин – өйдә булышчы- 34 сәгать										
28	“Минем иртәнге режимым” темасы буенча лексик-грамматик материал.	ЛГКК	Иртәнге режим темасы буенча лексик-грамматик материал, Л. Леронның “Хәерле иртә” шигыре белән танышу	Текст героена бая бирә белү	Әңгәмәдәшенең фикерен тыңлый белү, аралашу күнекмәләре формалаштыру	Алынган белемнәргә гамәли куллану. Шигырь героеның иртәнге режимы турында сөйли белү	Схема белән эшли белү			
29	Минем иртәнге режимым.	Д/МС	“Иртәнге режим” темасы буенча лексик-грамматик материал, ситуатив күнегүләр эшләү	<i>тәртипле, тәрбияле</i> төшенчәләрен аңлап кабул итү	Алган белемнәргә системалаштырырга өйрәтү	Көндәлек режимны сөйли белү, вакытны сорый һәм әйтә белү	Парларда эшли белү			
30	Сәгать ничә? конструкциясе.	ГКФ	Сәгать ничә? Сәгать ничәдә? сораулары. Күнегүләр эшләү	Вакыттан дәрәҗә файдалана белү	Әңгәмәдәшен белән аралашу калыбын төзү, сөйләшүне башлый, давам итә, тәмамлай белү	Сорау жөмлө формаларын модельләштерү. Төркөмнәрдә диалогик сөйләм оештыру	Төркөмнәрдә, парларда эшләү			
31	Минем көндәлек режимым.	Д/МС	Көндәлек режим турында сөйләшү, ситуатив күнегүләр эшләү	Күршенә ярдәм итүдә танып-белү инициативасы күрсәтү	Әңгәмәдәшенең фикерен тыңлай белү, аралашу күнекмәләре формалаштыру	Көндәлек режим турында сөйли белү	Мөстәкыйль эшли белү күнекмәләрен камилләштерү			
32	Сүзлек диктанты. Билгеле үткән заман хикәя фигыль.	ЛГК	Сүзлек диктанты. Билгеле үткән заман хикәя фигыльне искә төшерү. Көндәлек режим, йорт эшләре турында сөйләшү	Вакытны дәрәҗә бүлү, укучыларда хезмәткә карата уңай караш булдыру	Төркөмнәрдә өй эшләре турында сөйләшү, сөйләм күнекмәләрен ныгыту	Билгеле үткән заман хикәя фигыльләргә сөйләмдә куллана белү. Жөмлөләр төзи һәм тәржемә итә белү	Сүзлек диктанты язу. Чагыштыра һәм гомумиләштерә белү	Сүзлек диктанты		
33	Мин - өйдә булышчы.	Д/МС	Укучыларның сүзлек байлыгын арттыру	Әңгәмәдәшенә ярдәм итүдә	Уку эшчәнлеген оештыра белү,	Өй эшләрендә үзгә булышырга, ярдәм	Хикәя төзү			

				танып-белү инициативасы күрсәтү	нәтижәле эш	итәргә сорый, нәрсә эшләргә кирәген әйтә белү, тема буенча диалогка чыгу				
34	Билгеле үткән заман хикәя фигыльнең зат - сан белән төрләнеше.	ГКФ	Билгеле үткән заман хикәя фигыльнең зат – сан белән төрләнеше. Күнегүләр эшләү	Укучыларда ярдәмчеллек сыйфатлары булдыру	Әңгәмәдәшеннең фикерен тыңлый һәм үз фикеренә дәрес итеп әйтә белү	Алдагы дәресләрдә алган белемнәрне актив кулланышка кертү	Таблица белән эшли белү			
35	Сочинение. “Мин - өйдә булышчы”	МС	Өй хезмәтенә караган лексика.	Хезмәткә карата ихтирамлы караш булдыру, укучыларны эш сөяргә өндәү	тиешле мәгълүматны табу өчен, энциклопедия, белешмәләр, сүзлекләр, электрон ресурслар кулланылу	План нигезендә тыңланган текст буенча сөйли белү. Төркемнәрдә сөйләшү, гомуми нәтижә чыгару	Мөстәкыйль эшли белү	сочинение		
36	Илнур белән Рәсимнең иртәнге режимы.	ЛКФ	Илнур белән Рәсимнең иртәнге режимы турында сөйләшү	Вақытны дөрес бүлү, укучыларда хезмәткә карата уңай караш булдыру	Уку эшчәнлеген оештыра белү, нәтижәле эш күнекмәләрен ныгыту	Мәктәпкә кадәр булган вақытта укучының режимы турында сөйләшү. Төркемнәрдә өй эшләре турында сөйләшү күнекмәләре булдыру	Парларда һәм төркемнәрдә эшли белү			
37	Илнур белән Рәсимгә чагыштырма характеристика.	Д/МС	Илнур белән Рәсимгә характеристика бирү	Укучыларның фикерләү дәрәжәсен үстерү, текст геройларының гамәлләренә бәя бирә белү	Әңгәмәдәшеннең фикерен тыңлай, аңлай һәм аңа туры килерлек җавап бирә белү	Алган белемнәрне актив кулланышка кертү, тема буенча диалогка чыгу	Чагыштырма һәм гомумиләштерә белү			
38	Кереш сүзләр.	ЛГКК	Кереш сүзләр белән танышу, <i>чөнки</i> теркәгеченә мәгънәсе һәм кулланылышы турында төшенчә бирү	Укучыларда телне өйрәнергә теләк булдыру	Аерым темаларга караган сорауларга җавап бирә белү	Кереш сүзләренә, <i>чөнки</i> теркәгечен сөйләмдә кулланыла белү	Язма сөйләм күнекмәләрен камилләштерү			

39	Без киңәшләр бирәбез. Биремле диктант.	Д/МС	Гомуми нәтижә чыгару. Хаталарны булдырмау өстендә эш	Әхлакый кагыйдәләргә таянып, яшьтәшләреңә киңәш бирү	Үзлектән уку һәм тәржемә итү, нәтижә чыгара белү Уку, тәржемә итү, таблица ярдәмендә сөйләү	Яхшы эшләр өчен бер-береңне мактый белү, эш эшләрәгә киңәш бирә белү, өй эшләрен эшләрәгә кирәклеген әйтә белү	Биремле диктант язу	Биремле диктант		
40	Инфинитив.	ГКФ	Фигыльнең инфинитив формасын өйрәнү, күнегүләр эшләү	Әхлакый кагыйдәләргә таянып, яшьтәшләреңә киңәш бирү	Мәгълүматны туплау өчен, күмәк эшчәнлектә катнашу	Фигыльнең инфинитив формасын сөйләмдә куллану. Алган белемнәрне тикшерү максатыннан, язма күнегүләр эшләү	Таблица белән эшли белү			
41	Инфинитив + модал сүзләр (кирәк, кирәкми, ярый, ярамый, телим)	ЛГКК	Инфинитив + <i>кирәк, кирәкми, ярый, ярамый</i> төзелмәләре. Ситуатив күнегүләр эшләү	Әхлакый кагыйдәләргә таянып, яшьтәшләреңә киңәш бирү	Сорау жөмлә формаларын модельләштерү	Бирелгән төзелмәләренә файдаланып, төркемнәрдә өй эшләре турында сөйләшү күнекмәләре булдыру	Парларда һәм төркемнәрдә эшләү			
42	Без әнигә булышабыз.	Д/МС	“Мин өйдә булышчы” циклы лексикасын кабатлау. Текст белән танышу. Күнегүләр эшләү.	Әти-әнигә, аларның хезмәтенә карата ихтирамлы карашта булу, аларга ярдәм итү теләге тудыру	Әңгәмәдәшен белән аралашу калыбын төзү, сөйләшүне башлый, давам итә, тәмамлый белү	Өйдәге ярдәменә әйтә, тәкъдим итә, үзгә ярдәм сорый белү. Хикәяне сәхнәләштерә белү, үз фикереңне әйтә белү	Парларда эшләү			
43	Ничек мактарга? Мактау сүзләре.	ЛКК	Мактау сүзләре. Ситуатив күнегүләр эшләү	Туганнарыңны, яшьтәшләреңне жылы сүз белән куандыра, мактый белү	Эш тәртибен аңлап, уку эшчәнлеген оештыра белү	Мактау сүзләрен сөйләмдә актив куллану	Язма сөйләм күнекмәләрен камилләштерү			
44	Контроль эш. “Мин - өйдә булышчы”	ЛГКТ	Алган белемнәрне куллануны тикшерү, аны куллануға контроль эш	әхлакый кагыйдәләрдә ориентлашу, аларны үтәүнең мәжбүрлеген	уку эшчәнлегенә нәтижеләрен контрольгә ала белү	Укчыларның фикерләү дәрәжәсен үстерү, алган белемнәрне системалаштыру	мөстәкыйль эшләү	контроль эш		

				анлау						
45	Хаталар өстендө эш. “Рәсим” хикәясендөгө лексик-грамматик материал.	Д/МС	Хаталар өстендө эш. “Рәсим” хикәясендөгө лексик-грамматик материал белән танышу	Хезмәткә карата ихтирамлы караш булдыру	Эш тәртибен аңлап, уку эшчәнлеген оештыра белү	Укучыларның фикерләү дәрәжәсен үстерү, алган белемнәрне системалаштыру.	Хаталар өстендө эшләү			
46	Рәсимнең хатасы.	Д/МС	Хаталарны булдырмау өстендө эшләү, “Өйдөгө хезмәт” темасына лексиканы кабатлау.	өлкәннәргә хөрмәт хисе формалаштыру	Үз фикереңне логик эзлеклелектә әйтә белү, Төркемнәрдә сөйләшү, сорауларга җавап бирү	Диалогны хикәягә әйләндерә белү. Образга бәя бирергә өйрәнү. Булышырга теләк белдерә белү.	Образга бәя бирү			
47	“Рәсим” хикәясе буенча монолог төзү.	Д/МС	Рәсимгә бәя бирү. Ситуатив күнегүләр эшләү	Өлкәннәр хезмәтенә карата ихтирамлы булу, аларга ярдәм итү теләге тудыру	Телдән сорауларга җавап бирү, фронталь тикшерү, бирелгән текстны дәвам иттерү	Өйдөгө ярдәмнең әйтә, тәкъдим итә, үзгә ярдәм сорый белү	Монолог төзү			
48	Без – өйдә ярдәмчеләр.	ЛКК Д/МС	Хикәя язу, хикәядөгө сөйләм үрнәкләре	Хезмәткә карата ихтирамлы караш булдыру, укучыларны эш сөяргә өндәү	Эңгәмәдәш белән аралашу калыбын төзү, сөйләшүне башлый, дәвам итә, тәмамлай белү	Үзлектән уку һәм тәржемә итү, телдән сорауларга җавап бирү, бирелгән текстны дәвам иттерү, хикәя яза белү	Хикәя язу			
49	Өчен бәйләге.	ГКФ	Өчен бәйләге, зат алмашлыклары, Минем өчен, синең өчен... төрләнеше	Укучыларны эш сөяргә өндәү, әхлак тәрбиясе бирү	Төркемнәрдә сөйләшү, сорауларга җавап бирү. Үз фикереңне дәрәжә итеп әйтә белү	Фронталь эңгәмә, индивидуаль тикшерү, бирелгән сүзләргә кулланып, жөмлөләр төзи алу	Язма сөйләм күнекмәләрен камилләштерү			
50	Ю. Ермолаев-	ЛГКК	Ю. Ермолаевның	Хезмәткә карата	Уку, парлап һәм	Булышырга чакыра	Мөстәкыйл			

	ның “Ике пирожный” хикәясендәге лексик-грамматик материал.		“Ике пирожный” хикәясендәге лексика белән танышу	ихтирамлы карашта булу, башкаларга ярдәм итү теләге тудыру	төркемнәрдә эш, индивидуаль биремнәр, рәсемнәр буенча сөйләү	белү, ничек булышканны әйтә белү	ь эшли белү			
51	Ю. Ермолаевның “Ике пирожный” хикәясе.	Д/МС	Ю. Ермолаевның “Ике пирожный” хикәясе. Текст белән эш	Хезмәткә карата ихтирамлы карашта булу, башкаларга ярдәм итү теләге тудыру	Мәгълүматны туплау өчен, күмәк эшчәнлектә катнашу	Ю. Ермолаевның “Ике пирожный” хикәясе буенча таблица белән эшли белү, план төзү	Таблица белән эшли белү			
52	Сүзлек диктанты. Ю. Ермолаевның “Ике пирожный” хикәясен сәхнәләштерү	Д/МС	Сүзлек диктанты. Ю. Ермолаевның “Ике пирожный” хикәясен сәхнәләштерү	Әхлак тәрбиясе бирү	Алган белемнәрне гомумиләштерергә өйрәтү	План буенча әкиятнең эчтәлеген сөйләү, сәхнәләштерү	Сүзлек диктанты язу	Сүзлек диктанты		
53	Лексик-грамматик күнегүләр эшләү.	ЛГКК	Кереш сүзләренә актив кулланылышка кертү. Күнегәләр эшләү	Укучыларда телне өйрәнергә теләк булдыру	Парлап эшләү күнекмәләрен камилләштерү, аралаша белү сәләтен үстерү	Укучыларның фикерләү дәрәжәсен үстерү, үз фикереңне әйтә белү	Чагыштыра һәм гомумиләштерә белү			
54	Изложение. «Кунак апа»	ЛГКК	БСҮ Изложение язу өстендә эш.	Дустыңа карата хөрмәт хисе формалаштыру	логик фикерләү, сәбәп-нәтижә бәйләнешләрен табу, индуктив, дедуктив фикерли белү	Ишеткәнне аңлап яза белү. Эзлекле сөйләү, план буенча фикерләренә туплау һәм язма формада житкәрә белү	Изложения язу	Изложение		
55	Хәзерге заман хикәя фигуралык формасы.	ЛКФ	Хаталар өстендә эш. Хәзерге заман хикәя фигуралык формасы. Грамматик күнегүләр эшләү	Ипине зурлау, аңа карата хөрмәт хисе булдыру	Хәзерге заман хикәя фигуралык һәм юклык формасын сөйләмдә куллана белү	Әңгәмә, сорауларга җавап бирү, язма тикшерү. Ипи пешерү турында сөйли белү	Хаталар өстендә эшләү			

56	“Тавык, Тычкан һәм Көртлек” әкиятендәге лексик-грамматик материал.	ЛГКК	“Тавык, Тычкан һәм Көртлек” әкиятендәге лексика белән танышу	Хезмәткә карата ихтирамлы карашта булу	Әңгәмәдәшеннең фикерен тыңлый, аңлай һәм аңа туры килерлек җавап бирә белү	Тема буенча бирелгән сөйләм үрнәкләрен кулланып, сөйли белү һәм сорауларга җавап бирә белү	Парларда эшләү			
57	“Тавык, Тычкан һәм Көртлек” әкиятә.	Д/МС	“Тавык, Тычкан һәм Көртлек” әкиятә. Текст белән эш	Хезмәткә карата ихтирамлы карашта булу, башкаларга ярдәм итү теләге тудыру	Мәгълүматны туплау өчен, күмәк эшчәнлектә катнашу	“Тавык, Тычкан һәм Көртлек” әкиятә буенча план төзү	План буенча сөйли белү			
58	Без әкият сөйлибез	Д/МС	“Тавык, Тычкан һәм Көртлек” әкиятен сәхнәләштерү	Әхлак тәрбиясе бирү	Алган белемнәрне гомумиләштерергә өйрәтү	План буенча әкиятнең эчтәлеген сөйләү, сәхнәләштерү	Татар халык әкиятләре			
59	Ипи ничек пешә?	Д/МС	Ипи пешерү турында сөйләшү	Әхлак тәрбиясе бирү	Үзләштергән белемнәрне системага салырга өйрәтү	Фронталь әңгәмә, индивидуаль тикшерү, бирелгән сүзләргә кулланып, ипи пешерү турында сөйли белү	Таблица белән эшләү			
60	Билгесез үткән заман хикәя фигыльнең зат – сан белән төрләнеше.	ГКК	Билгесез үткән заман хикәя фигыльнең зат – сан белән төрләнеше. Грамматик күнегүләр эшләү	Укыту-укуга карата ихтирамлы караш булдыру, укучыларны яхшы укуга өндәү	Үрнәк буенча эшләү, сорауларга җавап бирү, үзләштерелгән белемнәрне кулланып белү	Билгесез үткән заман хикәя фигыльләргә кулланып, хикәя образларына бәя бирә белү, эчтәлеген сөйли белү	Чагыштыра һәм гомумиләштерә белү			
61	“Мин – өйдә булышчы” темасын кабатлау.	Д/МС	Тема буенча өйрәнгән лексиканы кабатлау. Әкият язу	Әкият геройларының гамәлләренә бәя бирү	Алган белемнәрне гомумиләштерергә өйрәтү	Фронталь әңгәмә, индивидуаль тикшерү, бирелгән текстны кулланып, әкиятне дәвам итү	Ижади эш			
Дуслар белән күнелле – 26 сәгать										
62	“Минем дусларым” темасы буенча лексик-	ЛГКФ	“Минем дусларым” темасы буенча лексика белән танышу. Күнегүләр эшләү	<i>Дуслык, дуслар</i> төшенчәләрен аңлап кабул итү	Әңгәмәдәшеннең фикерен тыңлай белү, аралашу	Тема буенча бирелгән сөйләм үрнәкләрен кулланып, дусларың турында сөйли белү	Парларда һәм төркемнәрдә эшләү			

	грамматик материал.				күнекмэләре формалаштыру					
63	Минем дусларым бар.	Д/МС	Лексика белән эш. Хикәя төзү	Дусларыңа бәя бирә белү.	Әңгәмәдәшен белән аралашу калыбын төзү, сөйләшүне башлый, дәвам итә, тәмамлай белү	“Минем дусларым бар” темасын дәреслектәге план буенча сөйли белү, дусларыңа тәкъдим итә белү.	Хикәя төзү			
64	Сочинение. “Минем дустым”	Д/МС	Дустыңа бәя бирү, хикәя язу.	Дустыңа карата уңай караш, ихтирам тәрбияләү	Алган белемнәрне системалаштырырга өйрәтү	Дустың турында, аның шәхси сыйфатлары турында сөйли белү.	Язма сөйләм күнекмәләрен камилләштерү	сочинение		
65	Сыйфат. Сыйфат дәрәжәләре.	ГКФ	Сыйфатны искә төшерү, сыйфат дәрәжәләрен өйрәнү.	Сыйфатларны кулланып, дустыңа уңай бәя бирү	Әңгәмәдәшенең фикерен тыңлай белү, аралашу күнекмәләре формалаштыру	Сыйфатларны, сыйфат дәрәжәләрен сөйләмдә актив куллану	Күнегүләр эшләү			
66	Сыйфат дәрәжәләрен сөйләмдә кулланылышы	ГКК	Сыйфат дәрәжәләрен сөйләмдә куллану, күнегүләр эшләү.	Дусларыңны, яшьтәшләрнең жылы сүз белән куандыра, мактый белү	Эш тәртибен аңлап, уку эшчәнлеген оештыра белү	Сыйфатларны, сыйфат дәрәжәләрен кулланып, дустыңны мактый белү	Күнегүләр эшләү			
67	“Язгы каникул” хикәясендәге лексик-грамматик материал	ЛГКК	“Язгы каникул” хикәясе буенча лексика белән танышу. Фигыль формаларын кабатлау.	Әхлакый кагыйдәләргә таянып, яшьтәшләрнең киңәш бирү	Әңгәмәдәшенең фикерен тыңлай белү, аралашу күнекмәләре формалаштыру	Киңәш һәм боеруны белдерү формаларын истә калдыру	Таблица белән эшләү			
68	“Язгы каникул” хикәясе.	ЛГКК	“Язгы каникул” текст белән эшләү.	Яшьтәшләрнең белән аралашканда дәрес итеп киңәш бирә, боера белү.	Мәгълүматны туплау өчен, күмәк эшчәнлектә катнашу	Киңәш һәм боеруны белдерү формалары, диалогтан монологка чыгу	Текст белән эшләү			

69	Боеруны һәм үтенечне белдерү.	Д/МС	Боеруны һәм үтенечне белдерүче жәмләләр .	Яшьтәшләрән белән аралашканда киңәш бирүне, үтенүне дәрәс куллана белү	Әңгәмәдәшеннең фикерен тыңлый һәм үз фикереңне дәрәс итеп әйтә белү	Үтенеч һәм боеруны белдерү формаларын сөйләмдә актив куллану	Ситуатив күнегүләр эшләү			
70	Без матур сөйләшәбез.	Д/МС	Әдәпле сөйләм үрнәкләре белән эшләү.	Әдәпле сөйләшергә өйрәтү	Уку эшчәнлеген оештыра белү, нәтижәле эш күнекмәләрен ныгыту	Киңәш, үтенеч һәм боеруны белдерү формаларын сөйләмдә куллану.	Парларда эшли белү			
71	“Дусларга ни өчен күнелсез?”	Д/МС	“Язгы каникул” тексти буенча күнегүләр эшләү	Тексттагы геройларның үз-үзләрен тотышына карата фикереңне әйтә белү.	Әңгәмәдәшеннең фикерен тыңлай, аңлай һәм аңа туры килерлек жавап бирә белү	Өйрәнелгән лексик-грамматик материалны кулланып сөйләм оештыру.	Күнегүләр эшләү Язма сөйләм күнекмәләрен камилләштерү			
72	Ижади эш. “Язгы каникул” хикәясен үзгәртеп язу.	ГКФ	Ситуациядән чыгып, “Язгы каникул” хикәясен үзгәртеп язу.	Иптәшләрәң карата уңай караш, ихтирам тәрбияләү	Алган белемнәрне гомумиләштерергә өйрәтү	Фронталь әңгәмә, индивидуаль тикшерү, бирелгән текстны кулланып, хикәяне үзгәртеп язу	Ижади эш (хикәя язу)			
73	Телефоннан сөйләшү этикеты.	Д/МС	Телефоннан сөйләшү этикеты белән танышу, диалоглар белән эш.	Телефоннан сөйләшкәндә әдәпләлек кагыйдәләрен истә тоту	Тема буенча әңгәмәдәшеннең фикерен тыңлай, аңлай һәм аңа туры килерлек жавап бирә белү	Телефоннан сөйләшү кагыйдәләре. белән әңгәмә кора белү.	Әңгәмә кору			
74	“Дуслар белән күнелле” темасы буенча контроль эш.	ЛГКТ	Алган белемнәрне куллануны тикшерү, аны куллануга контроль эш	Әхлакый кагыйдәләрдә ориентлашу, аларны үтәүнең мәжбүрлеген аңлау	уку эшчәнлегенә нәтижәләрен контрольгә ала белү	Алган белемнәрне практикада куллана белү	мөстәкыйль эшләү	контроль эш		
75	Хаталар өстендә	ЛГКК	Контроль эштә	Шәхесара һәм	Мәгълүматны	Нәрсә ашарга	Хаталар			

	эш. Татар халык ашлары		жибэрелгән хаталар өстендә эш. Татар халык ашлары белән танышу.	мәдәниягара аралашуда татар халык ризыкларына карата ихтирамлы караш булдыру	туплау өчен, күмәк эшчәнлектә катнашу	яратканыңны әйтә, сорый белү, ризык исемнәрен сөйләмгә кертү	өстендә эш			
76	Минем яраткан ризыгым	Д/МС	Яраткан ризыклар турында сөйләм күнекмәләре булдыру.	Ризыкка карата уңай караш, ихтирам тәрбияләү	Әңгәмәдәшен белән аралашу калыбын төзү, сөйләшүне башлый, дәвам итә, тәмамлый белү	Яраткан ризыгын турында сөйли белү.	Күнегүләр эшләү			
77	Исемнәрнең килеш белән төрләнеше.	ГКК	Исемнәрнең килеш белән төрләнеше искә төшерү, өйрәнү.	Укучыларда телне өйрәнүгә кызыксыну уяту	Белемнәрне системага салу күнекмәләрен камилләштерү	Исемнәрнең килеш кушымчаларын сөйләмдә дөрес куллана белү.	Парларда эшли белү			
78	Туган көн – иң күнелле бәйрәм.	Д/МС	“Туган көн – иң күнелле бәйрәм” хикәясә өстендә эш.	Туганнарыңа, дусларыңа ихтирам хисе булдыру	Әңгәмәдәшен белән аралашу калыбын төзү, сөйләшүне башлый, дәвам итә, тәмамлый белү	Тема буенча сөйләм күнекмәләре булдыру. Кибетнең эш сәгателәрен әйтә белү.	Парларда эшли белү			
79	“Гүзәл Ләйсәннәрдә” хикәясә	Д/МС	“Гүзәл Ләйсәннәрдә” хикәясә белән эш	Табын янында әдәпләлек кагыйдәләрен истә тоту	Хикәянең эчтәлеген сөйли белү, табын янында үз-үзенне тоту буенча киңәшләр бирә белү	Табынга чакыра, кыстый, рәхмәт әйтә белү күнекмәләрен формалаштыру	Текст белән эшләү			
80	Без табын әзерлибез	ЛГКК	Табын әзерләү турында сөйләшү	Табын янында әдәпләлек кагыйдәләрен истә тоту	Сөйләм берәмлекләрен логик эзлеклелеккә салу	Табын әзерләү буенча сөйләм күнекмәләре булдыру	План төзү			
81	Мин салатлар	ЛГКК	Биремле диктант.	Башкаларга	Укытучының	Ризык әзерләгәндә	Биремле	Биремл		

	ясым. Биремле диктант.		Сүзлэр белән эшләү, тема буенча сөйләм күнекмәләре булдыру.	карата кайгыртучанлык, хөрмәт хисләре формалаштыру	күрсәтмәләрен аңлап үти белү	нәрсәләр кулланганны сөйли белү	диктант.	е диктант		
82	Туган көнгә чакыру	Д/МС	Терәк сүзләр белән эшләү, тема буенча сөйләм күнекмәләре булдыру	Әхлак тәрбиясе бирү	Укучыларның сүзлек байлыгын арттыру, тема буенча сөйләм берәмлекләрен логик тәртипкә салу	Туган көнгә чакыру яза белү. Туган көн уеннары. Рәсем буенча хикәя төзү	Мөстәкыйль эшләү			
83	Сочинение. “Туган көн - күңелле бәйрәм”	ЛГКК	Туган көн темасына караган лексика.	Әхлакый кагыйдәләрдә ориентлашу, аларны үтәүнең мәжбүрлеген аңлау	ижади һәм эзләнү характерындагы проблемаларны мөстәкыйль рәвештә чишү	Алдагы дәрәсләрдә өйрәнелгән лексик-грамматик материалны кулланып сочинение язу	Ижади эш	сочинение		
84	Бәйлек сүзләр.	ЛКК	Бәйлек сүзләр белән эшләү. Күнегүләр эшләү	<i>Чисталык, пөхмәлек</i> төшенчәләрен аңлап кабул итү	Укучыларның сүзлек запасын баету, фикерләрен логик чылбырга салу	Бәйлек сүзләренң килеш белә Мәгълүматны туплау өчен, күмәк эшчәнлектә катнашу	Күнегүләр эшләү			
85	“Табын янында” хикәясе	ЛГКК	Текст белән эшләү	Әдәплелек, табын янында үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен искә төшерү, аларны үтәүнең мәжбүрлеген аңлау	Мәгълүматны туплау өчен, күмәк эшчәнлектә катнашу, тиешле мәгълүматны билгеләү, анализлау	Хикәя эчтәлегенә буенча сөйләм күнекмәләре булдыру	Текст белән эшләү			
86	Без табын янында	ЛКК	Текст буенча күнегүләр эшләү	Әдәплелек, табын янында үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен искә төшерү,	Коммуникатив мәсьәләдән чыгып, фикерне төгәл итеп житкерү	Табын янында үз-үзеңне тоту турында сөйләшү, киңәшәр бирү белү. тема буенча сөйләм күнекмәләре	күнегүләр эшләү			

				аларны үтэүнең мәжбүрилеген аңлау		булдыру				
87	“Дуслар белән күнелле” темасы буенча лексик-грамматик материалны кабатлау	Д/МС	“Дуслар белән күнелле” темасына караган лексик-грамматик материал	Дус, дуслык төшенчәләрен аңлап кабул итү, укучыларда башкаларга карата кайгыртучанлык, кеше кадерен белү кебек хисләр формалаштыру	Укучыларның сүзлек запасын баету, парлап эшләү күнекмәләрен камилләштерү	Бәйлек сүзләрне кулланып сорауларга җавап биру, тәржемә итү, тема буенча сөйләм күнекмәләрен ныгыту	индивидуаль тикшерү			
Дүрт аяклы дусларыбыз – 8 сәгать										
88	Дүрт аяклы дусларыбыз, аларның гадәтләре.	ЛКФ	“Дүрт аяклы дусларыбыз” темасына караган лексик-грамматик материал. Күнегүләр эшләү	Хайваннарга карата кайгыртучанлык хисләре формалаштыру	Этләрне классификацияләү өчен уртак билгеләрне билгеләү	Этнең барлыгы, юклыгы, этнең кемнеке икәннен әйтә белү, этләрнең гадәтләре турында сөйли белү	Биремнәр эшләү			
89	Дүрт аяклы дусларыбыз, аларның кыяфәтләре, токымнары.	ЛКФ	Тема буенча яңа сүзләр белән танышу	Дүрт аяклы дусларга карата кайгыртучанлык хисләре формалаштыру	Сөйләм берәмлекләрен логик тәртипкә салу	Этләрнең токымнары, кыяфәтләре, кушаматлары турында сөйли, сорый белү	Төркемнәрдә эшләү			
90	Минем дүрт аяклы дусларым. Сүзлек диктанты	Д/МС	Сүзлек диктанты Тема буенча бирелгән сүзләр белән эшләү	Дүрт аяклы дусларга карата кайгыртучанлык хисләре формалаштыру	Тема буенча үз фикереңне белдерә алу	Этләрнең гадәтләре турында сорый, сөйли белү	Таблица белән эшләү	Сүзлек диктанты		
91	Минем этем	Д/МС	Сүзләр белән эшләү, тема буенча хикәя төзү	Этләргә карата җаваплылык хисләре формалаштыру	Укучыларның сүзлек запасын баету, парлап эшләү күнекмәләрен камилләштерү	Парларда һәм аерым укучыларның эшен бәяләү	хикәя төзү			
92	Мөстәкыйль эш.	ЛГКК	Тема буенча	Хайваннарга	Укучыларның	Үзләштерелгән	Мөстәкыйль	Мөстәк		

	“Минем дүрт аяклы дустым”		лексиканы кабатлау.	карата жавапшылык хислэре формалаштыру	сүзлек запасын баету, парлап эшлэу күнекмэлэрен камиллэштерү	белемнэрне куллана белү	ь эшлэу	ыйль эш		
93	Мин, син зат алмашлыкларының килешлэр белэн төрлөнеше.	ГКФ	Хаталар өстендэ эш Сөйлэм үрнэклэре буенча жөмлэлэр төзү. Мин, син зат алмашлыклары	Этлэргэ карата кайгыртучанлык, мэрхэмэтлелек сыйфатлары булдыру	билгелэнгэн критерийларга таянып, эш сыйфатына бая бирэ белү, жибэрелгэн хаталарны төзэтэ белү	Мин, син зат алмашлыклары белэн эшлэу, тема буенча сөйлэм күнекмэлэре булдыру.	Хаталар өстендэ эш			
94	Х.Гардановның “Акыллы Карабай” хикясендэге лексик-грамматик материал	ЛГКК	Х.Гардановның “Акыллы Карабай” хикясендэге лексика белэн танышу. Рәсемнэр буенча эш, сорауларга жавап биру	Этлэргэ карата кайгыртучанлык, мэрхэмэтлелек сыйфатлары булдыру	Бирелгэн тексттан төп мәгълүматны аерып алу, аның эчтэлегенэ бая бирэ белү	Х.Гардановның “Акыллы Карабай” хикясендэге лексиканы сөйлэмдэ кулланы	Лексика белэн эшлэу			
95	Гардановның “Акыллы Карабай” хикясе	Д/МС	Текст белэн эш	Этлэргэ карата кайгыртучанлык, мэрхэмэтлелек сыйфатлары булдыру	Сөйлэм берэмлеклэрен логик тэртипкэ салу	Хикянен эчтэлеген сөйли белү.	Текст белэн эшлэу			
Без спорт яратабыз – 7 сэгать										
96	Минем сәламәтлегем.	ЛКФ	Тән әгъзалары исемнэре. Исемнэрне сөйлэмдэ кулланы	Үз сәламәтлегенэ карата кайгыртучанлык формалаштыру	Әңгәмәдәшен белэн сөйләшүне оештыра белү	Тән әгъзалары исемнэрен, кайсы жирең-нең авыртканын табибка әйтэ белү, иптәшеннән кайсы жире авыртканын сорый белү	Төркемнәрдә эшлэу			
97	Мин табибта.	Д/МС	Мин – табибта... Ситуатив күнегүлэр эшлэу	Табиблар хезмәтенэ карата хөрмәт хисе формалаштыру	мәгълүматны туплау өчен күмәк эшчәнлектә катнашу	Үзләштерелгән белемнэрне кулланы белү	Парларда эшлэу			
98	Спорт төрлэре.	ЛКФ	Спорт төрлэре,	Укучыларда	Ихтыяр көче,	Нинди спорт төре	Аутентив			

			яраткан спорт уены турында сөйләшү	спорт яки физкультура белән шөгылләнү теләге булдыру	максатчанлык, активлык кебек сыйфатларга ия булуга ирешү	яратканны сорый, әйтә белү. Спорт уеннарына чакыра белү, нишләргә кирәклеген әйтә белү	материал белән эшли белү			
99	Йомгаклау (еллык) контроль эше.	ЛГКК	Алган белемнәрне куллануны тикшерү, аны куллануга контроль эш	Әхлакый кагыйдәләрдә ориентлашу, аларны үтәүнең мәжбүрлеген аңлау	уку эшчәнлегенә нәтижеләрен контрольгә ала белү	Алган белемнәрне практикада куллана белү	мөстәкыйль эшләү	Контроль эш		
100	Хаталар өстендә эш. Сәламәт булу өчен нишләргә кирәк?	ЛГКК	Булат Мотыйгуллинның “Сәламәт булайык” шигыре	Үз сәламәтлегенә карата кайгыртучанлык формалаштыру	Сөйләм берәмлекләрен логик тәртипкә салу	Йомгаклау (еллык) контроль эшендә жибәрелгән хаталарны төзәтү. Сәламәт булу өчен бер-береңә киңәшләр бирә белү.	Хаталарга анализ ясау			
101	Сабантуй бәйрәме. Татар халкының милли уеннары.	Д/МС	Сабантуй бәйрәме, Сабантуй уеннары турында сөйләшү Фигыльләрне искә төшерү.	шәхесара һәм мәдәниятара аралашуда татар теленә, халкыбызның милли бәйрәмнәренә карата ихтирамлы караш булдыру	укучыларның сүзлек запасын баету, тема буенча ижади һәм эзләнү характерындагы проблеманы билгеләү, аларны чишү өчен алгоритм булдыру	Сабантуй бәйрәме, андагы уеннар турында сөйли белү. Сабантуйга чакыра белү				
102	Үткәннәрне гомумиләштереп кабатлау.	Д/МС	Тема буенча алган белемнәрне ныгыту. Фигыльләрне кабатлау. Рәсемнәр белән эш	Татар теленә хөрмәт тәрбияләү	Үз фикереңне белдерә алу, логик фикерләү, сәбәп-нәтижә бәйләнешләрен табу, индуктив, дедуктив фикерли белү	Татарча дәрәҗә итеп сөйләшә белү. УУГен мөстәкыйль рәвештә куллана белү. Өйрәнелгән лексик-грамматик материалны кулланып, бирелгән темаларга сөйләшә белү.	Рәсемнәр белән эшләү			

ТАТАР УРТА (ТУЛЫ) ГОМУМИ БЕЛЕМ БИРҮ МӘКТӘПЛӘРЕНЕҢ 5 НЧЕ СЫЙНЫФ УКУЧЫЛАРЫ ӨЧЕН ТАТАР ТЕЛЕННЭН ЭШ ПРОГРАММАСЫ

(Татар теле: Татар урта гомуми белем бирү мәктәбенең 5 нче сыйныфы өчен укыту әсбабы / Ч.М.Харисова, Н.В.Максимов, Р.Р. Сәйфетдинов – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 2015 буенча)

АҢЛАТМА ЯЗУЫ

5 нче сыйныфлар өчен татар теленнән эш программасы Россия Федерациясендәге һәм Татарстан Республикасындагы мәгарифкә кагылышлы хокукый-норматив актларга һәм федераль дәүләт стандартларына нигезләнеп төзелде:

1. Россия Федерациясенең “Мәгариф турында”гы Законы (Федеральный закон от 29.12.2012 273-ФЗ “Об образовании в Российской Федерации”).
2. Татарстан Республикасының “Мәгариф турында”гы Законы (Закон Республики Татарстан “Об образовании” № 68-ЗРТ от 22 июля 2013 года, статья 8).
3. Россия Федерациясенең “Россия Федерациясе халыклары телләре турында”гы 126-ФЗ нчы номерлы Законы (24.07.1998).
4. РФ Мәгариф һәм фән министрлыгы приказы, 30 нчы август, 2013 нче ел №115 (“Об утверждении Порядка организации и осуществления образовательной деятельности по основным общеобразовательным программам – начального общего, основного общего и среднего общего образования”).
5. “Татарстан Республикасының халык телләре турында” Законы (Закон Республики Татарстан от 08.07.1992 № 1560-ХІІ (ред. от 03.03.2012г.) “О государственных языках Республики Татарстан и других языках в Республике Татарстан”).
6. “Татарстан Республикасы дәүләт телләре һәм Татарстан Республикасында башка телләр турында” Татарстан Республикасы Законы, 2004нче ел, 1нче июль.
7. “2014-2020 нче елларга Татарстан Республикасы дәүләт телләрен һәм Татарстан Республикасында башка телләргә саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы дәүләт программасы”, 2013 нче ел, 25 нче октябрь, 794 нче карар.
8. Төп гомуми белем бирүнең Федераль дәүләт белем бирү стандарты (Россия Мәгариф һәм Фән министрлыгында 2010 нчы елның 17 нче декабрь боерыгы 1897 нче номер белән расланган, РФ Юстиция Министрлыгында 19644 нче регистрацион номеры белән 2011нче елның 1 нче февралендә теркәлгән).
9. Татарстан Республикасында 2012-2020 нче елларда фән һәм мәгариф үсеше турында “Дәүләт программасы”.
10. 2010-2015 нче елларда Татарстан Республикасында мәгарифне үстерү стратегиясе “Киләчәк” программасы.

5 нче сыйныф өчен "Татар теле" курсының эш программасы Федераль дәүләт белем бирү стандартларының таләпләренә туры китереп, Татарстан Республикасы Мәгариф һәм Фән министрлыгы тарафыннан тәкъдим ителгән “Татар телендә гомуми төп һәм урта белем бирү мәктәпләре өчен ана теленнән программа (5 – 9 нчы сыйныфлар), төзүче-авторлары:

Г.Р.Галиуллина, М.М. Шәкүрова) – Казан, 2013, 5 нче сыйныф өчен Ч.М.Харисова, Н.В.Максимов Сәйфетдинов, Р.Р. тарафыннан төзелгән (Казан: Татарстан китап нәшрияты 2012), Татарстанның Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан тәкъдим ителгән укыту әсбабына нигезләнеп төзелде.

Дәрәслек: Татар теле: Татар урта гомуми белем бирү мәктәбенең 5 нче сыйныфы өчен укыту әсбабы Ч.М.Харисова, Н.В.Максимов Сәйфетдинов, Р.Р. – Казан: Татарстан китап нәшрияты 2012.

Татар теленнән белем бирүнең төп максаты:

Федераль дәрәжә стандарты таләпләрен тормышка ашыру белән бергә, укучыларда лингвистик (тел), коммуникатив (аралашу), милли мәдәният өлкәсенә караган культурологик (мәдәни) компетенцияләр булдыру. Укучының үзәнен үстерү, милләтне, ватанны яратырга өйрәтү, горурлык һәм гражданлык хисләре тәрбияләү.

Бурычлары:

- Укучыларның башлангыч мәктәптә фонетик, орфоэпик, орфографик, лексик, грамматик нигезләреннән алган белемнән системалаштыру, катлаулырак формаларда өйрәтүне дәвам итү.
- Укучыларның ижади һәм мөстәкыйль фикерли алу мөмкинлекләрен үстерү, үз фикерләрен дәлилләргә күнектерү.
- Телнең төп грамматик чараларын сөйләм процессында кулланырга өйрәтү.
- Татар әдәби тел нормаларын һәм стилистик мөмкинлекләрен ачык күзаллауга, аларны тиешенчә кулланырга өйрәтү, сөйләм эшчәнлегенең үзара аралашу чарасы икәнне аңлату.
- Баланың үзен тәрбияләү, үз белем идарә итү, үз фикерен яклы алу сәләтен үстерү.
- Укучының үзәнен үстерү, милләтне, ватанны яратырга өйрәтү, горурлык һәм гражданлык хисләре тәрбияләү.
- Жәмгыятьтә яшәү кагыйдәләрен, эхлак нормаларына төшендерү.
- Укучыларның ижади сәләтләрен үстерү.
- Сөйләм культурасы булдыру.

Белем дәрәжәсенә таләпләр:

- Исем, фигыл, зат алмашлыкларын таба белү, аларның морфологик үзгәрешләрен билгели алу.
- Сүзтәзмәләрен, аларның төрләрен аера белү.
- Морфологик анализ ясау үзгәрешләрен үзләштерү.
- Синтаксик анализ ясау элементларын үзләштерү.
- Фонетик, сүз ясалышы һәм лексик закончалыкларны күрә белү.
- Сүзгә катлаулы тел берәмлеге буларак бәйләүгә өйрәтү.
- Төрле тип сүзгәүләннең төзелү принципларын үзләштерү.
- Укылган текстның эчтәлеген аңлау, үз мөнәсәбәтенең белдерү.
- Укылган текстка бәйләү рәвештә телдән һәм язмага фикер белдерү.
- Сыйныфташлары һәм укытучы белән фикер алышу, үз фикерен дәлилли белү.
- Тәкъдим ителгән темага телдән һәм язмага бәйләнеше текст төзү.

- Телдән һәм язма сөйләм үзенчәлекләрен аера белү һәм урынлы куллану.

Күнекмәләргә таләпләр: (уку елы башында):

- татар графикасы үзенчәлекләрен, татар алфавитын белү;
- татар теленең авазларын һәм хәрәфләрен, аларның әйтелеш һәм язылыш үзенчәлекләрен аңлау;
- сүзләргә ижекләргә бүлү, сүз басымын билгеләү;
- сүзнең мәгънәле кисәкләрен аера белү;
- өйрәнелгән сүз төркемнәрен бер-берсеннән аера һәм аларның үзенчәлекләрен аңлата белү;
- сүзтезмә һәм жөмләне аеру, жөмләнең әйтү максаты буенча төрләр аеру;
- жөмләнең баш һәм иярчен кисәкләрен аеру;
- авазларга, сүзләргә мәгънәле кисәкләренә, сүз төркемнәренә һәм жөмлөгә өйрәнелгән күләмдә характеристика бирү;
- бирелгән жөмлөләрне аңлап һәм дәрәҗә итеп укый белү;
- 35-40 сүздән торган 9-11 жөмлөлә текстны дәрәҗә итеп күчереп язү;
- фонетик, лексик, грамматик биремле күнегүләргә башкару;
- укылган (тыңланган) текстка карата сораулар куя белү, текст эчтәлеген буенча сорауларга җавап бирә алу;
- зур булмаган текстның эчтәлеген сөйләү;
- диалогик һәм монологик формада аралашу күнекмәләренә ия булу;
- төрле төрдәге диктант, изложение, сочинение язү;
- көндәлек аралашуга бәйле татар сөйләм этикеты формаларын дәрәҗә куллану;
- татар теленең орфоэпик нормалары нигезендә аралаша алу;
- тел чараларының төрле жанрдагы әсәрләрдә кулланылу үзенчәлекләрен күрә белү;
- татар һәм рус телләренең уртак һәм аермалы якларын күрә белү, сөйләм барышында ике тел чараларын бутамау;
- татар теленнән алган белемне башка фәннәргә үзләштерүдә файдалана белү.

Бер минутка 85-95 сүздән торган текстны дәрәҗә итеп укый, эчтәлеген аңлай һәм сөйли алу; чиста һәм матур итеп 60 билгә (хәрәф) яза белү.

Күнекмәләргә таләпләр (уку елы ахырына)

- сузык һәм тартык авазлар арасындагы аерманы аңлату; о, ы, э, я, ю, е, ё, в, к, г хәрәфләргә белдергән авазларга аңлатма бирү; ул хәрәфләргә һәм ь, ы хәрәфләргә язылышын аңлату; сузык һәм тартык авазларга хас булган фонетик законнар күзәтелгән сүзләргә дәрәҗә итеп әйтү һәм язү;
- өйрәнелгән темаларга бәйле рәвештә сүзләргә фонетик һәм лексик анализ ясау, аларга төзелеш һәм ясалышы ягыннан характеристика бирү; гади жөмлөләргә синтаксик анализ ясау; бирелгән үрнәкләргә нигезләнеп, гади һәм кушма жөмлөләр төзи белү;
- бирелгән таныш сүзләргә мәгънәләрен аңлату; башлангыч сыйныфта өйрәнелгәннәргә истә тотып, өйрәнелгән орфограммаларны табу; жөмлөгә сүзләргә язылышын аңлату, жөмлө ахырында һәм кушма жөмлөгә тиешле тыныш билгеләрен кую;
- татар теленең үз сүзләрен һәм алынма сүзләргә аеру, мәгънәләрен аңлау; төрле сүзлекләрдән файдалана белү; фразеологик әйтелмәләрнең мәгънәләрен аңлау;

- сүзләрнең мәгънәле кисәкләрен табу һәм аларга аңлатма бирү, аларны шартлы билгеләр белән күрсәтү; ясалышы ягыннан төрләрэн билгеләү;
- текстның темасын һәм төп фикерен аңлау, гади план төзеп, эчтәлеген сөйләү; сочинение һәм изложение язу; телдән һәм язма сөйләмдә фикерләрне тәэсирләрәк итеп белдерү өчен, синонимнарны файдалана белү;
- эш кәгазьләре төрләрәннән хат, мәкалә, белешмә яза белү.
- Бер минутка 16-17 сүз (90-95 хәрәф) язу, 70-110 сүз (160-250 ижек, 415-650 хәрәф) уку.

Уку фәннең уку планында тоткан урыны

Мәктәптә татар теле предметы әһәмиятле предметларның берсе. Татар мәктәпләрндә татар балаларына татар телен өйрәтү үз телләрэн өйрәнүгә кызыксыну, омтылыш уятуга, мәхәббәт хисләре тәрбияләүдә әһәмиятле роль уйный.

Укыту планында каралганча, татар теле дәрәсләре өчен эш программасы атнага 3 сәгать исәбеннән елга 105 сәгәткә төзелде.

Укытуның көтелгән нәтижәләре

Шәхескә кагылышлы нәтижәләр:

- шәхеснең әхлакый-рухи сыйфатларын камилләштерү;
- милли горурлык, граждандык хисләре формалаштыру;
- әхлак нормаларын, жәмгыятьтә яшәү кагыйдәләрэн үзләштерү;
- күршенә ярдәм итүдә танып-белү инициативасы күрсәтү;
- үз алдыңа максат кую, аңа ирешү юлларын эзләү;
- уңышларыңа яки уңышсызлыкларыңа, аларның сәбәпләрэнә дәрәс бәя бирү;
- индивидуаль эшчәнлек стилин формалаштыру;
- төрле мәгълүмат чараларын (сүзлекләр, Интернет ресурслар һ.б.) танып-белү һәм аралашу вакытында куллану;
- активлыкка, мөстәкыйль, ижади фикер йөрттергә, фәнни-тикшеренү эшчәнлеген башкару, шәхес буларак формалашуны дәвам итү;
- үзгә алган белем күнекмәләрэн тормышның төрле шартларында куллана белергә өйрәнү.

Метапредмет нәтижәләр:

Танып-белү гамәлләре:

- танып-белү юнәлешендәге максатларны билгеләү;
- укучының үз эшчәнлеген мөстәкыйль рәвештә оештыра
- белүе, бәяләве, үзенең кызыксынучанлык өлкәсен билгеләве;
- мөстәкыйль рәвештә теманы, куелган проблеманы ача белү, фикер йөртү;
- уку мәсәләсе тирәсендә логик фикерләү;
- фикерләүдә логик чылбыр төзү;
- тема тирәсендәге төп билгеләрне аерып алу нигезендә кагыйдә формалаштыру;
- төрле мәгълүмат чаралары белән эшли, кирәкле мәгълүматны таба, анализлый һәм үз эшчәнлегендә куллана белү;

Коммуникатив УУГ

- тыңлый белү;
- диалог төзүдә һәм коллектив фикер алышуда катнашу;
- сыйныфташлары һәм укытучы белән уку эшчәнлеген оештыруда хезмәттәшлек итү;

- төрле фикерләрне исәпкә алып эш итү;
- үз фикерен дәлилли белү, тормыштан мисаллар китерү;
- төрле җавапларны тыңлау, чагыштыру, нәтижә ясау;
- үз фикерен тулы һәм төгәл итеп әйтә белү;
- күмәк эш вакытында уртак фикергә килү;
- мәгълүмат туплауда үзара хезмәттәшлек итүдә инициативасы күрсәтү;
- укылган текстлар буенча сораулар бирә алу;
- бирелгән текстларның дәвамын үзлектән сөйләп карау, фикер әйтү автор фикере белән чагыштыру;
- үз эшен контрольдә тоту, сыйныфташларына ярдәм итү;
- коммуникатив күнекмәләрнең кеше тормышындагы ролен билгеләү;
- үз фикерләрен телдән һәм язмача җиткерә белү;
- башкаларны тыңлый, киңәш бирә белү;
- сыйныфташлары каршында төрле темаларга, башкарылган проектлар буенча чыгыш ясау;
- иптәшеңнең гамәлләрен бәяләү, күршең белән хезмәттәшлек итү.

Регулятив УУГ:

- дәреснең проблемасын (тема) һәм максатларын мөстәкыйль формалаштыру;
- проблеманы аңлап гипотеза чыгару, үз фикереңне дәлилләр китереп раслый белү, телдән (диалогик, монологик) һәм язма сөйләмдә сәбәп-нәтижә бәйләнешен аерып алу, нәтижәләрне формалаштыру;
- максатка ирешү юлларын билгеләү;
- үз эшчәнлегенң нәтижәле булуына ирешү, үз эшчәнлегенң контрольгә алу;
- укытучы белән бергәләп, үз эшен, иптәшләренең җавапларын бәяләү;
- кагыйдә, күрсәтмәләрне истә тоту һәм аларга ияреп гамәлләр кылу;
- эшләнгән эшкә бәя бирү, сыйфатын һәм дәрәжәсен билгеләү.

Предмет нәтижәләр:

- фонетик, сүз төзелеше һәм лексик берәмлекләр белән эш итүне ныгыту;
- орфоэпик һәм орфографик кагыйдәне үзләштерү, гамәли куллана белү;
- сүзнең лексик мәгънәсен билгели һәм сөйләмдә урынлы куллана белү;
- тел материалы белән логик фикерләүне сорый торган эш төрләрен башкару;
- исем, фигыль, зат алмашлыкларын табарга өйрәтү, аларның морфологик үзенчәлекләрен һәм жөмләдә кулланылышын аңлау;
- сүз төркемнәрен дәрәс язу, аларны сөйләмдә дәрәс куллана белү күнекмәләрен үстөрү;
- сүзтөзмәләрен аера белү, алардагы ияртүче һәм иярүче сүзне билгеләп, бәйләүче чараларны күрсәтү;
- әйтү максаты буенча төрле жөмләләрне аера белү, аларны дәрәс интонация белән әйтү, алардан соң тиешле тыныш билгеләре кую осталыгы һәм күнекмәләре булдыру;
- сүзләрдән – жөмләләр, жөмләләрдән бәйләнешле текст төзү осталыгы булдыру;
- морфологик, синтаксик анализ ясау элементларын үзләштерү;
- телдән һәм язма сөйләмне синонимнар, фразеологизмнар белән баету, бер мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләрдән дәрәс файдалана белү, сүзләренң туры һәм күчерелмә мәгънәләрен урынлы куллану;

- өрлө теллөрдөн кeргән сүзләрнең мәгънәләрeн аңлап куллану һәм дәрeс әйтү күнeкмәләрe булдыру;
- сөйләм эшчәнлeгe төрләрe буенча ныклы күнeкмәләр булдыруны дeвaм итү;
- телдән һәм язма сөйләм остaлыгы һәм күнeкмәләрeн камилләштерү;
- укучыларны ижади эшчәнлeккә тарту, проект эшләрe белән кызыксындыру.

Тематик планлаштыру

Дәрeс №	Дәрeс темасы	Дәрeс саны	Укучылар эшчәнлeгe
1.	Тел ул – халыкларның иң әһәмиятлe аралашу чарасы	1	Кереш сүз, әңгәмә. Сораулар буенча төркемнәрдә эш. Терәк схема ясау
2.	Башлангыч сыйныфларда үткәннәрне кабатлау	1	Күнегүләр эшләү. Сүз төркемнәрeн кабатлау
3.	Башлангыч сыйныфларда үткәннәрне кабатлау	1	Жөмлә кисәкләрeн кабатлау
4.	БСУ “Жәй нәрсәсe белән матур?” дигән темага сочинение язу	1	
5.	Хаталар өстендә эш. Сүз төркемнәрe турында гомуми төшенчә	1	Мөстәкыйль һәм ярдәмчe сүз төркемәрeн искә төшерү.
6.	Исем. Ялгызлык һәм уртаклык исемнәр.	1	Ялгызлык һәм уртаклык исемнәрeне аера белү өчен күнегүләр эшләү.
7.	Берлек һәм күплек сандагы исемнәр	1	Исемнeң терәк схемасын ясау. Күнегүләр эшләү
8.	Исемнәрнeң килеш белән төрләнеше	1	Килеш сорауларын һәм кушымчаларын дәрeс билгеләр гә өйрәнү
9.	Үткәннәрне кабатлау буенча диктант (№1)	1	«Исем» темасындагы өйрәнгән кагыйдәләргә күнегүләр эшләү
10.	БСУ Изложение	1	Хикәянең эчтәлeгe буенча план төзү. Изложение язу. Исемнәрнeң килешләрeн күрсәтү
11.	Хаталар өстендә эш. Алмашлык. Зат алмашлыклар	1	Язма эштә жибәрелгән хаталар өстендә эшләү. Алмашлык турында аңлату, нинди сүз төркемен алмаштырып килүдән чыгып, төркемчәләргә бүлү. Күнегүләр эшләү
12.	Сорау алмашлыклары	1	Сорау алмашлыкларының килеш белән төрләнешен аңлату, күнегүләр эшләү
13.	Сан. Берәмлекләрне һәм дистәләрне белдерә торган саннар	1	Күнегүләр эшләү
14.	Сөйләмдә сан алмашлыклары: ничә? ничәнчә? ничәшәр? күпме? никадәр?	1	Күнегүләр эшләү
15.	Тикшерү диктанты	1	Күнегүләр эшләү
16.	Хаталар өстендә эш. Сыйфат	1	Язма эштә жибәрегән хаталар өстендә эшләү. Аңлату.

			“Сүз төркемнәре” таблицасы буенча эш. Тактада эшләү
17.	Синоним һәм антоним сыйфатлар	1	Лексика бүлеген искә төшерү: антоним, синоним, искергән сүзләр буенча күнегүләр эшләү
18.	Фигыль. Фигыльнең барлык-юклык төре	1	Эшнең башкарылу-башкарылмавыннан чыгып, барлык-юклык төрен аңлату, телдән күнегүләр эшләү
19.	Фигыльнең нигезе	1	81 нче күнегү дәгә рәсем буенча эшләү
20.	Боерык фигыль	1	План буенча хикәянең эчтәлеген сөйләү
21.	Хикәя фигыль	1	«Казан – спорт шәһәре» дигән темага кечкенә хикәя язу
22.	Шарт фигыль	1	Күнегүләр эшләү
23.	Исем темасына карата контроль диктант	1	Диктант язу
24.	Хаталар өстендә эш. Рәвеш турында төшенчә	1	Күнегүләр эшләү. Диалог төзетү
25.	Вақыт, урын, сәбәп-максат рәвешләре	1	Хикәянең эчтәлеген сөйләү
26.	Антоним рәвешләр. Сөйләмдә рәвеш алмашлыклары	1	Урын һәм вақыт хәлләрен кулланып хикәя төзү
27.	Үткәннәрне кабатлау	1	Күнегүләр эшләү. Авыр очракларны аңлату
28.	Бәйләнешле сөйләм үстерү. Контроль изложение	1	Укытучы укыганны тыңлау, гади план төзү һәм сөйләп карау. Караламага язу, акка күчерү
29.	Рәвешләргә кабатлау	1	Язма эштә жибәрелгән хаталар өстендә эшләү. Рәвешләр турында катлаулы таблица бенча эшләү
30.	Жөмлә. Укучыларның сәнгатьле уку һәм укыганның эчтәлеген аңлау дәрәжәләрен өйрәнү	1	Жөмлөләргә синтаксик анализ ясау элементлары белән таныштыру: жөмләнең баш кисәкләрен билгеләү. Күнегүләр эшләү
31.	Әйтелү максаты ягыннан жөмлә төрләре. Хикәя жөмлә	1	Жыйнак жөмлөләр, жөмләнең баш кисәкләрен билгеләү. Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
32.	“Туган ягым” темасына сочинение	1	124 нче күнегүдәгә текст өстендә эшләү
33.	Сорау жөмлә	1	Күнегүләр эшләү. “Кем кемгә охшаган” дигән темага хикәя язу
34.	Боерык жөмлә. Жөмлә ахырына куела торган тыныш билгеләре. Тыныш билгесе һәм интонация	1	Аңлату, әңгәмә. Күнегүләр эшләү
35.	Гади жөмлә. Жөмләнең баш кисәкләре: ия һәм хәбәр	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
36.	Кушма жөмлә	1	Күнегүләр эшләү
37.	Өйрәтү диктанты. Жыйнак жөмлә.	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
38.	Жөмләдә баш кисәкләрнең кайсы сүз төркемнәре белән белдерелүе,	1	Жыйнак жөмлөләр, жөмләнең баш кисәкләрен билгеләү. Аңлату, әңгәмә,

	урыны.		күнегүлөр эшлөү
39.	Зат алмашлыгы белән белдерелгән аныккланмыш	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүлөр эшлөү
40.	Зат алмашлыгы белән белдерелгән аныклагыч янына куела торган тыныш билгесе	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүлөр эшлөү
41.	Жәенке жөмлө	1	Жөмлөләргә морфологик-синтаксик анализ ясау.
42.	Жөмләнең иярчен кисәкләре. Аергыч		Аңлату, әңгәмә, күнегүлөр эшлөү
43.	Төмамлык. Сүзтезмәдә ияртүче һәм иярүче кисәк	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүлөр эшлөү
44.	Хәлләр. Вакыт һәм урын хәле.	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүлөр эшлөү
45.	Хәлләр. Күләм, максат, рәвеш хәле.	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүлөр эшлөү
46.	Контроль диктант. (2 нче чиреккә йомгак)	1	Диктант язу
47.	Хаталар өстендә эш. Шарт һәм кире хәлләр	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүлөр эшлөү
48.	БСҮ. Сөйләм төрләре: сыйфатлама, хикәяләү һәм фикер йөртү турында башлангыч төшенчә	1	Аңлату
49.	Жөмләнең тиндәш кисәкләре: тиндәш ияләр, хәбәрләр, аергычлар, төмамлыктар, хәлләр.	1	Күнегүлөр эшлөү
50.	Тиндәш кисәкләр арасына куела торган тыныш билгеләре һәм теркәгечләр	1	Күнегүлөр эшлөү
51.	“Жөмлө кисәкләре” темасына контроль диктант	1	Диктант язу.
52.	Фонетика һәм орфоэпия турында төшенчә. Сөйләм органнары. Авазларның ясалышы	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүлөр эшлөү
53.	Сузык һәм тартык авазлар таблицасы	1	Сузык авазларга характеристика (терәк схема ясау). Күнегүлөр эшлөү. Тартык авазлар турында катлаулы таблица бенча эшлөү, шуңа нигезләнеп, гади таблица ясау
54.	Сингармонизм законы	1	Аңлату, әңгәмә
55.	Сүзләрнең язылышы һәм әйтелеше туры килгән һәм туры килмәгән очрактар. А хәрефе язылып та, [ә] авазы әйтелү очрактары	1	Аңлату, әңгәмә
56.	Ы хәрефе язылып та, [о] авазы; Беренче ижеккә ө хәрефе язылып, калган ижеккәрдә е язылу	1	Күнегүлөр эшлөү
57.	Ы+й хәрефләре язылып та, [и] авазы әйтелү очрактары	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүлөр эшлөү. Биремле карточкалар буенча эш
58.	Сөйләмдә тартык авазларның үзгәреше. [г],[гъ], [к], [къ] авазлары алдынан килгәндә [н]авазының [ң] ла-	1	Язма эштә жибәрелгән хаталар өстендә эшлөү Аңлату, әңгәмә, күнегүлөр эшлөү

	шуы. [к],[къ] авзлары кргән сүзләрнең дәрәс язылышы.		
59.	[W] авазы әйтелгән сүзләрнең дәрәс язылышы.[йә],[йү], [йу], [йы] авазлары әйтелгән сүзләрнең дәрәс язылышы	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
60.	Б, ь хәрәфләрәнең дәрәс язылышы.[ң], [х], [h] авазлары әйтелгән сүзләрнең дәрәс әйтелеше	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
61.	Үтелгәннәрне гомумиләштереп кабатлау. Фонетик анализ	1	Татар телендәге сузык һәм тартык авазларга өлешчә характеристика бирә белү
62.	Фонетика темасына диктант	1.	Грамматик биремле диктант язу
63.	Диктантны укучылар белән бергәләп тикшерү. Язмадагы хаталарны табу, төзәтү күнекмәләре	1	Диктантта һәм грамматик биремнәрдә жибәрелгән хаталарны тишереп, анализ ясау, искә төшерү, белемнәрне ныгыту
64.	Сүз байлыгы һәм сөйләм культураны	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
65.	Сүз байлыгы һәм сөйләм культураны	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
66.	Сүзнең лексик мәгънәсе	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
67-68.	“Туган телем – иркә гөлем” дигән темага сочинене	2	Аңлату, әңгәмә
69.	Бер һәм күп мәгънәле сүзләр	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
70.	Сүзнең туры һәм күчерелмә мәгънәләре	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
71.	Омонимнар	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
72.	Синонимнар	1	Күнегүләр эшләү
73.	Антонимнар	1	Аңлату, күнегүләр эшләү
74.	Якын кешеләргә, дусларга, танышларга хат язу күнекмәләре	1	Аңлату, әңгәмә
75.	Фразеологик әйтелмәләр	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү. Тәржемә эше
76.	“Лексика” темасына диктант	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
77.	Хаталар өстендә эш	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
78.	Үткәннәрне кабатлау	1	Аңлату, әңгәмә
79-80.	Татар теленең сүзлек составы. Гомумтөрки сүзләр, гарәп, фарсы, рус теленнән,рус теле аша башка телләрдән алынган сүзләр	2	Аңлату, әңгәмә
81-82.	Изложение язу	2	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
83.	Изложениене бергәләп тикшерү. (Сөйләм һәм стиль хаталарын табу, төзәтү күнекмәләре, редакцияләү күнегүләре.)	1	
84-85.	Татар теленең кулланылыш өлкәсе ягыннан сүзлек составы. Гомумхалык сүзләре. Әдәби тел сүзләре. Диалекталь сүзләр,	2	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү

	атамалар (терминнар)		
86.	Өйрәтү диктанты. Татар теленен кулланылыш дәрәжәсе ягыннан сүзлек составы.	1	Күнегүләр эшләү
87.	Сөйләм формалары: Монологик һәм диалогик сөйләм	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
88.	Текст, аның темасы. Төп уй. Гади план төзү	1	Текст өстендә эшләү
89.	Сүзлекләр. Сүзлекләрдән файдалану күнегүләре	1	Аңлатмалы һәм орфографик сүзлекләр турында һәм алардан файдалана белергә өйрәтү. Интернет аша турыдан-туры эшләүче (онлайн) һәм цифрлаштырылган сүзлекләр белән таныштыру
90.	Картинада төсләр ярдәмендә бирелгән эчтәлекне сүзләрдән файдаланып язу. Яңгыр яву күренешен сүз белән сурәтләү.	1	Сүзләрдән дәрәжә файдаланып эшләү
91-92.	И.И.Левитанның “Яз. Су ташыган чак” картинасы буенча сочинение – тасвирлама язу	2	Картина буенча эшләү
93.	Лексикология бүлеген кабатлау. Лексик анализ ясау үрнәге	1	Аңлату, күнегүләр эшләү
94.	“Лексикология бүлгә буенча грамматик биремле диктант	1	Диктант язу
95-96.	БСҮ Изложение язу. Текстта бирелгән эчтәлекне кыскартып сөйләү, төп уйны аңлау	1	Изложение тексти буенча план төзү, язу
97.	Изложениене һәм сочинениене бергәләп тикшерү, яздагы орфографик, пунктуацион, грамматик хаталарны, сөйләм һәм стиль хаталарын табу, төзәтү күнекмәләре	1	Ялгышлар өстендә эшләү
98.	Укучыларның аңлап уку тизлеген, сәнгатьле итеп уку һәм укыганның эчтәлеген аңлау дәрәжәләрен өйрәнү	1	Тизлеккә уку
99-100.	Ел буге үткәннәргә кабатлау	1	Аңлату, күнегүләр эшләү
101.	Контроль диктант	1	Диктант эшләү
102-104.	Хаталар өстендә эш. Тестлар эшләү	1	Тест
105.		1	Аңлату, күнегүләр эшләү

Укытуны матди- техник яктан һәм мәгълумати яктан тәэмин итү

Укытуны матди-техник яктан тәэмин итү нигезенә түбәндәгеләр керә

- белем һәм тәрбия бирү өчен барлык шартлар да тудырылган, санитария һәм янгыннан саклану нормаларына туры килгән уку бинасы булу;
- әдәбиятны өйрәнү өчен житәрлек күләмдә дәреслекләр һәм өстәмә методик ярдәмлекләр белән тәэмин ителгән китапханә;

- электрон китапханә, башка электрон ресурслар, татарча сайтлардан куллану мөмкинлеге булган компьютер классы;
- лингафон кабинеты;
- электрон һәм басма күрсәтмә эсбаплар, дәреслекләр;
- мультимедиа укуыту программалары, компьютер программалары;
- укучыларының белемнәрен тикшерү программалары;
- төрле типтагы сүзлекләр, энциклопедияләр;
- белешмә материаллар;
- балалар өчен чыгарылган газета һәм журналлар;
- интерактив тикшерү программалары;
- татар сайтлары (belem.ru; tatarile.org.com).

Әдәбият исемлеге

1. Татарстан Республикасы Мәгариф һәм Фән министрлыгы тарафыннан тәкъдим ителгән “Рус телендә урта (тулы) гомуми белем бирү мәктәбендә татар телен һәм әдәбиятын укуыту программасы (татар балалары өчен): 1-11 нче сыйныфлар. – Казан: Мәгариф, 2010.
2. Укуыту фәннәре буенча эш программалары: татар теле: методик тәкъдимнәр. Төп гомуми белем мәктәбе. – Казан: ДБО “Белем сыйфаты мониторингының республика үзәге, 2013. – 116 б.
3. Сафиуллина Ф. С. Хәзерге татар әдәби теле. Югары һәм урта уку йортлары өчен дәреслек. – Казан: “Мәгариф” нәшр., 2006.
4. Хәбибуллина З.Н., Нәбиуллина Г.Ш. Диктантлар җыентыгы: Татар урта гомуми белем бирү мәктәбенең 5 – 11 сыйныфлары өчен: Укуытучылар өчен кулланма. – Казан: Мәгариф нәшр., 2006.
5. Шәмсетдинова Р.Р. Татар теле: Күнегүләр. Анализ үрнәкләре. Тестлар. – Казан: Татар. кит. нәшр., 2005. – 160 б.
6. Татар теленең аңлатмалы сүзлеге. 3 томда. – Казан: Татар. кит. нәшр., 1977, 1979, 1981.

Өстәмә әдәбият

- 1 Р.Н. Фатыйхова. Татар теленнән диктантлар, контроль эшләр, тестлар. – Казан, “Гыйлем” нәшрияты, 2009.
- 2 Н.В. Максимов. “Урта мәктәптә татар теле укуыту: Фонетика. Морфология.” Укуытучылар өчен методик кулланма. – Казан: “Мәгариф” нәшрияты, 2004.
- 3 “Фән һәм мәктәп”, “Мәгариф” журналлары, “Мәгърифәт”, “Ачык дәрес” газеталары.

Мәгълүмат чыганаclarы

<http://www.ed.gov.ru>

Белем бирү буенча федераль агентлык

<http://www.arkpro.ru> РФ мәгариф хезмәткәрләренең квалификациясен күтәрү

һәм профессиональ әзерләү академиясе

<http://www.lexed.ru> Федеральный центр образовательного законодательства

<http://www.rustest.ru> Федераль тест үткәрү үзәге

<http://www.tatedu.ru> ТР Мәгариф һәм фән министрлығы
<http://www.edu.kzn.ru> ТР Мәгариф һәм фән министрлығы Белем порталы
<http://www.mon.tatar.ru>
<http://www.shoolexpo.ru>
<http://.belem.ru>
<http://.tatar.ru> ТР рәсми серверы
<http://.Tat.Tatar-inform.ru> ТР мәгълүмат агентлығы
<http://.intertat.ru> ТР электрон газетасы
<http://.xat.ru> Татар хат алышу хезмәте
<http://.suzlek.ru> on-line русча сүзлек
<http://.Kitarxane.at.ru> татар телендәге әдәби әсәрләр китапханәсе
<http://.Tatar.com.ru> татар теле сүзлекләр һәм үзәйрәткечләр
<http://.Tatarca.boom.ru> татарча текстлар
<http://.tataroved.ru> Татар тарихы: төрки- татар дөньясы
<http://.selet.ru> “Сәләт” яшьләр
<http://.Kitarxane.at.ru> татар телендәге әдәби әсәрләр китапханәсе
<http://.Tatarca.boom.ru> татарча текстлар

Электрон ресурслар: “Бала” китапханәсе, “Татар мультфильмнары”, мультимедиа укыту программалары; электрон китапханә; татар сайтлары (belem.ru, tatarile.org.com).

Календарь-тематик план¹

Атнага – 3 сәгать (елына – 105 сәгать).

Диктант язу – 8 сәгать (саны - 8);

Изложение язу – 4 сәгать (барысы – 4 изложение, икесе – контроль изложение);

Сочинение язу – 4 сәгать (барысы – 4 сочинение, 2– контроль сочинение) + өй сочинениеләре.

Дәрес №	Дәрес темасы	Дәрес саны	Дәрес тибы	Планлаштырылган нәтижә			Укучылар эшчәнлеге	Контроль эш төрләре	Үткәру вакыты	
				метапредмет	предмет	шәхескә кагылышлы			План буенча	Факт буенча
1	Тел ул – халыкларның иң әһәмиятле аралашу чарасы.	1	Белемнәрне гомумиләштерү дәресе	Әңгәмәдәшен белән контакт урнаштырырга өйрәнү.	Телнең аралашу чарасы булуын аңлата алу, тел гыйлеменң тармакларын белү.	Укучыда укуга, ана теленә карата уңай мөнәсәбәт тәрбияләү	Кереш сүз, әңгәмә. Сораулар буенча төркемнәрдә эш. Терәк схема ясау.			
2	Башлангыч сыйныфларда үткәннәрне кабатлау	1	Катнаш дәрес.	Сорау куя, әңгәмәдәшенң хәлен сорый, кире кага, раслый белү. Парларда эшли белү	Тел гыйлеменң морфология һәм орфография бүлекләре турында һәм сүз төркемнәре буенча гомуми мәгълүматларга ия булу.	Тел дәресләрендә өйрәнгән белемне гамәлгә күчерү теләге булдыру.	Күнегүләр эшләү. Сүз төркемнәрен кабатлау.	Сүзлек диктанты		
3	Башлангыч сыйныфларда үткәннәрне кабатлау.	1	Белемнәрне гомумиләштерү дәресе	Укучыларда белем алуга, укымышлы булуга кызыксыну уяту.	Сүз төркемнәрен билгели белү.	Кабатлау процессында ана теленң әһәмиятен аңлау.	Жөмлә кисәкләрен кабатлау			

¹ Укыту-методик тәэмин итү буларак укытучы календарь-тематик планы бирә ала

4	БСУ “Жэй нэрсэе белэн матур?” дигэн темага сочинение язу	1	Белем һәм күнекмэлэрне камилләштерү дәресе.	Бирелгән репликалардан текст төзү.	Башлангыч сыйныфларда өйрәнелгән орфография һәм тыныш билгеләре дәресе кулланып мөстәкыйль язу күнекмэләре булу.			Сочинение		
5	Хаталар өстендә эш. Сүз төркемнәре турында гомуми төшенчә.	1	Белемнәрне системалаштыру дәресе	Биремне үтәүнең дәрестеген тикшерү.	Сүз төркемнәрен аера белү.	Татар теле дәрестәрендә яна белемгә ия булу теләге булдыру.	Мөстәкыйль һәм ярдәмчә сүз төркемнәрен искә төшерү.			
6	Исем. Ялгызлык һәм уртаклык исемнәр.	1	БСУ	Рус һәм татар телендә чагыштырып өйрәнү	Уртаклык һәм ялгызлык исемнәрне, берлек һәм күплек сандагы исемнәрне тексттан таба белү.	Татар теленә, бөек халкына карата горурлык хисе уяту.	Ялгызлык һәм уртаклык исемнәрне аера белү өчен күнегүләр эшләү.			
7	Берлек һәм күплек сандагы исемнәр.	1	Белем һәм күнекмэләрне камилләштерү	Рус телендә берлек һәм күплек сан төшенчәләре.	Бирелгән сүзләрдән – жөмлөләр, жөмлөләрдән бәйләнешле текст төзү осталыгы булу.	Язма һәм телдән сөйләмне ныгыту өстендә эшләүгә омтылыш булдыру.	Исемнең терәк схема сын ясау. Күнегүләр эшләү.			
8	Исемнәрнең килеш белән төрләнеше	1	Белем һәм күнекмэләрне камилләштерү дәресе.	Рус телендә килеш кушымчалары.	Исемнәрнең килешләр белән төрләнеше, жөмлөдә кулланылышын аңлау. Килеш кушымчаларын	Мөһим нәтижеләрне истә калдыру теләген үстерү. Тел дәрестәрендә өйрәнгән белемне гамәлгә күчерү	Килеш сорауларын һәм кушымчаларын дәресе билгеләргә өйрәнү.	Килешләр буенча карточкалар белән эш		

					дөрес язу һәм аларны жөмлэдә дөрес куллана белү	теләге булдыру.				
9	Үткәннәрне кабатлау буенча диктант (№1)	1	Укучыларның үсешен контрольдә тоту һәм тикшерү дәресе	Алган белемнәрне төрле тел күренешләрен аңлатуда куллану.	Исемнәрне килеш белән төрләнеш кагыйдәләрен камилләштерү.	Үз-үзеңне бүяләү, үзанализга омтылыш булдыру.	«Исем» темасындагы өйрәнгән кагыйдәләргә күнегүләр эшләү	Диктант		
10	БСҮ Изложение	1	Укучыларның үсешен контрольдә тоту һәм тикшерү дәресе	Логик фикер йөртү	Гади план буенча текст эчтәлеген төгәл итеп яза белү.	Матур әдәби сөйләм күнекмәләренә ия булырга омтылыш тәрбияләү.	Хикәянең эчтәлегенә буенча план төзү. Изложение язу. Исемнәрнең килешләрен күрсәтү.	Изложение		
11	Хаталар өстендә эш. Алмашлык. Зат алмашлыклары.	1	Белем һәм күнекмәләрен камилләштерү дәресе.	Кагыйдәләрен, күрсәтмәләрен истә тотып гамәлләр кылу	Зат алмашлыклары, аларның мәгънәләре, килешләр белән төрләнешендәге үзенчәлекләрен белү. Алмашлыкка морфологик анализ ясау элементлары белән таныш булу.	Телнең фикер үсешендә әһәмиятен аңлау.	Язма эштә жибәрелгән хаталар өстендә эшләү. Алмашлык турында аңлату, нинди сүз төркемен алмаштырып килүдән чыгып, төркемчәләргә бүлү. Күнегүләр эшләү.			
12	Сорау алмашлыклары	1	Бәйләнешле сөйләм үстерү	Биремне үтәүнең дөреслеген тикшерү	Сорау алмашлыклары турында мәгълүматлы булу.	Мөһим нәтижеләрне истә калдыру теләген үстерү.	Сорау алмашлыкларының килеш белән төрләнешен аңлату, күнегүләр эшләү	Тест		

13	Сан. Берәмлекләрне һәм дистәләрне белдерә торган саннар.	1	Яңа белемнәрне үзләштерү дәресе.	Рус һәм татар телендәге сан үзенчәлекләре	Сан турында мәгълүматлы булу, куллану	Татар теле дәресләрен үзләштерүгә җаваплылык булдыру.	Күнегүләр эшләү.			
14	Сөйләмдә сан алмашлыклары: ничә? ничәнче? ничәшәр? күпме? никадәр?	1	Яңа белемнәрне үзләштерү дәресе.	Рус һәм татар телендәге сан үзенчәлекләре	Сан һәм саналмыш төшенчәләрен белү.	Язма һәм телдән сөйләмне ныгыту өстендә эшләүгә омтылыш булдыру.	Күнегүләр эшләү			
15	Тикшерү диктанты.	1	Укучыларның үсешен контрольдә тоту һәм тикшерү дәресе	Грамматик күнекмәләрне кабатлау.	Үтелгән материалның тулысынча үзләштерелүе. Башлангыч сыйныфларда өйрәнелгән орфография һәм тыныш билгеләре кагыйдәләрен дөрес кулланып мөстәкыйль язу күнекмәләре булу.	Үз-үзенә буюлау, үзанализга омтылыш булдыру.	Күнегүләр эшләү.	Диктант		
16	Хаталар өстендә эш. Сыйфат.	1	Яңа белемнәрне үзләштерү дәресе.	Рус, англиз һәм татар телендәге сыйфатларны чагыштыру	Сыйфат һәм хәбәр булып килгән сыйфатларның үзенчәлекләрен белү.	Татар теле дәресләрен үзләштерүгә җаваплылык булдыру.	Язма эштә жибәрелгән хаталар өстендә эшләү. Аңлату. “Сүз төркемнәре” таблицасы буенча эш. Тактада эшләү.	Тест		
17	Синоним һәм антоним сыйфатлар.	1	Яңа белемнәрне үзләштерү дәресе.	Татар теленә башка фәннәрне өйрәнү һәм белем алу чарасы икәннен аңлау	Синоним һәм антоним сыйфатларны дөрес билгели белү.	Сүз байлыгын арттыру өстендә эшләү теләген үстерү.	Лексика бүлеген искә төшерү: антоним, синоним, искергән сүзләр			

							буенча күнегүләр эшләү			
18	Фигыль. Фигыль-нең барлык-юклык төре.	1	Яңа белемнәрне үзләштерү дәресе.	Биремнәрне үтгәндә үз эшчәнлегенне планлаштыра белү.	Боерык һәм хикәя фигыльләрне таба белү. Хәзерге, үткән һәм килчәк заман хикәя фигыльләрне дөрес куллана белү, аларның зат-сан белән төрләнешен аңлау. Фигыльгә морфологик анализ ясау элементлары белән таныш булу.	Татар теле дәресләрендә яңа белемгә ия булу теләге булдыру.	Эшнең башкарылу-башкарылмавыннан чыгып, барлык-юклык төрен аңлату, телдән күнегүләр эшләү.	Тест. Карточкалар буенча индивидуаль эш.		
19	Фигыльнең нигезе	1	Яңа белемнәрне үзләштерү дәресе.	Укучыларның танып белү активлыгын үстерү.	Фигыль нигезен дөрес билгели белү.	Белем алу процессында ана телендә әһәмиятен аңлау.	81 нче күнегү дәгә рәсем буенча эшләү.			
20	Боерык фигыль.	1	Белемнәрне гомумиләштерү дәресе.	Алган белемнәрне төрле тел күренешләрен аңлатуда куллану.	Боерык фигыльләрдә дөрес итеп басым куярга өйрәнү.	Мөһим нәтижеләрне истә калдыру теләген үстерү.	План буенча хикәянең эчтәлеген сөйләү.			
21	Хикәя фигыль	1	Белем һәм күнекмәләрне камилләштерү дәресе.	Сорауларга җавап бирү.	Хикәя фигыльнең төрле заман формаларын куллана белү.	Мөһим нәтижеләрне истә калдыру теләген үстерү.	«Казан – спорт шәһәре» дигән темага кечкенә хикәя язу.	Тест		
22	Шарт фигыль	1	Яңа белемнәрне үзләштерү дәресе	Сөйләм телен үстерү.	Төп фигыльгә бәйләнеп килүен аңлату	Мөһим нәтижеләрне истә калдыру теләген үстерү.	Күнегүләр эшләү			
23	Исем темасына	1	Укучыларның	Алган	Үтелгән	Үз-үзеңне буюлау,	Диктант язу	Контроль		

	карата контроль диктант.		үсешен контрольдә тоту һәм тикшерү дәресе	белемнәрне төрле тел күренешләрен аңлатуда куллану. Үз-үзеңә контроль ясау.	материалның тулысынча үзләштерелүе. Башлангыч сыйныфларда өйрәнелгән орфография һәм тыныш билгеләре кагыйдәләрен дәрәс кулланып мөстәкыйль язу күнекмәләре булу	үзәналлизга омтылыш		диктант		
24	Хаталар өстендә эш. Рәвеш турында төшенчә.	1	Яңа белемнәрне үзләштерү дәресе.	Алган белемнәрне төрле тел күренешләрен аңлатуда куллану.	Рәвеш турында мәгълүматлы булу.	Һәр татар теле дәрәсләрендә яңа белемгә ия булу теләге булдыру.	Күнегүләр эшләү. Диалог төзетү.			
25	Вақыт, урын, сәбәп-максат рәвешләре.	1	Белем һәм күнекмәләрне камилләштерү дәресе.	Игътибарлылык һәм кызыксынучанлык үстерү.	Сөйләмдә рәвеш алмашлыкларын куллана белү.	Мөһим нәтижеләрне истә калдыру теләген үстерү.	Хикәянең эчтәлеген сөйләү.			
26	Антоним рәвешләр. Сөйләмдә рәвеш алмашлыклары.	1	Яңа белемнәрне үзләштерү дәресе.	Чагыштырып өйрәнү	Антоним рәвешләрен билгели алуларына ирешү.	Язма һәм телдән сөйләмне ныгыту өстендә эшләүгә омтылыш булдыру.	Урын һәм вақыт хәлләрен кулланып хикәя төзү.	Мөстәкыйль эш.		
27	Үткәннәрне кабатлау.	1	Белем һәм күнекмәләрне камилләштерү дәресе.	Үз-үзеңә контроль ясау.		Татар теленең сүзлек составын өйрәнүнең әһәмиятен аңлату.	Күнегүләр эшләү. Авыр очракларны аңлату.	Тест		
28	Бәйләнешле сөйләм үстерү. Контроль изложение	1	Укучыларның үсешен контрольдә тоту һәм тикшерү дәресе	Эшне вақытында башлау һәм төгәлләү.	Укытучы укыганны тыңлау, гади план төзү һәм сөйләп карау. Караламага язу, акка күчерү.	Матур әдәби сөйләм күнекмәләренә ия булырга омтылыш тәрбияләү.	Укытучы укыганны тыңлау, гади план төзү һәм сөйләп карау. Караламага язу,	Контроль изложение.		

							акка күчерү.			
29	Рәвешләрне кабатлау.	1	Белемнәрне гому-миләштерү һәм системалаштыру дәресе.	Төшенчә, термин, кагыйдә, закончалыкларны аңлап эш итә белү	Язма эштә жибәрелгән хаталар өстендә эшләү. Рәвешләр турында катлаулы таблица бенча эшләү	Сүз байлыгын, әһәмиятен аңлы куллану күнекмәсе булдыру.	Язма эштә жибәрелгән хаталар өстендә эшләү. Рәвешләр турында катлаулы таблица бенча эшләү .	Мөстәкыйль эш.		
30	Жөмлә. Укучыларның сәнгатьле уку һәм укыганның эчтәлеген аңлау дәрәжәләрен өйрәнү.	1	БСУ	Алган белемнәрне төрле тел күренешләрен аңлатуда куллану.	Жөмләнең грамматик нигезен таба, тиңдәш хәбәрле гади жөмләләрне кушма жөмләдән аера белү. Бирелгән сүzlәрдән – жөмләләр, жөмләләрдән бәйләнешле текст төзү осталыгы булу.		Жөмләләргә синтаксик анализ ясау элементлары белән таныштыру: жөмләнең баш кисәкләрен билгеләү. Күнегүләр эшләү			
31	Өйтелү максаты ягыннан жөмлә төрләре. Хикәя жөмлә.	1	Яңа белемнәрне үзләштерү дәресе.	Дөрес итеп сөйләм төзи белү.	Өйтү максаты буенча төрле жөмләләрне (хикәя, сорау, боеру һәм тойгылы) аера белү, аларны дөрес интонация белән өйтү, алардан соң тиешле тыныш билгеләре кую осталыгы һәм күнекмәләре булу	Сүз байлыгын, әһәмиятен аңлы куллану күнекмәсе булдыру.	Жыйнак жөмләләр, жөмләнең баш кисәкләрен билгеләү. Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү	Кечкенә күләмле диктант язу.		
32.	“Туган ягым” темасына сочи-	1	Укучыларның үсешен	Эзләнү таләп итә торган	Текстны тиешле интонация белән	Тел байлыгын, грамоталылыкны	124 нче күнегүдәге текст	Сочинение		

	нение		контрольдә тоту һәм тикшерү дәресе	мәсьәләләрне чишү юлларын эзләү.	дәрес итеп укый белү. <i>Бәйләнешле сөйләм үстерү:</i> төрле жанрдагы текстларны сәнгатьле итеп уку күнекмәләрен үстерү.	арттыру өстендә эшләүне булдыру. Иптәшләрнең фикеренә, эшчәнлегенә уңай мөнәсәбәт булдыру.	өстендә эшләү.			
33.	Сорау жөмлә.	1	Яңа белемнәрне үзләштерү дәресе	Алган белемнәрне төрле тел күренешләрен аңлатуда куллану.	Сорау жөмлөләрне төзи һәм дәрес интонация белән укый алуларына ирешү.	Сүз байлыгын, әһәмиятен аңлы куллану күнекмәсе булдыру.	Күнегүләр эшләү. “Кем кемгә охшаган” дигән темага хикәя язү.			
34.	Боерык жөмлә. Жөмлә ахырына куела торган тыныш билгеләре. Тыныш билгесе һәм интонация.	1	Яңа белемнәрне үзләштерү дәресе	Дәрес итеп сөйләм төзи белү.	Өйтелү максаты ягыннан жөмлә төрләрен дәрес билгели алуларына ирешү	Сүз байлыгын, әһәмиятен аңлы куллану күнекмәсе булдыру.	Аңлату, әңгәмә. Күнегүләр эшләү	Карточкалар буенча мөстәкыйль эш.		
35.	Гади жөмлә. Жөмләнең баш кисәкләре: ия һәм хәбәр.	1	Белемнәрне гомумиләштерү дәресе	Чагыштырып нәтижә ясау.	Жөмләнең грамматик нигезен табып, баш кисәкләрен билгели алу.	Ана телендә алган белемне башка фәннәрдә куллану теләге булдыру.	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү.			
36.	Кушма жөмлә.	1	Яңа белемнәрне үзләштерү дәресе.	Биремне үтәүнең дәреслеген тикшерү.	Кушма жөмлөләрнең нигезен билгели алуларына ирешү.	Татар теле дәресләрен үзләштерүгә җаваплылык булдыру.	Күнегүләр эшләү.			
37.	Өйрәтү диктанты. Жыйнак жөмлә.	1	Укучыларның үсешен контрольдә тоту һәм тикшерү дәресе	Үз-үзенә жөмләдән бәйләнешкә кергән жөмлөләрне аерып чыгару	Жыйнак жөмлөләрне аера белүләренә ирешү.	Татар теле дәресләрендә яңа белемгә ия булу теләге булдыру.	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү.	Өйрәтү диктанты		
38.	Жөмләдә баш	1	Катнаш дәрес.	Алган	Жөмләнең баш	Мөһим	Жыйнак	Мөстәкыйль		

	кисәкләрнең кайсы сүз төркемнәре белән белдерелүе, урыны.			белемнәрне төрле тел күренешләрен аңлатуда куллану.	кисәкләрен дәрәс итеп билгеләү.	нәтижеләрне истә калдыру теләген үстерү.	жөмлөләр, жөмләнең баш кисәкләрен билгеләү. Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү.	эш.		
39.	Зат алмашлыгы белән белдерелгән аныкланмыш.	1	Яңа белемнәрне үзләштерү дәрәсе.	Эзләнү таләп итә торган мәсьәләләргә чишү юлларын эзләү.	Аныклагычларны дәрәс билгели алуларына ирешү.	Татар теле дәрәсләрендә яңа белемгә ия булу теләге булдыру.	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү.			
40.	Зат алмашлыгы белән белдерелгән аныклагыч янына куела торган тыныш билгесе.	1	Белем һәм күнекмәләргә камилләштерү.	Биремне үтәүнең дәрәсләген тикшерү.	Зат алмашлыгы белән белдерелгән аныклагыч янына куела торган тыныш билгеләрен өйрәтү.	Мөһим нәтижеләрне истә калдыру теләген үстерү.	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү.			
41	Жәенке жөмлә.	1	Яңа белемнәрне үзләштерү дәрәсе.	Эзләнү таләп итә торган мәсьәләләргә чишү юлларын эзләү.	Жөмлә кисәкләрен дәрәс билгеләү	Тел дәрәсләрендә өйрәнгән белемне гамәлгә күчерү теләге булдыру.	Жөмлөләргә морфологик-синтаксик анализ ясау.			
42	Жөмләнең иярчен кисәкләре. Аергыч.		Катнаш дәрәс.	Кагыйдәләргә, күрсәтмәләргә истә тотып гамәлләр кылу.	Аергычларның сорауларын истә калдырырга.	Иптәшләрнең фикеренә, эшчәнлегенә уңай мөнәсәбәт булдыру.	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү.	Тест		
43	Тәмамлык. Сүзтезмәдә ияртүче һәм иярүче кисәк.	1	Белем һәм күнекмәләргә камилләштерү.	Алган белемнәрне төрле тел күренешләрен аңлатуда куллану.	Сүзтезмәдә исемне ачыклап килгән кисәкләргә билгели алу.	Тел дәрәсләрендә өйрәнгән белемне гамәлгә күчерү теләге булдыру.	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү.	Тест		
44	Хәлләр. Вақыт һәм урын хәле.	1	Яңа белемнәрне	Кагыйдәләргә, күрсәтмәләргә	Вақыт һәм урын хәлләрен аера	Татар теле дәрәсләрен	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү.	Тест. Карточкалар		

			үзлештерү дәресе.	истә тотып гамәлләр кылу.	белүләренә ирешү.	үзлештерүгә жаваплылык булдыру.		буенча индивидуаль эш		
45	Хәлләр. Күләм, максат, рәвеш хәле.	1	Катнаш дәрес	Эзләнү таләп итә торган масьәләләрне чишү юлларын эзләү.	Күләм, максат, Рәвеш хәлен аера белү, сораулары.	Татар теленең теоритик мәгълүматын үзлештерүгә терәк булдыру.	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү.			
46	Контроль диктант.(2 нче чиреккә йомгак)	1	Укучыларның үсешен контрольдә тоту һәм тикшерү дәресе.	Үз-үзеңә жөмләдән бәйләнешкә кергән сүзләрне аерып чыгару.		Үз-үзеңә буюләү, үзанализга омтылыш булдыру.	Диктант язу.	Контроль диктант		
47	Хаталар өстендә эш. Шарт һәм кире хәлләр.	1	Белем һәм күнекмәләрне камилләштерү.	Эзләнү таләп итә торган масьәләләрне чишү юлларын эзләү.	Хәлләрне тәмамлыктан аера белүләренә ирешү.	Укучыларда грамоталы булу теләге уяту.	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү.			
48	БСҮ.Сөйләм төрләре: сый-фатлама, хикәяләү һәм фикер йөртү турында башлангыч төшенчә.	1	Белем һәм күнекмәләрне камилләштерү дәресе.	Дәрес итеп сөйләм төзи белү.	Төрле төрдәге хикәяләр төзү.	Укучыда телне өйрәнү кирәклеге аңлау күнекмәләре булдыру.	Аңлату			
49.	Жөмләнең тиндәш кисәкләре: тиндәш ияләр, хәбәрләр, аергычлар, тәмамлыктар, хәлләр.	1	Яңа белемнәрне үзлештерү дәресе.	Үз-үзеңә жөмләдән бәйләнешкә кергән сүзләрне аерып чыгару.	Барлык жөмлә кисәкләренең дә тиндәшләнеп килә алуын аңлау.	Төркемдәшләрнең хөрмәт хисе булдыру.	Күнегүләр эшләү.	Карточкалар буенча мөстәкыйль эш		
50.	Тиндәш кисәкләр арасына куела торган тыныш билгеләре һәм теркәгечләр.	1	Яңа белемнәрне үзлештерү дәресе.	Алган белемнәрне төрле тел күренешләрен аңлатуда	Тиндәш кисәкләр арасына тыныш билгеләрен дәрес куя белү.		Күнегүләр эшләү.			

				куллану.						
51.	“Жөмлө кисәкләре” темасына контроль диктант	1	Укучыларның үсешен контрольдә тоту һәм тикшерү дәресе.	Үз-үзенә жөмләдән бәйләнешкә кәргән жөмлө кисәкләрен аерып чыгару.		Үз-үзенә бәйләү, үзәналлизга омтылыш булдыру.	Диктант язү.	Контроль диктант		
52.	Фонетика һәм орфоэпия турында төшенчә. Сөйләм органнары. Авазларның ясалышы.	1	Яна белемнәрне үзләштерү дәресе.	Дәресе итеп сөйләм төзи белү.	Тел гыйлеменәң фонетика һәм орфоэпия бүлекләре турында мәгълүматлы булу. Авазлар һәм хәрәфләрне аера белү. Сөйләм барлыкка китерүче органнар турында мәгълүматлы булу.	Һәр татар теле дәрәсләрендә яна белемгә ия булу теләге булдыру.	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү			
53.	Сузык һәм тартык авазлар таблицасы.	1	Катнаш дәресе.	Эзләнү таләп итә торган мәсьәләләрне чишү юлларын эзләү.	Төрле авазларның ясалу урынын белү.	Һәр татар теле дәрәсләрендә яна белемгә ия булу теләге булдыру. Таблицалар белән эшләү күнекмәләре барлыкка китерү.	Сузык авазларга характеристика (терәк схема ясау). Күнегүләр эшләү. Тартык авазлар турында катлаулы таблица бенча эшләү, шуңа нигезләнәп, гади таблица ясау	Телдән белемнәрне тикшерү		
54	Сингармонизм законы.	1	Катнаш дәресе.	Алган белемнәрне төрле тел күренешләрен аңлатуда куллану.	Татар телендәге сингармонизм күренешенәң асылына төшенү: рәт гармониясе һәм ирен	Һәр татар теле дәрәсләрендә яна белемгә ия булу теләге булдыру.	Аңлату, әңгәмә	Телдән белемнәрне тикшерү		

					гармониясе турында мәгълүматлы булу. Редукция күренешенен белү. Сузыкларга хас фонетик закончалыкларны өлешчә фонетик анализда күрсәтә алу.					
55	Сүзләрнең язылышы һәм әйтелеше туры килгән һәм туры килмәгән очраклар. А хәрефе язылып та, [ә] авазы әйтелү очраклары.	1	Катнаш дәрес.	Дәрес итеп сөйләм төзи белү.	Сүзләрнең язылышын аңлау	Укучыларда грамоталы булу теләге уяту.	Аңлату, әңгәмә.	Авазлар, аларның төрләре, характеристика бирү, контроль тест		
56	Ы хәрефе язылып та, [о] авазы; Беренче ижектә ө хәрефе язылып, калган ижекләрдә е язылу.	1	Яңа белемнәрне үзләштерү дәресе.	Анализ ясый белү.	Тар әйтелешле [о] һәм киң әйтелешле [о], тар әйтелешле [э] һәм киң әйтелешле [э], тар әйтелешле [ы] һәм киң әйтелешле [ы] авазларын дәрес әйтә, транскрипциядә дәрес күрсәтә белү.	Укучыларда грамоталы булу теләге уяту.	Күнегүләр эшләү.	Сүзлек диктанты		
57.	Ы+й хәрефләре язылып та, [и] авазы әйтелү очраклары.	1	Белем һәм күнекмәләрне камилләштерү дәресе.	Анализ ясый белү.	Кагыйдәләрне гамәлдә куллана белү.	Укучыларда грамоталы булу теләге уяту.	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү. Биремле карточкалар буенча эш.	Карточкалар буенча индивидуаль эш		
58.	Сөйләмдә тартык	1	Яңа	Дәрес итеп	[к], [г] һәм [к], [г]	Укучының	Язма эштә	Сүзлек		

	авазларның үзгәреше. [г], [гъ], [к], [къ] авазлары алдыннан килгәндә [н]авазының [ң] лашуы. [к], [къ] авзлары кргән сүзләрнең дәрәс язылышы.		белемнәрне үзләштерү дәрәсе.	сөйләм төзи белү.	тартыклары кәргән сүзләрне дәрәс әйтү, транскрипциядә күрсәтә белү	үзләштергән белемнең кирәклеге аңлау.	жибәрелгән хаталар өстендә эшләү. Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү.	диктанты		
59	[W] авазы әйтелгән сүзләрнең дәрәс язылышы. [йә], [йү], [йу], [йы] авазлары әйтелгән сүзләрнең дәрәс язылышы.	1	Яңа белемнәрне үзләштерү дәрәсе.	Үз-үзеңә жәмләдән бәйләнешкә кәргән сүзләрне аерып чыгару.	[w] һәм [в] тартыклары кәргән сүзләрне дәрәс әйтү һәм дәрәс язу, транскрипциядә күрсәтә белү.	Укучыларда грамматалы булу теләге уяту.	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү.	Мөстәкыйль эш		
60	Б, ь хәрәфләренәң дәрәс язылышы. [н], [х], [һ] авазлары әйтелгән сүзләрнең дәрәс әйтелешә.	1	Белемнәрне гомумиләштерү дәрәсләре.	Анализ ясыи белү.	Һ, Х, [н] һәм [ң] тартыклары кәргән сүзләрне дәрәс әйтү һәм дәрәс язу.	Укучыларда грамматалы булу теләге уяту.	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү.	Мөстәкыйль эш		
61.	Үтелгәннәрне гомумиләштереп кабатлау. Фонетик анализ.	1	Белем һәм күнекмәләрне камилләштерү дәрәсе.	Кагыйдәләрне, күрсәтмәләрне истә тотып гамәлләр кылу.	Тулы фонетик анализ ясау күнекмәләренә ия булу.	Мөһим нәтижәләрне истә калдыру теләген үстерү.	Татар телендәге сузык һәм тартык авазларга өлешчә характеристика бирә белү.	Карточкалар буенча мөстәкыйль эш		
62.	Фонетика темасына диктант.	1.	Укучыларның үсешен контрольдә тоту һәм тикшерү дәрәсе		Фонетика буенча алган белемнәрне гамәлдә куллану күнекмәләре булу.	Үз-үзеңне бүяләү, үзанализга омтылыш булдыру.	Грамматик биремле диктант язу.	Диктант		
63.	Диктантны укучылар белән бергәләп тикшерү.	1	Белем һәм күнекмәләрне камилләштерү	Кагыйдәләрне, күрсәтмәләрне истә тотып	Грамматалы язуның тотрыклы системасын бул-	Укучыларда грамматалы булу теләге уяту.	Диктантта һәм грамматик биремнәрдә	Дәрәс язу күнекмәләрен камилләштерә		

	Яздагы хаталарны табу, төзөтү күнөкмөлөрө.		дәресе.	гамәлләр кылу.	дыру.		жибәрелгән хаталарны тишереп, анализ ясау, искә төшерү, белемнәрне ныгыту.	алу		
64.	Сүз байлыгы һәм сөйләм культура-сы.	1	Яңа белемнәрне үзләштерү дәресе.	Игътибарлылык һәм кызыксынучанлык үстерү.	Билгеле бер телдәге сүзләр һәм әйтәлмәләр жыелмасының шул телнең лексикасы дип, телнең лексикасын өйрәнүче фәннең лексикология дип аталуын белү. Сүзнең лексик мәгънәсен ачыклау юлларын белү.	Телнең фикер үсешендә әһәмиятен аңлау.	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү.	Дәрәсләктәге сорауларга җавап биру		
65.	Сүз байлыгы һәм сөйләм культура-сы.	1	Белем һәм күнөкмәләрне камилләштерү дәресе.	Дәрәсләктә итеп сөйләм төзи белү.		Сүз байлыгын, әһәмиятен аңлы куллану күнөкмәсе булдыру.	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү	Дәрәсләктәге сорауларга җавап биру		
66	Сүзнең лексик мәгънәсе	1	Белем һәм күнөкмәләрне камилләштерү дәресе.	Игътибарлылык һәм кызыксынучанлык үстерү.		Татар теле дәрәсләрендә яңа белемгә ия булу телдәге булдыру.	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү.			
67-68	“Туган телем – иркә гөлем” дигән темага сочинение.	2	Белем һәм күнөкмәләрне камилләштерү дәресе.	Эчтәлекне аңлау, төшенү күнөкмәләре. Сочинение яза, нәтиҗә ясай белү		Тел байлыгын, грамоталылыкны арттыру өстендә эшләүне булдыру. Иптәшләрнең фикеренә,	Аңлату, әңгәмә	Сочинение		

						эшчәнлегенә уңай мөнәсәбәт булдыру.				
69	Бер һәм күп мәгънәле сүзләр.	1	Яңа белемнәрне үзләштерү дәресе.	Кагыйдәләрне, күрсәтмәләрне истә тотып гамәлләр кылу.	Телнең сүзлек составындагы сүзләрнең бер яки күп мәгънә белдерүен, күп мәгънәлекнең полисемия күренеше дип аталуын, күп мәгънәле сүзләр арасында мәгънә уртаклыгы булуны белү, мисаллар ярдәмендә аңлата белү.	Сүзне дәрәс куллана белүнең әһәмиятен аңлау.	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү.			
70.	Сүзнең туры һәм күчерелмә мәгънәләре.	1	Белем һәм күнекмәләрне камилләштерү дәресе.	Рус һәм татар телендәге үзенчәлекләре.	Сүзнең предметны, күренешне, аларның үзенчәлекләрен турыдан-туры атаган вакытта белдерә торган мәгънәсе сүзнең туры мәгънәсе булун; бер предметны яки күренешне ачыклап бирү өчен, аңа охшаган икенче предмет яки күренешнең билгеләрен	Сүзне дәрәс куллана белүнең әһәмиятен аңлау.	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү.	Карточкалар буенча мөстәкыйль эш		

					күчереп куллану нәтижәсендә күчерелмә мәгънә барлыкка килүне белү, аңлата алу. Сүзнең туры һәм күчерелмә мәгънәләрен аера белү.					
71.	Омонимнар.	1	Яңа белемнәрне үзләштерү дәресе.	Рус һәм татар телендә омонимнар	Әйтелешләре һәм язылышлары бер үк, ләкин мәгънәләре бөтенләй башка булган сүзләрнен омоним (аваздаш сүзләр) дип аталуын, аларның төрләрен белү.	Белем алуга омтылыш булдыру.	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү.	Тест		
72.	Синонимнар.	1	Яңа белемнәрне үзләштерү дәресе.	Рус һәм татар телендә синонимнар	Уртак мәгънәле, бер-берсеннән мәгънә төсмерләре, язылышлары, стилистик бизәкләре белән генә аерылып торучы сүзләрнен синоним дип аталуын аңлау. Синонимнарның мәгънәви һәм стилистик яктан аермаларын таба белү. Төрле сүз төркеменә караган сүзләрнен	Укучыда телне өйрәнү кирәклеген аңлау күнекмәләре булдыру.	Күнегүләр эшләү.	Тест. Карточкалар буенча индивидуаль эш		

					үзара синонимлаша алмавын мисаллар ярдәмендә дәлилли алу.					
73.	Антонимнар.	1	Катнаш дәрес.	Рус һәм татар телендә антонимнар.	Капма-каршы мәгънәле сүзләрнең антоним дип аталуын, сөйләмдә аларның контраст картиналар бирү өчен кулланылуын белү. Грамматик яктан антонимнарның бер сүз төркеменә керүләрен аңлау.	Төркемнәрдә аралашуның әһәмиятен аңлап шөгыйльләну	Аңлату, күнегүләр эшләү.	Тест		
74.	Якын кешеләргә, дусларга, танышларга хат язу күнекмәләре.	1	БСҮ	Рус һәм татар телендә тәржемә итү үзенчәлекләре.	Туганнарга һәм дус-ишләргә хат яза алу. Электрон хатлар турында белү.	Матур әдәби сөйләм күнекмәләренә ия булырга омтылыш тәрбияләү.	Аңлату, әңгәмә	Инд.биремле карточкалар буенча эш: хат язу		
75.	Фразеологик әйтелмәләр.	1	Катнаш дәрес.	Рус һәм татар телендә тәржемә итү үзенчәлекләре.	Үзара тыгыз бәйләнешле берничә сүздән төзелгән, бербөтен мәгънә аңлата торган күчерелмә мәгънәле төзелмә фразеологик әйтелмә дип аталуын,	Телнең серләренә төшенү теләге булдыру.	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү. Тәржемә эше.	Карточкалар буенча мөстәкыйль эш		

					фразеологик бөтеннәрнең (күпчелеге) башка телләргә сүзгә-сүз тәржемә ителмичә, шуларга тиң параллель тәгъбирләр ярдәмендә белдерелүен аңлау.					
76.	“Лексика” темасына диктант.	1	Укучыларның үсешен контрольдә тоту һәм тикшерү дәресе	Алган белемнәрне төрле тел күренешләрен аңлатуда куллану.		Үз-үзеңне бүяләү, үзанализга омтылыш булдыру.	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү.	Диктант		
77.	Хаталар өстендә эш.	1	Белем һәм күнекмәләрне камилләштерү дәресе.	Кагыйдәләрне, күрсәтмәләрне истә тотып гамәлләр кылу.		Укучыларда грамматалы булу теләге уяту.	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү.			
78.	Үткәннәрне кабатлау.	1	Белем һәм күнекмәләрне камилләштерү дәресе.	Бирелгән репликалардан текст төзү.		Мөһим нәтижәләрне истә калдыру теләген үстерү.	Аңлату, әңгәмә	Тест		
79-80	Татар теленең сүзлек составы. Гомумтөрки сүзләр, гарәп, фарсы, рус теленнән, рус теле аша башка телләрдән алынган сүзләр.	2	Яңа белемнәрне үзләштерү дәресе. Белем һәм күнекмәләрне камилләштерү дәресе.	Татар теленең башка фәннәрне өйрәнү һәм белем алу чарасы икәннен аңлау.	Татар теленә гарәп, фарсы, рус телләреннән һәм рус теле аша башка телләрдән кергән сүзләр турында мәгълүматлы булу. Яңа сүзләрнең телдә электән яшәп	Укучыда укуга, ана теленә карата унай мөнәсәбәт тәрбияләү. Сүзне дөрес куллана белүнең әһәмиятен аңлау.	Аңлату, әңгәмә	Дәреслектәге сорауларга җавап бирү.		

					килә торган сүзләргә кушымчалар ялгау, сүзләрне кушу, я кыскарту юлы белән язалуларын мисаллар ярдәмендә аңлата алу. Гарәп һәм фарсы телләреннән кәргән сүзләрне татар теленә үз сүзләреннән аеруның уңайлы ысулларын белү.					
81.- 82	Изложение язу.	2	Укучыларның үсешен контрольдә тоту һәм тикшерү дәресе	Логик фикер йөртү.	Сөйләм һәм язма телен, хәтер һәм фикерләү сәләтен үстерү, рухи дөньяңны баету өстендә эшли белү	Матур әдәби сөйләм күнекмәләренә ия булырга омтылыш тәрбияләү.	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү	Изложен ие		
83.	Изложениене бергәләп тикшерү. (Сөйләм һәм стиль хаталарын табу, төзәтү күнекмәләре, редакцияләү күнегүләре.)	1	Укучыларның үсешен контрольдә тоту һәм тикшерү дәресе	Кагыйдәләрне, күрсәтмәләрне истә тотып гамәлләр кылу.		Төркемнәрдә аралашуның әһәмиятен аңлап шөгыйльләнү. Сүзне дөрес куллана белүнең әһәмиятен аңлау.				
84- 85.	Татар теленә кулланылыш өлкәсе ягыннан сүзлек составы. Гомумхалык	2	Белем һәм күнекмәләрне камилләштерү дәресе.	Татар теленә башка фәннәргә өйрәнү һәм белем алу чарасы икәннен аңлау.	Кулланылыш өлкәсе ягыннан татар теленә сүзлек составы төркемнәре:	Сүз байлыгын, әһәмиятен аңлы куллану күнекмәсе булдыру. Сүзне	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү	Мөстәкыйль эш. Тестлар эшләү		

	сүзләре. Әдәби тел сүзләре. Диалекталь сүзләр, атамалар (терминнар).			<p>гомумхалык сүзләр, диалекталь сүзләр, профессиональ сүзләр һәм атамаларны аера белү.</p> <p>Гомумхалык сүзләренә гомум аңлаешлы һәм кулланылышы сүзләр булуын, диалекталь сүзләрнең билгеле бер территориядә яшәүче халыкның әдәби телгә кабул ителмәгән үзенчәлекле сүзләре булуын белү.</p> <p>Профессиональ сүзләрнең билгеле бер профессия кешеләре тарафыннан кулланыла торган сүзләр булуын; атамаларның фән, техника һәм башка өлкәгә караган, бер генә мәгънәгә ия булган сүзләр булуын аңлау.</p>	дәрәҗә кулланылуы белән аңлау.				
--	--	--	--	---	--------------------------------	--	--	--	--

					Мисаллар ярдәмендә аңлата белү.					
86.	Өйрәтү диктан- ты. Татар теленең кулланылыш дәрәжәсе ягыннан сүзлек составы.	1	Яңа белемнәрне үзләштерү дәресе.	Биремнәр үти алу. Эшкә уңай мотивациябулды ру.	Телнең сүзлек составының үзгәреп торуын аңлау. Тарихи сүзләрнең кулланылыштан төшөп калган предмет, күренешләрнең исемнәре булуы, ә хәзерге көндә дә булган предмет, күренешләрнең искергән атамалары архаизм булуын аңлата алу. Искергән сүзләрне тарихи сүзләр һәм архаизмнарга бүлә белү. Телдә барлыкка килә торган яңа сүзләрнең неологизмнар булуын белү	Сүзнә дәрәс куллана белүнең әһәмиятен аңлау	Күнегүләр эшләү.	Өйрәтү диктаны		
87.	Сөйләм формала- ры: Монологик һәм диалогик сөйләм.	1	Яңа белемнәрне үзләштерү дәресе.	Үз-үзеңә жөмләдән бәйләнешкә кергән сүзләрне аерып чыгару.	Диалог һәм моно- логны аера белү.	Уку процессында катнашучыларга уңай мөнәсәбәт булдыру.	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү			
88.	Текст, аның тема- сы. Төп уй. Гади	1	Яңа белемнәрне	Хикәя төзи, нәтижә ясый	Текстның төп уен таба белү	Сыйныфташлары фикерен адекват	Текст өстендә эшләү			

	план төзү.		үзлөштөрү дәресе.	белү.		кабул итэргә өйрөнү.				
89.	Сүзлекләр. Сүзлеклөрдән файдалану күнегүләрө.	1	Белөм һәм күнекмөләрне камилләштөрү дәресе.	Татар теленөң башка фөннәрне өйрөнү һәм белөм алу чарасы икәнөн аңлау.	Сүзлөрне жыю, тәртипкә салу һәм сүзлекләр төзү турындагы фөннен лексикография дип аталуын, сүзлекләрнен аңлатмалы һәм телара төрлөргә бүленүен аңлау. Орфографик, орфоэпик, синонимнар, фразеологик, диалектологик, әдәбият белеме, ике телле һәм күп телле тәржемәле сүзлекләрне аера белү. Сүзлекләр белән иркен эш итә белү. Электрон сүзлекләр турында мәгълүматка ия булу. Әңгәмә кору, үз фикеренне яклап, әңгәмә-бәхәс формасында сөйләшү күнекмөләрөнө ирешүдә даими	Сүз байлыгын, әһәмиятен аңлы куллану күнекмәсе булдыру.	Аңлатмалы һәм орфографик сүзлекләр турында һәм алардан файдалана белөргә өйрөтү. Интернет аша турыдан-туры эшлөүчө (онлайн) һәм цифрлаштырылган сүзлекләр белән таныштыру.	Карточкалардагы биремнәр буенча сүзлекләр белән эш		

					эшли белү.					
90.	Картинада төсләр ярдәмендә бирелгән эчтәлекне сүзләрдән файдаланып язу. Яңгыр яву күренешен сүз белән сурәтләү.	1	Белем һәм күнекмәләрне камилләштерү дәресе.	Татар теленә башка фәннәргә өйрәнү һәм белем алу чарасы икәннен аңлау.	Төсләргә сүзләргә белән сурәтле белү	Кирәкле мәгълүматны эзләп табу күнекмәсен үстерү.	Сүзләрдән дәрәсә файдаланып эшләү.			
91-92	И.И.Левитанның “Яз. Су ташыган чак” картинасы буенча сочинение – тасвирлама язу.	2	Укучыларның үсешен контрольдә тоту һәм тикшерү дәресе	Биремнәр үти алу. Эшкә уңай мотивациябулдыру.	Картинада төсләр ярдәмендә бирелгән эчтәлекне сүзләргә ярдәмендә бирә алу.	Сүз байлыгын арттыру өстендә эшләү теләген үстерү.	Картина буенча эшләү	Сочинение		
93.	Лексикология бүлеген кабатлау. Лексик анализ ясау үрнәге.	1	Лексикология буенча белемнәрен системалаштыру.	Кагыйдәләргә, күрсәтмәләргә истә тотып гамәлләр кылу.	“Лексикология һәм сөйләм культурасы” бүлегә буенча алган белемнәргә гамәлдә куллану күнекмәләрен камилләштерә алу.	Мөһим нәтижеләргә истә калдыру теләген үстерү. Тел дәрәсләрендә өйрәнгән белемне гамәлгә күчерү теләгә булдыру.	Аңлату, күнегүләр эшләү.	Карточкалар буенча мөстәкыйль эш		
94.	“Лексикология бүлегә буенча грамматик биремле диктант.	1	Укучыларның үсешен контрольдә тоту һәм тикшерү дәресе	Биремнәр үти алу. Эшкә уңай мотивациябулдыру.	Лексикология һәм сөйләм культурасы бүлегә буенча алган белемнәргә гамәлдә куллану күнекмәләргә булу.	Укучыларда грамматика булу теләгә уяту. Кирәкле мәгълүматны эзләп табу күнекмәсен үстерү.	Диктант язу.	Диктант		
95-96	БСҮ Изложение язу. Текстта бирелгән эчтәлекне кыскартып сөйләү, төп уйны аңлау.	1	Укучыларның үсешен контрольдә тоту һәм тикшерү дәресе	Логик фикер йөртү.	Лексикология һәм сөйләм культурасы бүлегә буенча алган белемнәргә гамәлдә куллану	Матур әдәби сөйләм күнекмәләренә ия булырга омтылыш тәрбияләү.	Изложение текст буенча план төзү, язу.	Изложение		

					күнекмэләре булу. Бирелгән темага һәм куелган максатка яраклы рәвештә хикәяләү характерындагы текстларны язмача эзерләү.					
97.	Изложениене һәм сочинениене бергәләп тикшерү, яздадагы орфографик, пунктуацион. Грамматик хаталарны, сөйләм һәм стиль хаталарын табу, төзәтү күнекмәләре.	1	БСҮ	Биремнәр үти алу. Эшкә уңай мотивациябулдыру.	Грамоталы язуның тотрыклы системасын булдыру.	Укучыларда грамоталы булу теләге уяту.	Ялгышлар өстендә эшләү			
98.	Укучыларның аңлап уку тизлеген, сәнгатьле итеп уку һәм укыганның эчтәлеген аңлау дәрәжәләрен өйрәнү.	1	Белем һәм күнекмәләрне камилләштерү дәресе.	Уку тизлегенә нәтижә ясый белү	Сәнгатьле уку күнекмәләре булдыру.	Үзләштергән белемне аңлату күнекмәсен үстерү.	Тизлеккә уку.			
99-100	Ел буге үткәннәрен кабатлау.	1	Белемнәрен гомумиләштерү	Гомумиләштерү, нәтижә ясау.	Уку елы дәвамында алганнарын гамәлдә куллану күнекмәләрен тикшерү.	Үзләштергән белемне аңлату күнекмәсен үстерү.	Аңлату, күнегүләр эшләү.	Тест		
101	Контроль диктант.	1	Укучыларның үсешен контрольдә тоту һәм тикшерү	Алган белемнәрен төрле тел күренешләрен аңлатуда	ДИА тестлары эшләү.	Үз-үзеңне буюләү, үзанализга омтылыш булдыру.	Диктант эшләү.	Контроль диктант.		

			дәресе	куллану.						
102-104	Хаталар өстендә эш. Тестлар эшләү.	1	Кабатлау дәресе.	Кагыйдэләрне, күрсәтмэләрне истә тотып гамәлләр кылу.	Уку елы дәвамында алган белемнәрне гамәлдә куллану күнекмәләрен камилләштерә алу.	Үзләштергән белемне аңлату күнекмәсен үстерү.	Тест	Тест		
105		1	Белемнәрен гомумиләштерү	Гомумиләштерү, нәтижә ясау.	ДИА тестлары эшләү.		Аңлату, күнегүләр эшләү.	Тест		

**ЭШ ПРОГРАММАЛАРЫН ТӨЗҮ БУЕНЧА МЕТОДИК ТӘКЪДИМНӘР
(5 НЧЕ СЫЙНЫФ ӨЧЕН “ТАТАР ТЕЛЕ” ПРЕДМЕТЫ БУЕНЧА
ЭШ ПРОГРАММАСЫ)**

Форм.бум. 60x84 1/16. Гарнитура Times New Roman.

Усл.печ.л. 17

Оригинал-макет подготовлен в редакционно-издательском отделе

Института развития образования Республики Татарстан

420015 Казань, Б.Красная, 68

Тел.:(843)236-65-63 тел./факс (843)236-62-42

E-mail: irort2011@gmail.com